

ANUL XNr. 1 (73)
IANUARIE 2013

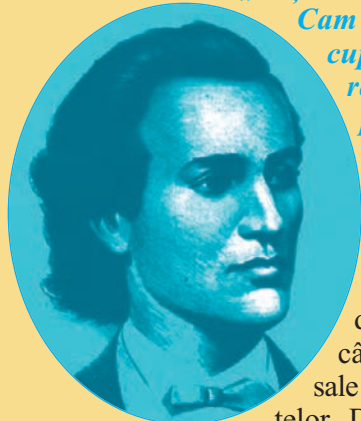
5 Lei

FEREASTRA

Revistă editată de Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” Mizil

Eminescu

„Câți oameni sunt într-un om?

Cam tot atâția câte stele sunt
cuprinse într-o picătură de
rouă sub cerul cel lim-
pede al nopții”.N-am îndrăznit niciodată să scriu sau să vorbesc despre Eminescu, altfel decât cu murmurul versurilor sale sau cu glasul tainic al șoap-
telor. Dar, pentru că astăzi esteziua în care - în urmă cu 163 de ani - s-a născut **Poetul**, simt nevoia să mă gândesc la pașii lui, la visele lui, la tot ce îmi evocă răsăritul Luceafărului unic, pe bolta înaltă a spiritualității românești.

Oare cum o fi fost aceea zi?

Cum or fi fost atunci copacii, munții, apele? Cum or fi fost gândurile copiilor născuți și botezați prin taina descului? Ce-or fi simțit atunci teii, nuferii sau plopilor fără soț? Dar oamenii? Cum or fi fost în aceea zi? Cum or fi fost? Ce-or fi gândit, ce-or fi simțit?

Cum o fi fost cerul? A văzut cineva, atunci, steaua vestitoare? Presimțit-a cineva lumina lină ce urma să ne boteze, în numele eternității?

Sunt convins că da! Așa cum sunt convins că, prin opera lui Eminescu, românii au primit dreptul legitim la mângâiere, zâmbet, speranță, iubire și - mai ales - pe cel de a-și descifra ființa națională!

Mihai Eminescu, la fel ca și chipul mamei, sunt icoane pentru fiecare dintre noi! Când l-am citit prima dată, am simțit că versurile sale fac parte din propria mea ereditate, din zestrea mea „genetică”. Am convigerea că și în cei care nu i-au citit nici un vers există *starea Lui* de a fi, pentru că măreția și unicitatea Sa constau în puterea harului de a descifra, de a simți și de a oferi simțiri! Datorită Lui ne-am putut umple sufletul cu munții, câmpiile, cerul apelor și infinitele varietăți de albastru născătoare de dor, lacrimă și zâmbet din prejma pașilor noștri!

De aceea El este peste tot și dintotdeauna! Ziua lui de naștere, aceea zi în care cerul de deasupra țării românilor a coborât „în jos” pentru a le atinge sufletele cu milostenie, este înscrisă în calendarul dăinuirii noastre.

„Fiind foarte român, Eminescu e universal!”, spunea Tudor Arghezi, iar în universalitatea neamului nostru, mai ales acum, trebuie să fim cunoscuți, apreciați și respectați, așa cum el ne-a predicat și predică în toate duminicile neamului, în altarul de doină și dor, al iubirii!

Astăzi este Ziua Lui Mihai Eminescu, ziua în care - așa cum scria Marin Sorescu - „... oamenii simpli/ Pe care-i chema Mircea cel Bătrân/ Ștefan cel Mare/ Sau mai simplu: ciobani și plugari”, „codri adânci/ Și un tânăr care vorbea cu ei/ Întrebându-i ce se tot leagana fără vînt?”, „plopilor lumii, ai dreptății/ ai iubirii (...) și niște tei/ Și cei doi îndrăgostiți/ Care știau să le troienească toată floarea/ într-un sărut.// Și niște păsări ori niște nori/ Care tot colindau pe deasupra lor/ Ca lungi și mișcătoare șesuri”, toate astea, pentru că trebuie să poarte AZI „un nume/ Un singur nume,/ Li s-a spus/ Eminescu.”

Emil Proșcan

PORNI LUCEAFĂRUL

Gânduri și amintiri despre Mihai Eminescu

Ion CREANGĂ

„*Bădie Mihai*/ (...) Această epistolă ți-o scriu în cerdacul unde de atâtea ori am stat împreună, unde mata, uitându-te pe cerul plin cu minunății, îmi povesteai atâtea lucruri frumoase... frumoase... Dar coșcogemite om ca mine, gândindu-se la acele vremuri, a început să plângă... Bădie Mihai, nu pot să uit acele nopți albe când hoinăream prin Ciric și Aroneanu, fără pic de gânduri rele, dar din dragostea cea mare pentru Ieșul nostru uitat și părăsit de toți. Și dimineața când ne întorceam la cuibar, blagosloviți de aghiazma cea fără de prihană și atât iertătoare a Tincăi, care ne primea cu alai, parcă cine știe ce nelegiuire am făcut și noi.” (Ieși, 1877, decembrie)

Titu MAIORESCU

„Ceea ce caracterizează mai întâi de toate personalitatea lui Eminescu este o așa de covârșitoare inteligență, ajutată de o memorie căreia nimic din cele ce-și întipărise vreodată nu-i mai scăpa (nici chiar în epoca alienației declarate), încât lumea în care trăia el după firea lui și fără nici o silă era aproape exclusiv lumea ideilor generale ce și le însușise și le avea pururea la îndemână. În aceeași proporție tot ce era caz individual, întâmplare externă, convenție socială, avere sau neavere, rang sau nivelare obștească și chiar soarta externă a persoanei sale ca persoană îi erau indiferente.

A vorbi de mizeria materială a lui Eminescu însemnează a întrebunța o expresie nepotrivită cu individualitatea lui și pe care el cel dintâi ar fi respins-o. Cât i-a trebuit lui Eminescu ca să trăiască în accepțiunea materială a cuvântului, a avut el totdeauna. Grijele existenței nu l-au cuprins niciodată în vremea puterii lui intelectuale; când nu câștiga singur, îl susținea tatăl său și-l ajutau amicii. Iar recunoașterile publice le-a desprețuit totdeauna.

Și nici de nefericiri cari ar fi influențat sănătatea intelectuală sau fizică a lui Eminescu nu credem că se poate vorbi. Dacă ne-ar întreba cineva: *a fost fericit Eminescu?* Am răspunde: cine e fericit? Dar dacă ne-ar întreba: *a fost nefericit Eminescu?* Am răspunde cu toată convingerea: nu! Ce e drept, el era un adept convins al lui Schopenhauer, era, prin urmare, pesimist. Dar acest pesimism nu era redus la plângerea mărginită a unui egoist nemulțumit cu soarta sa par-

ticulară, ci era eterizat sub forma mai senină a melancoliei pentru soarta omenirii îndeobște; și chiar acolo unde din poezia lui străbate indignarea în contra epigonilor și a demagogilor înșelători avem a face cu un simțimânt estetic, iar nu cu o amărăciune personală. Eminescu, din punct de vedere al egoismului celui mai nepăsător om ce și-l poate închipui cineva, precum nu putea fi atins de un simțimânt prea intensiv al fericirii, nu putea fi nici expus la o prea mare nefericire. Seninătatea abstractă, iacă nota lui caracteristică în melancolie, ca și în veselie. Și, lucru interesant de observat, chiar forma nebuniei lui era o veselie exultantă.

Când venea în mijlocul nostru cu naivitatea sa ca de copil, care îi câștigase de mult inima tuturor, și ne aducea ultima poezie ce o făcuse, o refăcuse, o rafinase, căutând mereu o formă mai perfectă, o cetă parcă ar fi fost o lucrare străină de el. Niciodată nu s-ar fi gândit măcar să o publice; publicarea îi era indiferentă, unul sau altul din noi trebuia să-i ia manuscrisul din mână și să-l dea la Convorbiri literare. (Eminescu și poeziile lui, 1889)

B.P. HASDEU

„El va trăi, deși a murit nebun. Și cum oare să nu înnebunească? În toate epocile au fost poeți, pe cari flămânda sărăcie, uneori numai deșertăciunea, pentru o ticăloasă pomană însoțită de o mai ticăloasă laudă, îi încovoia tămâitorii dinaintea celor puternici.

În toate epocile s-au văzut însă și de acele firi semețe, înalte, vrednice de solia ce le-a dat-o Dumnezeu, cari niciodată n-au întins mâna cerșitoare către vreo mărime pământească, către acei ce uită că nu săracii spălau picioarele lui Isus, ci Isus a spălat picioarele săracilor. Așa poet a fost Eminescu”

(Revista nouă, nr. 6/ 15 iunie 1889)

(Urmare în pag. 2)

(Urmare din. pag. 1)

Gânduri și amintiri despre Eminescu

Veronica MICLĂ

Lui X

Vârful nalt al piramidei ochiul meu abia-l
atinge...
Lâng-acest colos de piatră vezi tu
cât de mică sunt
Astfel tu-n a cărui minte universul
se răsfrânge,
Al tău geniu peste veacuri rămâne-va
pe pământ.
Și dorești a mea iubire... prin iubire pân-la
tine
Să ajung și a mea soartă azi de soarta ta
s-o leg,
Cum să fac! Când eu micimea îmi cunosc
atât de bine,
Când măreața ta ființă poate nici n-o înțeleg.
Geniul tău, planează-n lume! Lasă-mă
în prada sorții
Și numai din depărtare când și când
să te privesc,
Martora măririi tale să fiu pân-la
pragul morții
Și ca pe-o minune-n taină să te-ador,
să te slăvesc.

Ion Luca CARAGIALE

„Era o frumusețe! O figură clasică încadrată de niște plete mari negre: o frunte înaltă și senină, niște ochi mari - la acele ferestre ale sufletului se vedea că cineva este înăuntru; un zâmbet blând și adânc melancolic. Avea aerul unui sfânt tânăr coborât dintr-o veche icoană, un copil predestinat durerii, pe chipul căruia se vedea scrisul unor chinuri viitoare.

«Mă recomand, Mihail Eminescu!». Așa l-am cunoscut eu. Câtă filozofie n-am depănat împreună toată noaptea aceea cu nepregetul vârstei de șaptesprezece ani! Ce entuziasm! Ce veselie! Hotărât, închipuirea nu mă înșelase... Era un copil minunat (...)

Așa l-am cunoscut atunci, așa a rămas până în cele din urmă momente bune: vesel și trist; comunicativ și ursuz; blând și aspru; mulțumindu-se cu nimica și nemulțumit totdeauna de toate: aici de o abținere de pustnic, aici apoi lacom de plăcerile vieții; fugind de oameni și căutându-i; nepăsător ca un bătrân stoic și iritabil ca o fată nervoasă. Ciudată amestecătură – fericită pentru artist, nenorocită pentru om! (...)

Copil al unei rase nobile și bătrâne,

în el se petrecea lupta decisivă între flacăra celei mai înalte vieți și germeul distrugerii finale a rasei - geniul cu nebunia.

Lupta a fost groaznică. Încercarea, drumul către Nirvana a fost tot așa de dure-roasă cât și de strălucită. În capul cel mai bolnav, cea mai luminoasă inteligență - cel mai mâhnit suflet în trupul cel mai trudit! Și dacă am plâns când l-au așezat prietenii și vrășmașii, admiratorii și invidioșii, sub «teiul sfânt», n-am plâns de moartea lui ; am plâns de truda vieții, de câte suferise această iritabilă natură dela împrejurări, dela oameni, dela ea însăși.” (In Nirvana)

✱

„Pe vârful unui obelisc bătrân se abate câteodată și un vultur, dar mai ales se strâng totdeauna roiuri de muște să bâzâie pe creasta monumentului înfierbântată de arșiță. Apele norilor vânturile vremilor spală și svântă piatra nobilă de urmele acelor efemere, și ea rămâne tot curată ca mai nainte. De clintit nu o poate clinti decât trăsnetul cerului, ura fanatică a sectarilor exaltați, ori securea vandalului imbecil și rău, sau ignoranța barbară, care doboară și sfarmă frumusețea ceea ca să-și facă un prag inform la o sărmană colibă... Dar toate astea sunt elemente oarbe ale naturii, mișcate de sus fără conștiință, de jos de o conștiință din cale afară de obtusă ori smintită...

Însă a ciunti cu conștiință limpede și sânge rece o operă de artă?... Și de asta e vorba aici. (...) Lucrarea ce un mare artist ca Eminescu o lasă este, cu toate calitățile și defectele ei, ceva sfânt, fiindcă în ea se întrupează pipăit, și pentru o viață mai durabilă decât chiar a neamului său întreg, gândiri și simțiri de veacuri ale acestuia, și de aceea, fără teamă de exagerare, s-a putut zice că o așa lucrare este patrimoniul omenirii întregi nu numai a unui neam.” (Două note)

Ioan SLAVICI

„Adevărul e că el era un om care trăiește mai mult pentru alții decât pentru sine, vede toate cele ce se petrec în jurul lui, judecă drept, se bucură de cele bune și stăruie cu îndărătnicie pentru înlăturarea celor rele, deci nu numai poet și cugetător cu vederi bine lămurite, ci totodată și om de acțiune înzestrat cu simț practic, care știe să-și aleagă mijloacele și e totdeauna gata să înfrunte greutățile de orice fel.”

Carmen SYLVA
(Regina Elisabeta I a României)

După audiența acordată lui Eminescu (însoțit de Titu Maiorescu) Carmen Sylva (Regina Elisabeta I a României) a notat în însemnările sale:

„Eminescu ne părea neliniștit și răvășit, ca venind dintr-o altă lume, tenebros, el îmi amintea de Manfred și de Faust, de chipurile palide și răvășite ale marilor romantici... Degetele-i erau lungi și înghețate, obra-

jii brăzdați de riduri albastrii, gura foarte expresivă, cu buze fine, îi traducea toate emoțiile... Eminescu se amuza deșirând fraze și sonorități verbale. Mi-a sărutat mâna, privindu-mă cu o privire potolită, dar pătrunzătoare, ce voia parcă a-mi secătui spiritul, spre a rămâne pentru el un subiect de curiozitate sau interes; mă compătimi că nu cunoșteam îndeajuns Moldova lui natală.

În toată viața mea el a rămas pentru mine imaginea poetului însuși, nici a celui blestemat, nici a celui inspirat, ci a celui poet aruncat dezorientat pe pământ, nemaiștiind cum să regăsească aici comorile pe care le poseda. Avea vocea răgușită dar duioasă, ca a turturelelor spre toamnă. Când i-am lăudat versurile, a înălțat din umeri: «Versurile se desprind de noi ca frunzele moarte de pe copaci» - a suspinat el readus o clipă la realitate.

Mi-am dat foarte bine seama că din tot ce i-am oferit în timpul vizitei, ceașca de ceai pe care i-am servit-o eu însămi a fost singurul lucru care i-a făcut plăcere, ceva ce semăna cu sentimentul unui zeu servit de-o muritoare”.

Alexandru VLAHUȚĂ

„De multe ori am căutat să construiesc în închipuirea mea de copil, figura necunoscută a acestui zeu, care mi se părea că trebuie să trăiască o viață cu totul deosebită de a noastră, într-o lume supraumană în basme. Credeam câteodată că-l zăresc în unele tablouri din „Sărmanul Dionis”, o vagă siluetă care se depărta mereu și parcă se topea într-o lumină intensă amețitoare.”

Cella DELAVRANCEA

„În tramcar pentru prima oară am prins legănarea minunată a versului eminescian prin glasul de bas vibrant al lui Vlahuță, povestindu-mi cum se dusesese odată să-l vadă pe Eminescu la sanatoriu, unde era internat de-o boală grea. Îmi descria ce blând era și ce frumos. Călătorii ascultau și ei vrăjiți, uitând să facă semnul de oprire. Se bucurau și caii trăgând fără caznă tramcarul în pas neîntrerupt, înviorat de poezie. Mie îmi venea să plâng, cuprinsă de un sentiment de duioșie, resimțit numai când mama cânta la pian. Imaginația mea, când am coborât, a transfigurat acest drum într-un mers printre stele...”

(Dintr-un secol de viață)

George CĂLINESCU

„Astfel se stinse în al optulea lustru de viață cel mai mare poet, pe care l-a ivit și îl va ivi vreodată, poate, pământul românesc. Ape vor seca în albie și peste locul îngropării sale va răsări pădure sau cetate, și câte o stea va vesteji pe cer în depărtări, până când acest pământ să-și strângă toate sevele și să le ridice în țeava subțire a altui crin de tăria parfumurilor sale” (Viața lui Mihai Eminescu)

(Urmare din. pag. 2)

Gânduri și amintiri despre Eminescu

Tudor ARGHEZII

„A vorbi despre poet este ca și cum ai striga într-o peșteră vastă... Nu poate să ajungă vorba până la el, fără să-i supere tăcerea. Numai graiul coardelor ar putea să povestească pe harpă și să legene, din depărtare, delicata lui singuratecă slavă.

În toate veciile străbătute de atleții și bicicliștii filozofiei el își are vecia lui deosebită, închisă. Trebuie vorbit pe șoptite...

Într-un fel, Eminescu e sfântul precurat al ghiersului românesc. Din tumultul dramatic al vieții lui s-a ales un Crucificat. Pentru pietatea noastră depășită, dimensiunile lui trec peste noi, sus și peste văzduhuri.

Fiind foarte român, Eminescu este universal. Asta o știe oricine citește: cu părere de rău că lacătul limbilor nu poate să fie descurat cu cheile străine. S-au făcut multe încercări de transpunere a poetului, unele poate, se spune, mai izbutite; dar Eminescu nu este el decât în românește.”

Bartolomeu Valeriu ANANIA

*

Misterele femeii ucid și nasc imperii. Izbânzi, înfrângerii, doruri și patimi omenești Hangere-ți trec prin cuget, pumnale

prin povești.

Ascunsă ca un cântec în bronzurile serii,

Iubirea ta-i vecernia din care le stârnești.

Bucură-te' mpătimitul frumuseții ne' nserate
bucură-te cel ce'n codru i-ai pus dragostei

cetate

bucură-te floare ninsă peste pletele bălaie

bucură-te dor ce' ncarcă sfânta nopților văpaie

bucură-te boare caldă peste trupuri ca o haină

bucură-te Vis-de-Taină!

bucură-te însetatul sărutării suferinde

bucură-te jind pe care gura dulce

nu-l cuprinde

bucură-te limpezime de fântână și năstrapă

bucură-te că nu-i pânză de izvoare

să te'ncapă

bucură-te ochi de apă ce-și adapă guri de rai

bucură-te' nveșnicirea Eminescului Mihai!

Constantin NOICA

„Eminescu a venit cu mâna plină înaintea neființei. Rătăcit, nemângâet, ca un suflet fără parte, exact așa cum spunea omul Renașterii despre om cum că e ființa ce n-are partea ei, poetul nostru și-a primit lotul, trăind pe măsura acestuia, în marginile, ba chiar în nemarginile lui (...)

Neființa aduce totuși odihna. Eminescu, neodihna. Nu ne putem odihni în el. Întreg evantaliul lui de deschideri către lume

și cultură se strânge pentru noi într-o inimă, care bate. Cărui popor i s-a făcut darul acesta? O conștiință mai bună, o spusă mai bună și exemplară, au desigur câteva mari popoare și culturile lor. Dar câte din ele au cu-adevărat o inimă? (...) Căci nu de judecat critic, de către noi, este acum Eminescu, ci de asimilat într-un fel, ca o conștiință de cultură de dindărătul nostru de la folclor și până la științele pozitive, devenind astfel conștiința noastră mai bună, sau poate mustrarea de conștiință a oricărui intelectual, care-i vede necuprinsul, adică sinteza însăși.”

Geo BOGZA

„Sara pe deal buciumul sună cu jale... atâta doar spun, aceste simple cuvinte, iar numele celui ce le-a rânduit astfel îmi urcă din suflet pe buze ca numele cel mai înalt al neamului meu.

Sara pe deal buciumul sună cu jale... atâta doar spun, și oriunde aș fi, în oricât de străine universuri, sânt adus iarăși aici și făcut fiu al acestor pământuri și al dulcii vorbiri românești.

Sara pe deal buciumul sună cu jale... atâta doar spun, aceste simple cuvinte, iar numele celui ce le-a rânduit astfel mă cuprinde ca o catedrală, ale cărei lespezi le lustruiesc cu fruntea și le tocesc cu buzele, sub lungi, fierbinți săruturi de dragoste și recunoștință”

(Contemporanul, 13 iunie 1969)

Nicolae IORGA

„Eminescu se deosebește de toți scriitorii vremii sale și prin aceea că opera lui întregă n-are nici cea mai slabă măsură și supt nici un raport caracterul local, provincial, ci numai caracterul general românesc. (...) Eminescu e întruparea literară a conștiinței românești, una și nedespărțită.”

Nicolae STEINHARDT

„Îl iubesc pe Eminescu. Ziua de **15 ianuarie** e pentru mine o zi sfântă; nu uit, când sînt în București, să depun și eu o floare la statuia din fața Ateneului, a sculptorului Anghel.

Cu ce drept îl iubesc pe Eminescu? Fără nici un drept. Prin declarație unilaterală de voință, pentru că oricine are dreptul să iubească, oricît de nevolnic și de neîndreptățit este. Pentru că, după cum spun englezii, o pisică poate privi un rege. Tot astfel, fără nici o justificare, iubesc în mod arbitrar și total poporul român și «fenomenul românesc».

Și-apoi Eminescu, prin fermitatea și curăția caracterului, îmi este sprijin de nădejde în credința că poporului român îi este merit a se împărtăși în cultură și în viața spirituală de o soartă cu mult deasupra mediocrității - aceea binecuvîntată soartă în care au crezut Hasdeu, Pârvan, Blaga, Mircea Eliade și Constantin Noica.”

Grigore VIERU

Legământ

Lui Mihai Eminescu

Știu, cândva, la miez de noapte
Ori la răsărit de Soare,
Stinge-mi-s-or ochii mie
Tot deasupra cărții Sale
Am s-ajung atunce, poate

La mijlocul ei aproape
Ci să nu închideți cartea
Ca pe recile-mi pleoape
S-o lăsați, așa, deschisă
Ca băiatul meu, or fata
Să citească mai departe
Ce n-a dovedit nici tata.
Iar de n-au s-auză dînșii
Al străvechii slove bucium
Așezați-mi-o ca pernă
Cu toții codrii ei în zbucium.

Zoe DUMITRESCU BUȘULENGA

„Ajutat de un geniu dintre cele mai fecunde și de o întinsă cultură, Eminescu și-a construit o viziune despre lume, profund originală, care-l reunește cu creatorii romantici, singularizându-l în același timp în rândurile lor. Răsturnând legile obiective ale lumii pe dimensiuni cosmice, el s-a adresat folclorului și miturilor străvechi și a edificat un univers propriu care trăiește în fiecare fragment al operei sale, antumă ori postumă”

(Eminescu și Holderlin)

Nichita STĂNESCU

O călărire în zori

(Lui Eminescu tânăr)

Tăcerea se izbește de trunchiuri, se-ncrucieșe, se face depărtare, se face nisip.

Mi-am întors către soare unchip, umerii mei smulg din goana frunzișe.

Câmpul tăindu-l, pe două potcoave calul meu saltă din lut, fumegând.

Ave, mă-ntorc către tine, eu. Ave!

Soarele a izbucnit peste lume strigând.

Tobe de piatră bat, soarele crește,

tăria cu acvile din fața lui

se prăbușește în trepte de aer, sticlește.

Tăcerea se face vânt albăstrui,

pintenul umbrei mi-l crește

în coastele câmpului.

Soarele rupe orizontul în două.

Tăria își năruie nesfârșitele-i carcere.

Sulițe-albastre, fără întoarcere,

privirile mi le-azvârl, pe-amândouă,

să-l întâmpine fericite și grave.

Calul meu saltă pe două potcoave.

Ave, marea-a luminilor, ave!

Soarele saltă din lucruri, strigând

clatină muchiile surde și grave.

Sufletul meu îl întâmpină, ave!

Calul meu saltă pe două potcoave.

Coama mea blondă arde în vânt.

*Destul numai că limba e gonită de
păsăreasca gazetelor, muzica de-o admira-
bilă adâncime e gonită (...) sau trasă pe
calapodul celei străine, încât își pierde
caracterul și naivitatea, literatura - o re-
producere rea a celei străine; legile o tra-
ducere; organizația -
o maimuțare*

M. Eminescu

Un EMINESCU AL MIZILULUI

Din amintirile colonelului Gheorghe EMINESCU, înregistrate de scriitorul George Stoian, în ianuarie 1984

Gheorghe Eminescu (fiul lui Matei - fratele poetului Mihai Eminescu - și al Anei Condeescu) s-a născut în Mizil, la 1 iunie 1895 (decedat 6 iunie 1988, București). A îmbrățișat, ca și tatăl său, cariera militară, avansând până la gradul de locotenent-colonel.

După venirea comuniștilor la putere a fost dat afară din armată și condamnat, în 1947, la 7 ani de închisoare. Cu ocazia arestării i-a fost confiscat și manuscrisul cărții despre Napoleon Bonaparte, pe care a scris-o în calitate de istoric militar, aceasta fiind tipărită în 1973 (Editura Academiei RSR - 2 volume) și reeditată în 1986 și 1997.

... În acea zi, unchiul Leonida m-a prezentat pe mine, pe sora și fratele meu lui Caragiale prin cuvintele simple: „*Iancule, nepoții lui Eminescu!*” Emoția pe care o încerc la distanță, în timp, de la această întâmplare contrastează cu indiferența de atunci a copilului care se pregătea să intre în clasa întâi primară și pentru care domnul Caragiale nu era decât arendașul restaurantului din gara Buzău. Pentru respectul adevărului, trebuie să spun că la întâlnirile care aveau loc la Vadul Săpat, Matei Eminescu nu participa niciodată, raporturile dintre el și Caragiale erau foarte încordate și nici cele dintre el și cumnatul lui nu erau prea cordiale. Matei Eminescu era o fire impulsivă până la violență, el era incapabil să-și ascundă adevăratele sentimente sub masca atitudinilor convenționale, pentru el Caragiale nu era decât „*grecoteiul*” căruia nu-i putea ierta rolul pe care acesta îl jucase în raporturile dintre poet și Veronica Micle. Astăzi, după ce academicianul Șerban Cioculescu, într-un foarte lung și documentat articol publicat pe vremuri în „**Revista Fundațiilor**”, a clarificat definitiv cauzele care au dus la ruptura dintre Caragiale și poet, nu mai e un secret pentru nimeni că marele dramaturg a jucat rolul lui Cătălin din „*Luceafărul*” și a făcut-o cu o indiscreție pe care poetul nu i-a iertat-o niciodată. Dar anii au

trecut îngropând sub ei toate pasiunile, noile generații nu se mai opresc astăzi la ceea ce a fost pieritor și omenesc în zbuciumata lor viață, ci numai la ceea ce-i merit să dureze, la opera lor. Astăzi, când dramaturgul și poetul își dorm somnul de veci în cimitirul Belu, când teiul de la căpătâiul lui Eminescu își cerne frunzele și peste mormântul alăturat al lui Caragiale, din amintirea noastră dispar toate umbrele și pe acel imens ecran al trecutului nu ne mai apare decât imaginea luminată de glorie a celor doi titani ai scrisului românesc. Pentru că suntem la această oră de evocări, să ne oprim un moment cu gândul și la mormântul solitar de la Mănăstirea Văratec, unde odihnește Veronica Micle, femeie de mare sensibilitate artistică și care prin farmecul ei a știut să inspire o poezie menită să înfrunte timpul. Dacă este adevărat ceea ce Brătescu - Voinești susținea într-o conferință

ținută pe vremuri în fața studenților de la Facultatea de Litere, după care personajele din *Luceafărul* ar fi Maiorescu - Dumnezeu, Eminescu - Luceafărul, Caragiale - Cătălin și Veronica - Cătălina, atunci această nestatornicie a dat liricii universale o capodoperă și liricii lui Eminescu creația lui de boltă.

Aș vrea să închei prin câteva cuvinte: criticul de pe vremuri, Ilarie Chendi, spunea că poezia lui Eminescu e o poezie a tineretului și eu cred că incisivul critic greșea. Poezia lui Eminescu este o poezie a tuturor vârstelor: tinerii, cu poezia lui lirică, străbătută de un mare romantism, își trăiesc iubirile lor prezente; cei în vârstă amintirea iubirilor trecute; poezia filozofică a lui Eminescu rămâne un îndreptar pentru toate vârstele, pentru toți aceia care în această lume cuprinsă de febra căutărilor caută răspunsuri la întrebările rămase până astăzi fără răspuns. Poezia patriotică a lui Eminescu, care culminează cu descrierea bătăliei de la Rovine, ne face să trăim împreună, tineri și bătrâni, mândria de a aparține poporului român. În poezia socială a lui Eminescu, tineri și bătrâni găsesc îndemnul pentru marile noastre idealuri, cele mai mari și cele mai frumoase din câte au confruntat vreodată umanitatea: idealul de pace, de cultură și de progres.

TIMPUL LUI EMINESCU

(Din volumul **Mihai Eminescu - Publicistică**, Editura **Cartea moldovenească**, Chișinău, 1990)

♦ „Este ascuns în fiecare secol din viața unui popor complexul de cugetări cari formează idealul lui, cum în sămburele de ghindă e cuprinsă ideea stejarului întreg” (15 august 1871)

♦ „De aceea, să ne întrebăm fără părtinire cum întâlnim pe poporul nostru în istorie din momentul în care ea devine mai străvezie(...). Îl găsim totdeauna dezbinat înlăuntrul, dezbinat în politica sa față cu vecinii.” (1 august 1876)

♦ „Partidele noastre nu le numesc conservatoare sau liberale, ci - oameni cu slujbă: guvernamentali, oameni fără slujbă: opoziție. De acolo vecinica plângere că partidele la noi nu sunt partide de principii, ci de interese personale” (1 august 1876)

♦ „Într-una din zilele anului 1777, la miezul nopții, Buga, clopotul cel mai mare (al Mănăstirii Putna - n.n.), a-nceput să sune de sine, întâi încet, apoi tot mai tare și mai tare. Călugării treziți din somn se uitară în ograda mănăstirii. În firoasa tăcere, în sunetul clopotului ce creștea treptat, biserica se lumina de sine înăuntrul de o lumină stranie și nemaivăzută. Călugării coborâră într-un șir treptele chiliilor, unul deschise ușa bisericii... în acea clipă clopotul tăcu și în biserică era întuneric des. Candelile pe mormântul lui Vodă se stinseseră de sine, deși avuse untdelemn îndestul.

A doua zi portretul voievodului Moldovei era atât de mohorât și de stins, încât pentru păstrarea memoriei lui un călugăr ce nu știa zugrăvia, au făcut copia ce există astăzi.

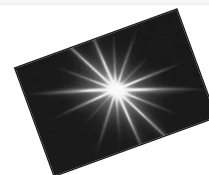
Apride-se-vor candelile pe mormânt? Lumina-se-va vechiul portret?” (30 septembrie 1877)

♦ „Dar așa ne-am desgrădit, făcând drum larg unei civilizații pripite, unei pospăieli apusene, care în schimbul păturilor bogate ale brazdei noastre, ne împlă cu trebuințe, de care n-am fi avut trebuință; prin legiuiri de un caracter cosmopolit, pe cari liberalii obicinuiască a le numi «tot ce e românesc», am făcut din țara noastră o nouă Americă, în care se grămădește superfluența populațiilor apusene, cărora le convine foarte bine teoria de «om și om» de egalitate, libertate și fraternitate pe socoteala noastră. Nevoind sau neputând cunoaște că orice stat are nevoie de clase puternice, am ridicat din temelie toate puterile vechi ale țării fără a socoti că o casă veche de piatră, dar cam strâmtă, e totuși mai bună pentru vreme de iarnă și pentru nevoi decât un palat de hârtie franțuzească.” (11 decembrie 1877)

♦ „Împărăția rusească nu este un stat, nu este un popor, este o lume întreagă care, negăsind în sine nimic de o măreție intensivă, caută mângâierea propriei mărimi în dimensiunile mari” (6 mai 1878)

♦ „Sute de ani românii au fost cel puțin indirect, stăpâniți de turci; niciodată însă, în curgerea veacurilor, turcii nu au pus în discuțiune limba și naționalitatea română. Oriunde însă românii au căzut sub stăpânirea directă sau indirectă a slavilor, dezvoltarea lor firească s-a curmat prin mijloace silnice.” (iunie 1878)

♦ „Sperăm ca alegătorii își vor fi deschis ochii și nu vor mai trimite în Adunări naturi despre care nimeni în lume nu poate ști cu ce trăiesc de pe o zi pe alta, nici palavragii care pierd vremea Adunărilor cu discursuri nesărate, dezgustătoare prin lipsa lor de cel mai comun bun simț.” (24 martie 1879)

Poemul „Strigoi” de **Mihai Eminescu** rămîne, în ciuda sau poate chiar din cauza considerațiilor care s-au făcut în jurul lui, în-văluit într-o aură stranie. Faptul poate fi explicat nu atât prin amestecul de elemente provenind din literaturi, mitologii, credințe și superstiții diferite, cât mai cu seamă prin năvalnicul sentiment de iubire care, prin energia lui mistuitoare, desființează hotarele dintre viață și moarte.

Leonida Manu
(Convorbiri literare, nr. 6/2012)

I

... că trece aceasta ca fumul de pre pământ.
Ca floarea au înflorit, ca iarba s-au tăiat,
cu pânză se înfășură, cu pământ se acoperă

Sub bolta cea înaltă a unei vechi biserici,
Între făclii de ceară, arzând în sfeșnici mari,
E-ntinsă -n haine albe cu fața spre altar
Logodnica lui Arald, stăpân peste avari;
Încet, adânc răsună cântările de clerici.

Pe pieptul moartei luce de pietre scumpe
salbă

Și păru-i de-aur curge din raclă la pământ,
Căzuți în cap sunt ochii. C-un zâmbet trist
și sfânt

Pe buzele-i lipite, ce vinete îi sunt,
Iar fața ei frumoasă ca varul este albă.

Și lângă ea-n genunche e Arald, mândrul rege,
Scânteie desperarea în ochi-i crunți de sânge,
Și încâlcit e părul lui negru. . . gura-și strânge;
El ar răcni ca leii dar vai! nu poate plânge.
De zile trei, își spune povestea vieți-ntrege:

„Eram un copilandru. Din codri vechi de brad
Flămânzii ochi rotindu-i, eu mistuiam pământul,
Eu răzvrăteam imperii, popoarele cu gândul...
Visând că toată lumea îmi asculta cuvântul,
În valurile Volgăi cercam cu spada vad.

Domnind semeț și tânăr pe roinicele stoluri,
Căror a mea ființă un semizeu părea,
Simțeam că universul la pasu-mi tresărea,
Și nații călătoare, împinse de a mea,
Împlut-au sperioase pustiul pân' la poluri.

Căci Odin părăsise de ghiață nalta-i domă,
Pe zodii sângeroase porneau a lui popoară;
Cu creștetele albe, preoți cu pleata rară

Trezeau din codri vecinici, din pace seculară
Mii roiuri vorbitoare, curgând spre vechea
Romă.

Pe Nistru tăbărăsem, poporul tău să-mpil;
Cu sfetnici vechi de zile mă-ntâmpinași
în cale,

Ca marmura de albă, cu păr de aur moale;
În jos plecat-am ochii 'naintea feței tale,
Stătând un îndărătnic - un sfiicios copil.
La blânda ta muștrare simt glasul cum
îmi seacă...

Eu caut a răspunde, nu știu ce să răspund;
Mi-ar fi părut mai bine-n pământ să mă
cufund,

Cu mâinile-amândouă eu fața îmi ascund
Și-ntăia dată-n vieață un plâns amar
mă-neacă.

Zămbiră între dâșii bătrânii tăi prieteni
Și singuri ne lăsară... Te-ntreb într-un târziu,
Uitându-mă la tine, privind fără să știu:
„La ce-ai venit, regină, aicea în pustiu?
Ce cauți la barbarul sub streșina-i de cetini?”

Cu glasul plin de lacrimi, de-nduioșare cald,
Privindu-mă cu ochii, în care-aveai un cer,
Mi-ai zis: „Aștept din parte-ți, o rege cavalier,
Că-mi vei da prins pe-acela, ce umilit ți-l cer...
Eu vreau să-mi dai copilul sburdalnic -
pe Arald.”

Și întorcându-mi fața, eu spada ți-am întins.
Pe plaiuri dunărene poporu-și opri mersul,
Arald, copilul rege, uitat-a Universul,
Urechea-i fu menită ca să-ți asculte viersul,
De-atunci, învingătoare, iubit-ai pe învins.

De-atunci, fecioară blondă ca spicul cel de grâu,
Veneai la mine noaptea ca nimeni să te vadă
Și-nlănțuindu-mi gâtul cu brațe de zăpadă,
Îmi întindeai o gură deschisă pentru sfadă:
„Eu vin la tine, rege, să cer pe-Arald al meu.”

De-ai fi cerut pământul cu Roma lui antică,
Coroanele ce regii pe frunte le așează,
Și stelele ce vecinic pe ceruri colindează,
Cu toate la picioare-ți eu le puneam în vază,
Dar nu-l mai vrei pe Arald, căci nu mai vrei
nimică.

Ah! unde-i vremea ceea, când eu cercam
un vad
Să ies la lumea largă... și fost-ar fi mai bine
Ca niciodată 'n vieață să nu te văd pe tine -
Să fumege nainte-mi orașele-n ruine,
Să se 'mplinească visu-mi din codrii cei
de brad!”

Făclile ridică, se mișc-în line pasuri,
Ducând la groapă trupul reginei dunărene,
Monahi, cunoscătorii vieții pământene,
Cu barbele lor albe, cu ochii stinși sub gene,
Preoți bătrâni ca iarna, cu gângavele glasuri.

O duc cântând prin tainiți și pe sub negre bolți,
A misticei religii întunecoase cete,
Pe funii lungi coboară sicriul sub părete,
Pe piatra prăvălită pun crucea drept pecete
Sub candela ce arde în umbra unui colț.

II

În numele sfântului
Taci, s'auzi cum latră
Cățelul pământului
Sub crucea de piatră.

Arald pe un cal negru zbură, și dealuri, vale
În juru-i fug ca visuri- prin nouri joacă lună -
La pieptu-i manta neagră în falduri și-o

adună,
Movili de frunze-n drumu-i le spulberă
de sună,

Iar steaua cea polară i-arată a lui cale.

Ajuns-a el la poala de codru-n munții vechi,
Izvoară vii murmură și saltă de sub piatră,
Colo cenușa sură în părăsita vatră,
În codri-adânci cățelul pământului tot latră,
Lătrat cu glas de zimbru răsună în urechi.

Pe-un jilț tăiat în stâncă stă țăpân, palid,
drept,

Cu cârja lui în mână, preotul cel păgân;
De-un veac el șede astfel - de moarte-uitat,
bătrân,

În plete-i crește mușchiul și mușchi pe al lui
sân,

Barba 'n pământ i-ajunge și genele la piept...

Așa fel zi și nopte de veacuri el stă orb,
Picioarele lui vechie cu piatra-mpreunate,
El numără în gându-i zile nenumărate,
Și fâlfăe deasupra-i, gonindu-se în roate
Cu-aripele-ostenite un alb ș'un negru corb.

Arald atunci coboară de pe-al lui cal.

Cu o mână
El scutură din visu-i moșneagu-ncremenit:
„O mag, de zile vecinic, la tine am venit,
Dă-mi înapoi pe-aceea ce moartea mi-a răpit,
Și de-astăzi a mea vieață la zeii tăi
se-nchină.”

Bătrânul cu-a lui cârjă sus genele-și ridică,
Se uită lung la dânsul, dar gura-nchisă-i tace;
Cu greu a lui picioare din piatră le desface,
Din tronu-i se coboară, cu mâna semn îi face
Ca-n sus să îl urmeze pe-a codrilor potică.

În poarta prăbușită ce duce-n fund de munte,
Cu cârja lui cea vechie el bate de trei ori,
Cu zgomot sare poarta din vechii ei ușori,
Bătrânul se închină... pe rege-l prind fiori,
Un stol de gânduri aspre trecu peste-a lui frunte.

În dom de marmur negru ei intră liniștiți
Și porțile în urmă în vechi țătâni s-aruncă.
O candelă bătrânul aprinde - para lungă
Se-nalță-n sus albastră, de flacăre o dungă,
Lucesc în juru-i ziduri ca tuciul lustruiți.

(Continuare în pag. 6)

(Urmare din pag. 5)

STRIGOII

Și în tăcere crudă ei nu știu ce aștept...
Cu mâna 'ntinsă magul îi face semn să șadă,
Arald cu moartea-n suflet, a gândurilor pradă,
Pe jeț tăcut se lasă, cu dreapta pe-a lui spadă,
În zid de marmur negru se uită crunt și drept.

Fantastic pare-a crește bătrânul alb și blând;
În aer își ridică a farmecelor vargă
Și o suflare rece prin dom atunci aleargă
Și mii de glasuri slabe încep sub bolta largă
Un cânt frumos și dulce - adormitor sunând.

Din ce în ce cântarea în valuri ea tot crește,
Se pare ca furtuna ridică al ei glas,
Că vântul trece-n spaimă pe-al mărilor talaz,
Că-n sufletu-i pământul se sbate cu necaz -
Că orice-i viu în lume acum încremenește.

Se zgudue tot domul de pare-a fi de scânduri,
Și stânci în temelie clătindu-se vedem,
Plânsori sfâșietoare împinse de blestem
Se urmăresc prin bolte, se chiamă, fulger, gem
Și cresc tumultuoase în valuri, rânduri, rânduri...

„Din inimă-i pământul la morți să deie vieață,
În ochi-i să se scurgă scânteii din steaua lină,
A părului lucire s-o deie luna plină,
Iar duh dă-i tu, Zamolxe, sămânță de lumină
Din duhul gurii tale ce arde și îngheață.

Stihii a lumii patru, supuse lui Arald,
Străbateți voi pământul și a lui măruntaie,
Faceți din piatră aur și din îngheț văpaie,
Să-nchege apa-n sânge, din pietre foc să saie,
Dar inima-i fecioară hrăniți cu sânge cald.”

Atuncea dinaintea lui Arald zidul piere;
El vede toată firea amestecat-afară -
Ninsoare, fulger, ghiață, vânt arzător de vară -
Departa vede orașul pe sub un arc de pară,
Și lumea nebunise gemând din răsputere;

Biserica creștină, a ei catapeteasmă
De-un fulger drept în două e ruptă și tresare;
Din tainiță mormântul atuncea îi apare,
Și piatra de pe groapă crăpând în două sare;
Încet plutind se 'nalță mireasa-i, o fantasmă...

O dulce întrupare de - omăt. Pe pieptu-i salbă
De pietre scumpe... părul i-ajunge la călcâie,
Ochii căzuți în capu-i și buze viorie;
Cu mânilor-i de ceară ea tâmpla și-o mângâie -
Dar fața ei frumoasă ca varul este albă.

Prin vânt, prin neguri vine - și nourii s-aștern,
Fug fulgerele-n lături, lăsând-o ca să treacă
Și luna înnegrește și ceru-ncet se pleacă
Și apele cu spaimă fug în pământ și seacă -
Părea că-n somn un înger ar trece prin infern.

Priveliștea se stinge. În negrul zid s-arată
Venind ca-n somn lunatec, în pasuri line ea;
Arald nebun se uită - cu ochii o-nghițea,
Puternicele brațe spre dânsa întindea
Și 'n nesimțire cade pe-a jilțului său spată.

Își simte gâtul-atuncea cuprins de brațe reci,
Pe pieptul gol el simte un lung sărut de gheață,
Părea un junghiu că-i curmă suflare și viață...
Din ce în ce mai vie o simte-n a lui brațe
Și știe că de-acuma a lui rămâne-n veci.

Și sufletul ei dulce din ce în ce-i mai cald. . .
Pe ea o ține - acuma , ce fu a morții pradă?
Ea-nlănțuește gâtul-i cu brațe de zăpadă,
Întinde a ei gură, deschisă pentru sfadă:

„Rege-a venit Maria și-ți cere pe Arald!”

„Arald nu vrei tu fruntea pe sânul meu
s-o culci?

Tu zeu cu ochii negri. . . o, ce frumoși ochi ai!
Las' să-ți înlănțui gâtul cu părul meu bălai,
Vieața, tinerețea mi-ai prefăcut-o-n rai,
Las' să mă uit în ochi-ți ucizător de dulci.”

Și blânde, triste glasuri din vuiet se desfac,
Acușa la ureche-i un cântec vechi străbate
Ca murmur de izvoare prin frunzele uscate,
Acuș o armonie de-amor și voluptate
Ca molcoma cadență a undelor pe lac.

III

„... cum de multe ori când mor oamenii,
mulți deîntr-acei morți zic se scoală
de se fac Strigoi...”

Îndereptarea legii, 1652.

În salele pustie lumine roși de torții
Rănesc întunecimea ca pete de jeratic;
Arald se primblă singur, râzând, vorbind
sălbatic -
Arald, tânărul rege, e-un rege singuratic -
Palatu-i parc-așteaptă în veci să-i vie morții.

Pe-oglinzi de marmuri negre un negru nimatez,
A faclelor lucire răzbind prin pânza fină
Răsfrâng o dureroasă lumină din lumină;
Zidirea cea pustie de jale pare plină
Și chipul morții pare că-n orice colț îl vezi.

De când căzu un trăsnet în dom... de-atunci
în somn
Ca plumbul surd și rece el doarme ziua toată,
Pe inimă-i de-atuncea s'a pus o neagră pată -
Dar noaptea se trezește și ține judecată
Și-n negru-mbracă toate al nopții palid domn.

Un obrăzar de ceară părea că poartă el,
Atât de albă fața-i și-atât de nemișcată,
Dar ochi-i ard în friguri și buza-i sângerată,
Pe inima sa poartă de-atunci o neagră pată,
Iară pe frunte poarta coroană de oțel.

De-atunci în haina morții el și-a-mbrăcat viața,
Îi plac adânce cânturi, ca glasuri de furtună;
Ades călare pleacă în mândre nopți cu lună,
Și, când se-ntoarce, ochii lucesc de voie bună,
Pân' ce-un fior de moarte îl prinde dimineța.

Arald, ce însemnează pe tine negrul port
Și fața ta cea albă ca ceara, neschimbată?
Ce ai, de când pe sânul-ți tu porți o neagră pată,
De-ți plac făclii de moarte,
cântare-ntunecată?
Arald ! de nu mă-nșală privirea, tu ești mort!

Și azi el se avântă pe calul său arab,
Și drumul, ca săgeții, îi dă peste pustie,
Care sub luna plină lucește argintie -
El vede de departe pe mândra lui Marie,
Și vântu-n codri sună cu glas duios și slab.

În părul ei de aur rubine-nflăcărare
Și-n ochii ei s-adună lumina sfinteii mări -
S-ajung curând în cale, s'alătură călări,
Și unul înspre altul se pleacă-n desmierdări-
Dar buzele ei roșii păreau că-s sângerate.

Ei trec ca vijelia cu aripi fără număr,
Căci caii lor aleargă alătura-nspumați,
Vorbind de-a lor iubire - iubire fără saț -
Ea se lăsase dulce și greu pe al lui braț
Și-și răzimase capul bălaiu de al lui umăr.

„Arald, nu vrei pe sânul-mi tu fruntea ta
s-o culci?

Tu zeu cu ochii negri... O! ce frumoși ochi ai...
Las' să-ți înlănțui gâtul cu părul meu bălai...
Vieața, tinerețea mi-ai prefăcut-o-n rai-
Las' să mă uit în ochi-ți ucizător de dulci!”

Miroase - adormitoare văzduhul îl îngreun,
Căci vântul adunat-a de flori de tei troiene
Și le așterne-n calea reginei dunărene.
Prin frunze aiurează șoptirile-i alene,
Când gurile-nsetate în sărutări se-mpreun.

Cum ei mergând alături se ceartă și
se-ntreabă,
Nu văd în fundul nopții o umbră de roșeață,
Dar simt că-n al lor suflet trecu fior de ghiață,
De-a morții gălbeneală pieriți ei sunt la față...
Ei simt c-a lor vorbire-i mai slabă, tot mai slabă.

„Arald! strigă crăiasa - las' fața să-mi ascund,
N-auzi tu de departe cucoșul răgușit?
O zare de lumină s-arată -n răsărit,
Viața trecătoare din pieptu-mi a rănit...
A zilei raze roșii în inimă-mi pătrund.”

Arald încremenise pe calu-i - un stejar,
Păinjenit e ochiu-i de-al morții glas etern,
Fug caii duși de spaimă și vântului s-aștern,
Ca umbre străvezie ieșite din infern
Ei zboară... Vântul geme prin codri cu amar.

Ei zboar-o vijelie, trec ape fără' de vad,
Naintea lor se nalță puternic vechii munți,
Ei trec în răpejune de râuri fără punți,
Coroanele în fugă le fulgeră pe frunți,
Naintea lor se mișcă pădurile de brad.

Din tronul lui de piatră bătrânul preot vede
Și-n vânturi el ridică adâncul glas de-aramă,
Pe soare să-l oprească el noaptea o rechiamă,
Furtunelor dă zborul, pământul de-l distramă...
Târziu! căci faptul zilei în slavă se repede!

Pornește vijelia adâncu-i cânt de jale,
Când ei soseau alături pe cai încremeniți,
Cu genele lăsate pe ochi păinjeniți -
Frumoși erau și astfel de moarte logodiți -
Și 'n două laturi templul deschise-a lui portale.

Călări ei intră-nuntru și porțile recad;
Pe veci pieriră-n noaptea mărețului mormânt.
În sunete din urmă pătrunde-n fire cânt,
Jelind-o pe crăiasa cu chip frumos și sfânt,
Pe-Arald, copilul rege al codrilor de brad.

Bătrânu-și pleacă geana și iar rămâne orb,
Picioarele lui vechie cu piatra se-mpreună,
El numără în gându-i și anii îi adună,
Ca o poveste-uitată Arald în minte-i sună,
Și peste capu-i sboară un alb ș'un negru corb.

Pe jilțul lui de piatră înțepenește drept
Cu cârja lui cea veche preotul cel păgân,
Și veacuri înainte el șede-uitat, bătrân,
În plete-i crește mușchiul și mușchi pe al lui sân,
Barba-n pământ i-ajunge și genele în piept.

POETUL LUNII

Laurențiu BELIZAN

**Râurile care
izvorăsc din cer**

După debutul editorial fulminant, cu volumul de versuri **Pa-reidolia**, apărut la conosciuta editură Humanitas (volum lansat la **Târgul Internațional Gaudeamus** din noiembrie 2011) Laurențiu Belizan „recidivează”, în 2012, când îi iese de sub tipar cartea de **Onirograme**, apărută în cadrul Proiectului *Scriitori buzoieni pentru literatura română*, sub egida Asociației Culturale „Renașterea Buzoiană”, cu sprijinul financiar al Primăriei Municipiului Buzău.

Un debut surprinzător, s-ar putea spune, dacă se ignoră faptul că autorul, absolvent al Facultății de Electrotehnică din București, fiul apreciatului profesor de limba română Alexandru Belizan, este depozitarul unor valori culturale, la care a adăugat lecturi esențiale și incurabila singurătate a poezilor autentice. Singurătate relativă, desigur, dacă ne gândim la aparițiile poetului în spațiul virtual (poeme traduse în spaniolă și publicate în revista online **Circulo Poetico RefleXos - Espacio Niram**, Madrid, sub îngrijirea **Ariadnei Petri**; poeme tălmăcite în engleză de prof. **Veronica Văleanu** și editate în revistele online **Cuadernos literarios** și **Cultural Club**; Premiul special **RefleXos** (Madrid) în cadrul ediției 2010 a Concursului „Astenia de primăvară”, organizat de Hermeneia.com etc.

Andrei Velea, comentând volumul **Pa-reidolia**, sub titlul de-a dreptul fabulos al unui poem semnat de Laurențiu Belizan: „**O să te mușc de umeri până îți va da soarele**”, notează (revista Dunărea de Jos/ nr.122, aprilie 2012):

„Volumul este destul de liniar, fără suficiente suișuri sau coborâșuri. Îmi amintesc de sfatul pe care Călinescu îl dădea în **«Cursul de poezie»**, acela de a alterna poemele mai bune cu cele mai puțin bune. Laurențiu Belizan nu are poeme slabe, ci foarte multe poeme bune și câteva excelente. El este, după cum remarcă și alți critici, un calofil. Poeme de dragoste, vag erotice, amintiri, referiri la lecturi și realități medicale sau tehnologie, tot felul de meditații despre poezie sau despre viață, toate sunt prinse cu măiestrie și rafinament într-o broderie (...) **Horia Gârbea** spunea undeva: «Între numele care par a aduce o schimbare de paradigmă în poezia românească, figurează și cel al lui Laurențiu Belizan» (cu eticheta de ceva mai calofil). Eu nu văd așa. Îl văd, într-adevăr, «ceva mai calofil» pe Laurențiu Belizan, însă îl văd în afara oricărei «schimbări de paradigmă poetică». Un poet bun pur și simplu, în afara oricărei generații”.

De fapt, în pofida faptului că L. Belizan este, oricum, un poet născut nu făcut, el își asumă riscul unor căutări menite să-l definească, să-l individualizeze ca voce lirică.

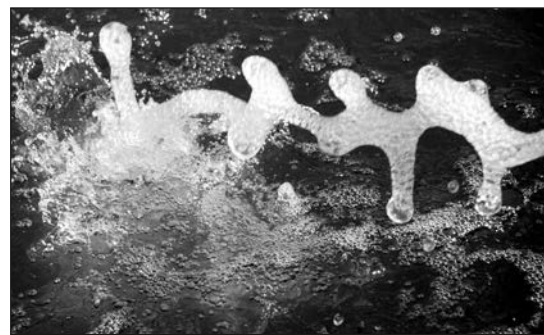
Aventurându-se în **deșănțarea supra-realistă a cuanticii Domnului**, poetul încearcă să realcătuiească rostirea ca primordialitate a lumii (La început a fost cuvântul!) din multitudinea de fragmente spiralate ale misterele ADN-ului universal. Chiar și titlul primului volum sugerează această tentativă, în-

carcerată în capriciile unei intuiții neliniștite. Așadar, nu putem decât să fim de acord cu Andrei Velea: Laurențiu Belizan este poet, pur și simplu, abordând un postmodernism afișat (uneori) dar nelăsându-se dus de... apele geografiei lirice ci, mai curând, visându-și ploile din amonte, cele care fac râurile să izvorască din cer.

Onirogramele, cu cele trei subtitluri ce alcătuiesc un fel de adagio (**Nihil, Sine, Anima**) amintesc, pe alocuri, prin limpezime, versurile lui Odysseas Elytis („Toate frunțile libere/Iar ca sentiment un cristal”). Străfulgerările de acest fel sunt blitzuri ce declanșează umbrele irealității: „*am învățat să te iubesc/ așa cum învățăm să mergem/ acum nu mai putea uita,*” - spune poetul, în timp ce „*intrăm la loc în ceasul ruginii/ orbul ridică pleoapa/ în fiecare orbită o inimă*” (**inima dimprejur tăiată**). Poetul nu se mulțumește cu sinele, încercând să dezvolteze, prin cristalul lacrimii, un adevăr transcendent: „*oamenii păreau străini de lupta tăcută/ numai eu vedeam moartea când intră în ei/ era atât de blândă!*” - iată cristalul, și apoi orbitoarea lui topire în magma luminii, ca o eșarfă-sentiment ce acoperă ochii condamnaților la viață: „*le pune o eșarfă pe ochi/ înainte de a-i exila în rădăcini/ pomii se decolorau ciudat și neuniform/ un amalgam de portocaliu verde-brun potasiu/ și maro-albicios (...)* și am văzut acea hecatombă a palmelor săpându-și/ mormântul/ sunt singurul martor al apocalipsei vegetale/ din toamna acelui an// la întoarcere/ m-am gândit cu adevărat la tine pentru prima oară” (**să nu ne ucidă prea devreme**). Spunea cineva (Anița Augustopoulou - Juncan, parcă): „A fost necesar strigătul suprarealiștilor de la mijlocul veacului nostru pentru a readuce lucrurile acolo unde le lăsase Homer.” Așadar, se întâmplă, între limpezire și întuneric, fel de fel de miracole, un amalgam de zboruri și păsări care ciugulesc fulgere globulare sfărâind prin iarba înaltă.

Poezia actuală a lui Belizan (una a căutărilor, cum spuneam) are toate șansele să ridice o catedrală, după arhitectura năucitoare a altui Antonio Gaudi: „*gomdwana/ gondwana/ de când m-am rupt de tine/ sicomorii-mi cresc/ cu rădăcinile în sus/ cariatide răvrățite/ adulmecând zei noi/ maimuțele cu barba albă/ stau îngândurate la mesele de calcar/ iar hipopotamii/ dansează pe poante/ ferindu-se de libelulele dragon/ ce plâng cu sulf și pucioasă// gondwana/ îmi scot batista din marsupiu/ o flutur melancolic spre zări violacee/ și-ți spun adio*” (**insula fugară**). Invocarea continentului primordial, sfâșierea lui ulterioară, pe care am „cărât-o” în fragilitatea memoriei de-a lungul unei evoluții mereu nesigure face, din acest poem, un punct cardinal pentru nordul extrem al poetului.

Interesantă ni se pare și viziunea sa asupra timpului, care nu e curgere ci, mai curând, succesiune de cadre, născându-ne și murindu-ne în fiecare clipă; o forțare a statului, un fel de fotografii sugerând colapsul sinelui către potențialul viitor Bigbang: „*- atât de înțelept/ încât am pierdut sensul mișcării/stau ca un baobab/ în așteptarea unei priviri admirative/ voi încerca să rămân fericit și neclintit// orice adiere a ființei mele/ va însemna o lume tristă/ fără să știe că e tristă/ o lume fără înțeleptul/ vitregit de vraja rotirii*” (**dervișul rotitor**).

Văzut dinspre copilărie, timpul lumii: „*este un cerc/ iar eu un copil învărtindu-l/ în pragul genunii// tu să plângi// în fiecare lacrimă/ cineva a sculptat/ lacrimi de sare*” (**zen on**). Iar multitudinea de universuri, de spații și intersectării cosmice, raportează realitatea la „n” irealități fascinante: „*e de ajuns să te arunci în apă ca să intri într-o altă dimensiune*” (**Maelström**); „*oare aș putea să te iubesc în două dimensiuni/ ca pe o icoană*” (**pe muntele athos se scoate izvod nou**); „*uneori când merg cu metroul/ în flashurile de graffiti/ recunosc acel urlet sălbatic ce zace în noi*” (**Cum să prinzi luna în zona 5**).

E greu de spus cum/spre ce va evolua atât de interesanta poezie a lui Laurențiu Belizan și ce va deveni primordial în alcătuirea aripile ei incomode: lirismul dureros (astăzi furtuna/ a smuls toți zeii din/ epiderma basoreliefurilor// pe chipul alb al marmorei/ se zbate/ o păpădie care-și ține/ povara nimbului” - **Spirală în timp**), livrescul elaborat: („în rest, știi tu, Santiago, Hemingway, peștele uriaș,/ Manilo, trabucul lui Fidel, un pic de Che, o guerilă a/ viselor și tequila pe care mi-a confiscat-o la escala/ din Amsterdam/ Ce spui? Îți place magnetul pe care ți l-am lipit pe frigider?” - **Scrisoare din Puerto Vallarta**) sau postmodernismul simulat: („*fiecare dintre noi are propria intrare în infern/ când se făcea frig/ fură crucile de lemn din cimitir și le pune pe foc/ băiatului îi spunea să nu risipească umbrele morților/ care stăteau toată ziua îmbrăcați în redingote și cămăși/ albe/ aliniați pe alee în fotolii de bambus putrezit// în spatele draperiei mă apăram de ziua următoare/ făcând dragoste cu tine/ de fiecare dată ajungeam în alt oraș/ fiecare îmbrățișare mă trimitea pe alt meridian/ descoperind încet-încet cu fața pansată de/ fâșii de lumină/ o lume unde din găurile viermilor țâșnește dorința/ mă priveai/ într-o zi va veni rândul tău să înțelegi*” (**ascensiune în lăuntru**)).

Un prim răspuns - pe care pariem - ar fi, pur și simplu: *spre poezie*. Un al doilea l-a dat portughezul Fernando Pessoa, cel care a „conviețuit” cu trei, la fel de celebre, pseudonime ale sale: Alberto Caeiro, Alvaro de Campos și Ricardo Reis.

LM

- POEME -

**O să te mușc de umeri
până îți va da soarele**

pe masă au rămas câteva discuri de pâine
și două petale de crizantemă
căzute din ochiul lui shiva
dacă le-aș pune pe gramofonul bunicii
ți-ar ademini glasul pe geam
iar vocalele tale prelungi i-ar șterge praful
lăsat de umbre

o să caut prin pod paleta veche și culorile

(Continuare în pag. 8)

(Urmare din pag. 7)

POETUL LUNII

Laurențiu BELIZAN

(O să te mușc de umeri până îți va da soarele)

ca să înmoi cu ulei pe o pânză ostiile
năvălașe ale toamnei
ne vom ține de mână pășind prin mireasma lor
ca niște matadori ce le înfig curcubeul
în greabăn

în cana de lemn o să pui lingurele
în vârful lor cercurile de grâu ca niște
aureole de sfinți
vor arde la rădăcina speranței

între noi se ridică un abur complice
și proaspăt de cafea citadină
boabele ei sunt părjolate de arșita betonului
snopul de linguri bate darabana în ulceaua
de lut din bucătărie
dincolo de fereastră orașul își întinde oasele
adulmecând răsăritul
în ceașca asta tu ai putea fi clavicula
umărului meu stâng
lumea este un zaț într-o ceașcă mai mare
în care uneori tu apari
aidoma unei dăre albe care se întinde
scară invizibilă pe meterezele-i de porțelan

trasăm împreună o linie care desparte prezentul
între vara cu piept de fată mare
cu o vioară în spate ca o tolă plină de săgeți
verzi
și ziua aceasta ce-și scoate floarea-soarelui
la mezat

am putea să o răscumpărăm
apoi ținându-o în colbul lunii
să o frângem ca pe o franzelă cu patru armăsari
răstignind frumusețea ce ar sătura
gurile flamânde ale roților

te simt deasupra mea învârtind osiile
unei constelații
sunt un trup incomplet fără tine draga mea!
să ne ascundem sub fân într-o căruță
ce râvnește asfaltul citadelei!
iar petalele de crizantemă ascunse în sân
de privirile funcționarilor grăbiți
la întâlnirea cu prima chenzină
vor șterge suav ultimul vinil
al patefonului din memoria mansardelor
("Pareidolia", Humanitas, 2011)

liziera dintre linii

șina de cale ferată ar putea fi perna
care te aruncă în ziua când ai pus moneda
la capătul celălalt al traversei înmuiață în ulei
ars

pajura semăna cu un desen al lui copernic
metalul cald pierduse filigranul
cercul siluit de locomotivă -
ued al zilei

păpușile de plastic din vis
și matrița piesei găsită într-o floare de mină
stau în aerul tare de sub biută

băiatul cu uniformă albastră și beretă
are mâna stângă încleștată pe kalashnikov
umbra lizierei îi taie fața în fire de iarbă
salcâmii subțiri scrâșnesc prin firele vestonului

o drezină ar fi fost mai bună

ar fi spintecat altfel dogoarea
seria armei nu trebuia uitată
ar putea fi numărul de telefon
al călăuzei
care stă la picnic cu transfugii

faceau dragoste între vagoane
și l-au văzut
din ochi îi
ieșea plasmă
salcâmii o străpungeau
lumea se strângea
cu zgomot de țiplă
și gust de marțipan

dacă soarele s-ar învârti atât de repede
ca spițele unei roți ruptă din osie
ai trece de ziua aceea
ca și cum n-ar fi fost

licuriciul din amforă

soarele stătea ascuns în inima ta
precum o caracatiță fosforescentă
refugiată într-o amforă pe fundul mării

doar atunci când ți-ai luat razele sub braț
rostogolindu-te spre țarm
la întâlnire cu umbra ta
ai redevenit licuriciul suav
pe care-l port la piept noaptea
ca să nu mă rătăcesc.

akedia

plouă
peștii din noi ies din cărămidile narse
se târăsc spre ochiuri de apă
în ele demonul plictiselii
rânjește aranjându-și gulerul înalt scrobît

ai gura cusută
când încerci să ții
așele se întind ca un acordaj
corpul devine o cutie de rezonanță
sângele se coagulează în semințele fructelor

apa urcă prin capilaritate
o dungă neagră se mișcă pe trup
trădând-o

încă nu te hotărăști să te întorci
e plăcut acolo
ești un ou într-un cuib de țestoasă
carapacea va crește groasă
peste o sută de băți ale ceasului
cu lanț de argint

timpul s-a spart în mii de lighioane
care îți mănâncă celulele
cangrenate de gânduri

aș vrea să mă auzi
scot cuvintele de parcă aș merge
pe un pod de frânghii

dacă mă vei întreba unde suntvnu voi ști
dar dacă nu mă întrebi
voi afla

que deus me perdoe

mai bine să nu vorbești
cuvintele îi pot reînvia din broboane irizate
ar deveni ghimpi minusculi în jurul frunții
sau muguri adulmecând rădăcini
spleenul ne-ar înveli ca o ploaie înghețată

din cerul palatin un suflu ar imprima
o formă aerului
fiecare sunet echivalând o mișcare invizibilă
wittgeistein ar șterge tabla cu un gest obosit
albul cretei o roade pe dinăuntru
retenția naște freamătul silogismului absolut

dumnezeu este cel mai frumos orb
care nu-și mai amintește nimic
urcă prin lumina crudă precum sisif
reconstruind lumea în fiecare zi
departe de arhipelegul maldivelor

inima dimprejur tăiată

soarele a răsărit
partea dinspre tine este și mai rece

uneori îmi spun că stai în același oraș cu mine
desenăm elipse perfecte
ca niște păpuși mecanice care ies
dintr-un orologiu

dăm bani aceluiași orb
l-aș întreba de mirosul tău de toporași striviți
el ar zâmbi și mi-ar da toate monedele
să-ți caut căldura

cel mai mult mi-e teamă că trăiești
ca și cum ai mima un orgasm
mă gândesc la tine și realitatea se schimbă
am învățat să te iubesc
așa cum învățăm să mergem
acum nu mai pot uita
trecutul este o reptilă
în mașele lui se amestecă totul
până într-o zi când regurgitează

intrăm la loc în ceasul ruginit
orbul ridică pleoapele
în fiecare orbită o inimă

epifanie

te iubesc așa cum își iubește
un deținut păianjenul
strivesc zilele le pun într-un colț al ferestrei
aștept să văd cum le mănânci
noaptea ies din tine fire lungi rezistente
ca niște gratii

umbra-mi ademenită capul stă să-ntoarcă
trebuie să fii tare!
moneda lui charon te arde în palmă

mi-ar plăcea să sculptez piese de șah
din gheață

am juca până tabla s-ar umple de apă
luntrașul ne-ar urca la prora
orașele noastre au luat de-abia acum foc
nero are alzheimer a uitat tot
nu mai știe nici măcar să se bucure
am rămas aproape singuri

i-au făcut o tomografie
în cap a rămas atât loc
încât ar putea intra lumea toată

acum știu!
ar trebui să-ți dau mai mult decât inima
și ficatul

ca să-i fac loc lui Dumnezeu

Emil NICULESCU

Adrian Dinu Rachieru
și

SPECTACOLUL CRENGIAN AL DISIMULĂRII

Prin volumul „**Ion Creangă – spectacolul disimulării**” (Timișoara, Editura „David Press Print”, 2012, 216 p.), domnul Adrian Dinu Rachieru realizează un „dosar”, parcimonios argumentat, care, prin „cazul Creangă”, pledează pentru *coexistența și simultaneismul opiniilor; oferind prin ștafeta generațiilor, dincolo de încrâncenări și fulgere polemice, un dialog mirabil în ceea ce s-a numit, îndreptățit, spectacolul receptării*. Interpretările asupra scriitorului intimat, am-tume și, mai ales, postume (*viața de apoi a lui Creangă*), sunt, deseori, provocatoare, mergând, uneori, până acolo încât în 20 iunie 1993, ca gest reparatoriu, Creangă va fi re-primit în rândul clerului, ca diacon, în urma sugestiilor și demersurilor lui Constantin Parascan. Cam puțin, dacă avem în vedere „bazul” său teoretic și practic, așa cum ni-l deconspiră, el însuși uluit, Ioan S. Ionescu, tipograf și prieten, care l-a întovărășit, în iarna lui 1888, într-o călătorie, cu trenul, la București; de la Bârlad până dincolo de Buzău, când Ionescu s-a trezit de foame, „răspopitul” mântuise toată merindea (pui fripți, trei garafe de vin, etc.), săvârșind, în același timp (de patru ore), toate slujbele bisericești până la prohodul cel mare, urmând a le depăna, cum își avertizează tovarășul de drum, cântările de toaca a doua, slujbele, liturgia, denile, botezurile, nunțele... (și, același, depozi-tar și de cântece lumești cam fără perdea, pri-vind variatele sale haruri: *pe unde adună dra-cul surcele, eu am tăiat lemne*).

Cel care a afățat, atâta vreme, „zelul tălmăcitor” al exegeților, din variate și insolite unghiuri, de la cel care scrie „la limita oralității”, până la eruditul, mai mult, ezotericul, făcând parte dintr-un clan secret al „povestășilor”, descifrat de Vasile Lovinescu în cheie guénonistă, de la debitorul de țărâni și lectorul de licențioase al domnilor de la „Junimea” (*omul spectacol și bufonul tragic*), până la vocația nostradamică a băutorului de la Bolta Rece: traiectul lui Ivan Turbincă simbolizează, după M. Ungheanu, destituirea din funcția de *vătaf al lumii, trimiterile vizând din nou soarta imperiului țarist/sovietic*. Hermeneutul invocă faptul că scriitorul ar fi fost martor al prezenței și apoi al retragerii trupei-lor rusești, după campania din Balcani. Doar parțial adevărat, Ion Bălu îl dă absenteist, spre sfârșitul lunii aprilie și până la mijlocul lui mai, autoarestuit la bojdeucă, pentru a scrie „Povestea lui Harap Alb” („Viața lui Ion Creangă”, Editura „Cartea românească”, 1990, p. 162); asociatul și amicul Ionescu, cel din tren, mărește intervalul: *A început-o pe la jumătate april (1877) și a isprăvit-o cam pe la începutul lui iunie, când mi-a cetit-o la cancelaria tipografiei...* Chestiuni astuțioase. Adrian Dinu Rachieru tranșează asupra faptului că basmul ar avea o adresă precisă: *nu prea se susține, „Ivan Turbincă fiind, mai probabil, un calc după un basm rusesc („Soldat i smert”), trecut, firește, prin pana genialului povestitor*.

Diezii și bemolii se aglomerează într-o partitură cu irmoase, aflate când „lada”

de la bojdeuca din Țicău, nu prea bine străjuită de Tinca, când în vasele cu pergamen-te de la Marea Moartă.

Proteicul Creangă este surprins în „desfășura-re” prețuluiitorilor, cu toată ceremonia, care se întinde pe aproape un secol și jumătate - mai dă jupânul, mai lasă stăpânul - și din care nu iese, mai niciodată, împușinat, ca Dănilă Prepeleac, negustorul improvizat, fie că i se probează scufia cu zurgălăi a claulului de casă mare (Pogor), fie hieratismul celui care mână „Capra uranică” (în traducere, *văduva simbolică*), paremio-logul și sexistul intrând într-un îndrăcit război de țesut, veșnic neadormită suveică, târând după sine urzeli din cele mai extravagante, ce se conjugă într-o fantastică tapiserie.

Criticul Adrian Dinu Rachieru pune în valoare tocmai acest fantastic bazar, de o opulență orientală, fără nici urmă de conota-tivitate cu acida formulare a lui Poincaré, „*Oue voulez-vous, nous sommes ici, aux portes de l'Orient, où tout est prise à la légère*”, dând drept de cetate, cu nuanțe subtil exprimate, tuturor „măștilor” ce i s-au probat humuleșteanului, acest „om orchestră” al lite-raturii naționale, de la priceasnă și cântec mire-an, la orgă și tânguioasă corn eminescian. Unul dintre motto-urile cu grijă alese, aflat în antreul celui de al șaselea (din cele șapte) „despărțământ” al volumului, „Un nou Crean-gă”, aparține lui Al. Phillippide: „*Pe Creangă nu știi de unde să-l apuci*”; efortul autorului este, poate, acela de a demonstra, pertinent și loial, că, de oriunde ai încerca să-l „prinzi”, poți face o priză, un „placaj” (fie și ca la rugby) nu lipsit de o anume spectaculozitate și că meciul va continua cât va să fie litera-tura română, acesta fiind „norocul” postum al tatălui „Amintirilor din copilărie”, despre care Eminescu se pronunțase: „Tu n-ai ne-voie să fii corectat de nimeni!”

Dar recitit? Și au fost atâți, încât, pâ-nă și epopeea biografiei crengiene, lipsită de „apetență meditativă” cu o mahnitoare, de-clarată *însatisfacție intelectuală* de Sorin La-vric, care își mai îngăduie o stupefiantă ob-servație: „*critica în marginea lui Creangă e mai valoroasă decât opera lui*”; cu eleganța scutierului ce intră pe câmpul de onoare, spre a apăra culorile seniorului, Adrian Dinu Rachieru observă: *Adevărul e că, din fericire, opera crengiană s-a bucurat de comentarii avizate, temeinice, unele spectaculoase, se-ducătoare în sine, oricum pe măsura creației genialului povestitor. Creangă este ceea ce este și fiindcă despre el au scris critici mari*.

„Norocul” lui Creangă”, cum se intitulează capitolul deschident al cărții, sare de unde te aștepti mai puțin, deși pe atunci nu se brevetase euroscepticismul, și nu dintr-o dată: prima monografie a scriitorului, „La vie et l'oeuvre de Ion Creangă” (1930) aparține unui tânăr profesor provensal, Jean de Bou-tière (1898-1967), o premieră ca studiu com-parativ, expresie a prețuirii pentru „matele

țăran din Humulești”, le grand conteur mol-dave. Recunoașterea extranee, cu limitele ei, - în epocă, *Sadoveanu amintea de „penibili-tatea” acelei surprize* - are un efect cu totul salutar pe piața internă, stârnește orgoliul lui Călinescu care, din 1938, prin „replica” sa monografică, va fi, *fără tăgadă, marele no-roc al lui Creangă, vechindu-i posteritatea*. A fost, cum s-ar spune la biliard (cel clasic), o „lovitură cu mantă”, pentru ca, mai apoi, însuși „divinul critic”, în antumitate și după, să aducă „la masă” o mulțime de „jucători” de înaltă clasă, de chibiți, nici ei nelipsind din „spectacolul disimulării”, cum, la ședințela „Junimii”, caracuda era un personaj colectiv (bibliografia, chiar selectiv redată, numai vo-lume, dă măsura numeroasei adunări de „bo-ieri ai minții” care au contribuit la perpetu-area memoriei „Țăranului cel mare”, care, nota Pompiliu Constantinescu, *intră, alături de Eminescu și Caragiale, în trinitatea „ma-rilor creatori de expresie”, pe suportul unui lexic regional și al unui fond etic reverberând cosmic*.

Cele șapte capitole care, alături de cele deja pomenite, alcătuiesc sumarul sunt: „*Cei doi Creangă*”, „*Viața ca autoficțiune*”, „*O trinitate literară: catilinari, temperatori și coțcarî*”, „*Esoterism și sexism*”, „*«Lada» lui Creangă*” (însoțite de note ce ilustrează și diagnosticări în presă asupra pacientului), parcă anume spre a nu da vamă numerolo-giei, sunt urmate de o addenda - „*«Umbră» lui Creangă în Basarabia. (Există o «li-teratură moldovenească»?*” - unde, luându-se în calcul geopolitica (*Basarabia, din păca-te, rămâne un cobai al Istoriei și „nodul” unei dispute*), alți factori ținând de „tectonica literară”, convine cu mahnită luciditate că, deocamdată, singura soluție rămâne *miraco-lul regenerării românismului și speranța re-găsirii în interiorul aceleiași culturi*.

Eugen Simion („Ion Creangă. Cruz-imile unui moralist jovial”, 2011), relec-turându-i biografia la modul postmodern, decelează în „Amintiri” *nu o scriere confesi-vă, ci un exercițiu de autoficțiune*, iar, privind sociologia receptării, opera, cum ne semna-lează Adrian Dinu Rachieru, fructificând o observație a lui Laurențiu Ulici, suportă tre-cerea de la *proza apăsător-realistă către proză utopică; chiar și lumea lui Creangă devine tot mai mult ficțiune, depărtându-se, purtând spre noi ecoul unei frustrări*. Care frustrare, spre pildă, e detectată de Dan Grădinaru sau Ion Pecie („Phallusiada sau Epopeea iconoclastă a lui Ion Creangă”, 2011) ca venind di-rect din Freud. „Vocației autodistrugerii” și „liniei cruzimii”, pe care le semnala Valeru Cristea, ce aduc la vedere „fața tragică” a scriitorului, exegetul de acum le adaugă ob-servația că evenimentele potrivnice, *suferința personală, au hrănit, totuși, o operă stenică iar copilăria, o Atlantidă, căreia îi retrăiește farmecul definitiv pierdut, o evocă luminos, fără a ignora însă ruptura. Mitul copilăriei paradisiace îngăduie o iluzorie regăsire*. Valeriu Cristea, eticist, e scandalizat de *sporo-văiala lui Nichifor (Coțcarul), un șantajist „în toată regula” și se indigna de o scenă crudă de sex asistat din „Ionică cel prost”, va fi confruntat explozia vulgarofilă, de după '89, când, grație simulării inocenței, unele texte crengiene încheagă o utopie măscări-cioasă, conchide Eugen Simion (...) salvată*

(Continuare în pag. 10)

(Urmare din pag. 9)

Adrian Dinu Rachieru și spectacolul crengian al disimulării

estetic, mai puțin Povestea poveștilor.

Delimitările lui Adrian Dinu Rachieru față de „exagerațiuni” sunt bine marcate, indiferent de emitent: *Creangă reactivează tipare străvechi și folosește, sugestionând, caracterizările dialogice. Dar ar fi nedrept să recunoaștem marelui auditiv doar talentul de stenograf („auzind bine vorbirea țărănească”), cum insinua G. Călinescu; mai la vale află, la același, argumente care îi argumentează poziția - autorul „se umplea de sudori” scriind „ca un Flaubert al Humuleștilor”, după cum ne informează Călinescu.*

De pe aici, de la curbura, este „inventariat” Emilian Constantinescu (1894, Râmnicu Sărat-1977), cu studiul „Neologismele lui Creangă” (publicat în „Convorbiri literare”, la centenar -1939), premiat de Academie pentru volumul „Anarhismul poetic” (1932), și care, la vremea aceea, contraria de „năvala străinismelor”, nu recomanda o „primire fără nevoie”, ceea ce rămâne valabil și pentru zilele noastre, sub bombardament „globisch”; nu și „veteranul” Alexandru Săndulescu.

Am fi citit, cu folositoare plăcere, părerea autorului despre volumul lui Constantin Ţoiu, „Prepeleac” (Editura „Cartea românească”, 1991, 142 p.), conținând texte apărute, inițial, în **România literară**; glosatorul imaginează lectura lui „Ionică cel prost”, la „Junimea”, unde acei domni pudici, neînfrânând a numi ceea ce „acest țaran” numește cu o forță colosală, se tăvălesc de râs. Numai Eminescu nu râde, măsurând geniul lexical al giganticei plăsmuieli ce i-ar fi făcut să-și roadă unghiile de invidie și pe Boccaccio și pe Rabelais și pe flegmaticul Swift. Autorul „Galeriei cu viță sălbatică” scria despre „Povestea unui om leneș” („Sfârșitul unui stoic”) despre înțelegerea spiritului uman, care o ia înaintea naturii cu un pas.

Acest pas (artistic) este făcut cu măreție. Niciodată lenea nu a înaintat, principial, atât de departe ca-n ziua în care hilara condiție o împinse în absolut: „Dar muezin-s posmagii?” (...)

„-Auzi, măi leneșule: te prinzi să moi posmagii singur ori ba?”

Ar mai fi o scăpare. Ultima. Dar nu merită

„-Ba, răspunde leneșul. Trageți mai bine tot înainte!”

Și-i pun ștreangul de gât. Și nici nu știu că execută un stoic.

Nu de același calibru, dar pitorească pe multe direcții este cartea lui Sorin Th. Botnaru, „Nouă interpretare a operei lui Ion Creangă” (Editura „Romcarexim”, 1999, 366 p.), zămisliată la „îndemnurile critice și schimbările de idei” cu oameni de bine, între care protocronistul Ilie Bădescu și criticul i pak senator Valentin F. Mihăescu. Țăranul „antierou”(și e destul de firesc să nu aibă nume de botez) din „Povestea poveștilor” ilustrează, prin confuzia dintre actul sexual și instru-

mentele erotice naturale, pe de o parte, și toate celelalte acte una din căile de exprimare a resentimentului gândirii atee, ne spune humuleșteanul. Există și o semnificație suplimentară, pe ungurește mămăliga se numește „puliszka”, așijderea mămăligarul, Deși ne previne că acest cuvânt își are originea în latinescul pullus, -a, -um, este evidentă, pentru autor, o tendință de asociere depreciativă care a evoluat din manifestările naționalismului maghiar până la a se stabili în limbaj.

Creangă o va fi sesizat, dacă nu în contact direct cu vorbitorii unguri, în mod aproape sigur în întâlnirile sale cu ceangăii vorbitori de maghiară, această omologie și cu siguranță a înțeles în profunzime una din laturile esențiale ale naționalismului maghiar. El conține o formulă depreciativă privind românii și aceasta își are rădăcinile într-o atitudine mai generală față de realitate. Ea se caracterizează printr-un materialism încrâncenat, incapabil să-și ridice fruntea și să recunoască transcendența realității. Pisica a fost ruptă. Și, apoi, aruncată. Cum grano sallis, ad usum delphini! Și, pentru că nu avem hotare numai la vest, amintindu-ne că lumina vine de la răsărit: Ivan Turbincă este întruchiparea nihilismului omului rus. Nu este vorba aici de nihilismul intelectualului ateu, ci un nihilism profund al poporului, cel care l-a făcut pe Dostoienski să spună că nihilismul a apărut în cultura rusă „pentru că noi toți suntem nihiliști”. Repetițiile au un rol fixator.

Vom „sprijini”, la rigoare, ideea că nihilismul a avut creșteri semnificative, după revoluția din octombrie 1917 și în timpul războiului civil, când a existat, nu numai la „maximaliști”, ci și la cei fără partid, o deosebită descătușare a energiilor și nostalgiilor; Boris Zaițev (1881-1972), emigrant, surprindea, înainte de deșărare, un duios moment artistic rusesc: *Cântând la armonică, trec flăcăi cu cojoace, beți turtă și vioiși. Cântă senini, toți deodată: „Mi-aduc aminte, mi-aduc aminte eu/ Cum l-am tăiat pe tata./ Și de-un cuier mi-am spânzurat/ Nevasta și amanta.”* („Lumina albă”, în: „România literară”, nr. 10, 1999, p. 20). Trei într-una (strofă).

Am abuzat, probabil, digresiv, și grație aerului de permisivitate ce îi induce autorul acestei alerte treceri în revistă a modului în care reprezentanții diferitelor generații critice se raportează/racordează la Creangă. Inclusiv senzația de vertij, ca la o cursă de montaiges russes, pe care o creează, cu toată seriozitatea, fără nici cea mai vagă intenție de pehlivănie, în special, ezotericii (*Oana Dugan vorbea despre o influență esotericomasonică (sub impact junimist, ca societate ce viza deștelenirea culturală), „bețivanul” Ivan devenind „mare maestru”, un manipulator al forțelor oculte, amenințând ordinea Universului; rățăcirile sale, lăsat „de izbeliște”, pe axa anabază/catabază, subjugând moartea, se vădesc a fi o „călătorie inițiativă”!*)

O „primblare” inițitoare prin exegezele suscitade de viața (Petru Rezuș și alții, care vedeau biografia scriitorului curgând ca pe pâlnie în paginile de literatură) și opera clasicului, în care, el însuși, ar avea dificultăți de a se recunoaște, prilejuește un „spectacol al disimulării”, bine pus în scenă de Adrian Dinu Rachieru, cu bogata recuzită a unei

REVISTĂ DE CULTURĂ

lungi „stagiuni”, într-un ritm alert, cu apărteuri bine punctate, care largesc până la o confortabilă accesibilitate „cleștele dihotomiilor”.

Nicolae
GĂLMEANU

Poeme cu noduri

Arătarea

Arăta ca o țară, ca un bibelou încreștinat de popor
arăta, ori ca un rai straniu de ochi
din fiecare ochi al tabloului,
cercuri concentrice, aure și diademe solare,
raze carteziene
date în spic și îngeri păzitori de corpuri
lepădați se-arătau,
se vâlurea lumina înrouând în botezuri
suflete noi, și
în acest imens tablou se-ngemănau alte
și alte tablouri
și se auzeau pasteluri de ode și de tropare,
dulci simfonii,
neatinse de nici o mălură, în șipote și în
zefiruri
mătăsoase de borangic pletoric, de curgea
transpirația
pe vizitatorii de la acel vernisaj, și nu avea
nimeni
frisoane, decât că treceau ca prin fața
unui catafalc,
văzând că tabloul era împrejmuț
cu sarmă ghimpată.

Nervi

Atunci, m-am temut de animalul din mine
și animalul din mine s-a temut
de animalul de la grădina zoologică,
și animalul din grădina zoologică
s-a temut de animalul universal
și s-a murit.
Luați și mâncați din această halcă
de pământ.

Pastel 2

Ca sigiliul unei cascade urlătoare,
lângă lemne cutremurătoare.
Lemnele n-au vise, lemnele sunt somn,
toacă putred.
Acoperă-mă cu acea vâlvătaie înainte
ca macul să fie narcotic,
râd în fața fiecărei prescuri de ham păcătos,
numai
dialize în jur, stau între toiege medicale
pline cu semințe mățăsoase
cu freamăt de pace, prin parcuri
s-au devalizat rendez-vous-urile
cade câte un ploid încremmit în seringă,
ce frumoasă ești,
parcă nu te-am văzut niciodată,
viața mea, boală letală.

(Din volumul apărut recent la Editura TRACUS ARTE - București)

INTERVIUL REVISTEI FEREASTRA

Cultura nu se redefinește

Reporter: *V-ați născut la 28 martie 1950, în orașul Câmpina și v-ați dedicat cea mai mare parte din viață culturii. Cum ați defini acest „drum” și care sunt punctele lui de reper cele mai importante?*

Florin Dochia: Totul se datorează întâmplării. Cu viața însăși este o întâmplare mai mult sau mai puțin fericită; am întâlnit pe la 17 ani o doamnă care m-a chemat la un cenaclu literar, am publicat niște poezii pe la 18 ani, într-o publicație județeană, a ajuns la 30 de ani să conduc un așezământ cultural și m-am hotărât după 50 de ani să adun niște poezii într-un volum care a fost socotit demn pentru **Premiul Opera Prima** la **Festivalul Internațional de Poezie „Nichita Stănescu”** (2004). Restul este trai de zi cu zi în dragoste de cărți și de artă, reflecții și întrebări la care răspunsul nu este niciodată mulțumitor. În afara cărților mele de poezie, alte 2-3 repere: 1994 – primele **Caiete Nichita Stănescu**; 1990 – primele 2 numere din **Revista Nouă**, seria a doua; 2004, aprilie, primul număr din **Revista Nouă**, seria a patra, care rezistă și azi pe o piață nu foarte amabilă cu publicațiile culturale.

R: *Generația noastră, izgonită din „bisericiile” în care oficiaseră Blaga, Arghezi, V. Voiculescu ș.a.m.d., a avut, totuși, lăcașurile ei de cult(ură), printre care figurau și cenaclurile literare. A fost/mai este utilă, sau dacă vreți posibilă, o astfel de formă de inițiere în literatură?*

F.D.: Da. Eu am crescut în admirația tatălui meu care scria articole într-un ziar departamental și epigrame la gazeta de perete și sub umbrela unui cenaclu literar de la Casa de Cultură din Câmpina. Mai târziu, la cenaclul bucureștean Universitas și la cenaclul I. L. Caragiale al Palatului Culturii din Ploiești, pe care l-am și condus un deceniu. Cenaclul literar – indiferent cum s-ar numi: cerc literar, atelier de scriere creativă etc. și indiferent că se desfășoară într-o sală anume sau în spațiul virtual generos și acaparant al Internetului – este școala fără de care talentul poate rămâne o virtualitate sterilă. Conduc azi destinele **Cercului Literar Geo Bogza** din Câmpina, dar am și proiecte independente pe Internet, unul chiar foarte interesant, de scriere creativă prin „contaminare”, cu poetele Camelia Radu și Ani Bradea.

R: *Globalizarea, pe de altă parte, a provocat o inflație literară fără precedent. Și, paradoxal, devenind imposibilă lecturarea miilor de cărți apărute anual în lume, s-a ajuns la un fel de regionalizare. Fiecare spațiu se încarcă într-un spațiu/timp, ale cărei conexiuni cu exteriorul țin mai mult de șansă sau de forță și reclama editurilor, decât de valoarea autorilor. Credeți că scriitorul de azi a ajuns sau e pe punctul de a ajunge un producător de... marfă? Sau vom redefini cultura, fără de care - parafrazându-l pe Andre Malraux - secolul XXI nu va mai fi deloc?*

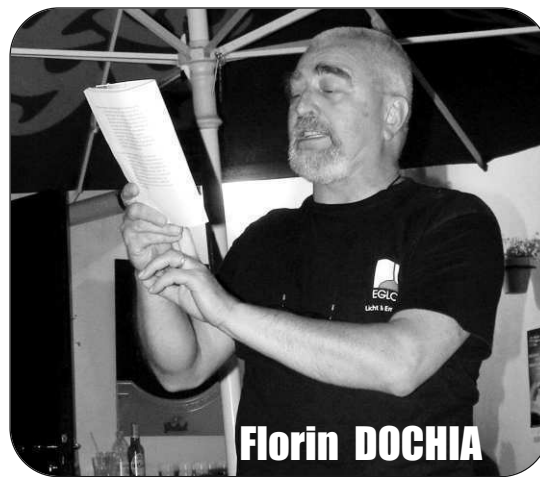
F.D.: Globalizarea a eliberat comunicarea. Literatura este comunicare. Explozia de mesaje cu care este asaltat omul contemporan îl schimbă radical. Prin meseria mea inițială, jurnalist, pe care am practicat-o ofi-

cial destul de puțin, a trebuit să fiu la zi cu toate avatarele suportului informației. Am parcurs drumul de la linotip la laptop, tabletă și smartphone. Un mare avantaj, enorm, pentru că mă înțeleg excelent cu nepoții mei, care „s-au născut cu mouse-ul în mână”. Felul de a accesa și a face cultură s-a schimbat substanțial. Nu numai că rețelele sociale sunt aglomerate cu grupuri-grupuri de creatori-receptori cel mai adesea lipsiți de orice spirit critic, care nu s-au citit decât pe ei înșiși și nici așa în întregime, dar, pe de altă parte, scriitorii importanți au pagini personale dedicate, în care corespund cu cititorii, le află păreri și le urmează/satisfac cererile. Mai mult, rețeaua Twitter a generat un nou gen de text literar, un fel de formă fixă alcătuită din numai 140 de semne. S-au scris poeme tweet și romane formate din sute de tweet-uri. Există în Quebec un Institut de Twitteratură comparată și proiecte școlare de rescriere creativă tweet a unor opere esențiale. Firesc să se intituleze un comentariu dintr-o revistă online astfel: „*Internet: du cyberspace à la cyberspèce. Inter-nerds et modem de vie*”. Deja alfabetul se intersectează cu ideogramele messenger-ului, „semne” util comunicării fiind și abrevierile ori icon-urile acestuia. Nu mai scrii „râd în hohote”, ci LOL. Nu mai scrii „te iubesc”, ci <3 ... nu mai scrii „mi-ai frânt inima”, ci =(... oferi un trandafir virtual scriind @{-

Cultura nu se redefinește, nu are cum și de ce. Se redefinește modul de comunicare, se comunică mai rapid, mai eficient. A citi „Război și pace” de Lev Nicolaevici Tolstoi este o aventură la care nici un neobosit precum Michel Tournier nu s-ar mai angaja... (De asta își și propune s-o ia cu el dacă s-ar retrage pe o insulă pustie...) Vom avea mereu mai multe cărți citate și mereu mai puține citite. Să ridice mâna sus cel care a citit serios într-o viață mai mult de 3 mii de volume! Cultura va fi aceeași: ceea ce ne rămâne după ce am uitat tot ce am citit.

R: *Revistele literare de azi, multe (și multe efemere sau supermodeste), s-au „topit” și ele în magma cotidiană, majoritatea individualizându-se, cel mult, prin grupurile sau grupulețele pe care le agreează. Despre distribuție ce să mai vorbim; cine reușește să-și procure eleganta revistă Poesis, păstorită de George Vulturescu, sau câți au aflat despre Actualitatea literară, publicație trudită de Nicolae Silade la Lugoj. Noroc - eufemistic vorbind - că Prahova nu e (să zicem) Vrancea și că în Ploieștiul lui Nenea Iancu și al lui Nichita nu prea mai apar astfel de publicații (cum nu „apare” nici o filială a Uniunii Scriitorilor). Noroc cu Revista Nouă de la Câmpina și cu Fereaștra Mizilului... Este aceasta o fatalitate... iremediabilă?*

F.D.: Nu plâng pe umărul nimănui, cu atât mai puțin pe cenotaful vreunei reviste literare. Chiar dacă regret nespuse că nu mai apare Axioma lui Marian Ruscu la Ploiești, iar publicația de la Casa de Cultură „I. L. Caragiale” este o prezență insuficient de semnificativă. Eu fac o revistă literară pentru că așa vreau, așa am visat de pe la 14 ani, când am scos cu prietenul Nae Pandulescu cele 2

Florin DOCHIA

exemplare din revista „Le Ciel”, compusă, scrisă și desenată de mânuțele noastre cu creion albastru! Dacă vrei să rezolvi o problemă, pune un om! Așa că Fereaștra și Revista Nouă, ca și alte surori ale lor, au în spate un Om. Restul este Istorie și eu în istorie nu am încredere... Prefer ficțiunea, care este „*un acto de rebelión contra la realidad, contra Dios, contra la creación de Dios que es la realidad... un asesinato simbólico de la realidad*”, după spusa frumoasă a lui Mario Vargas Llosa.

R: *Revenind la Revista Nouă, care în decembrie împlinește 125 de ani, deci nu mai e chiar... nouă. Nu crezi că simbolul pe care îl reprezintă (prin Hasdeu și prin contribuțiile pe care le-a avut, de-a lungul timpului, în afirmarea culturii prahovene) ar merita, dacă nu privilegii, măcar un sprijin ceva mai consistent din partea știm noi cui?*

F.D.: Revista Nouă, seria a patra, are atâta sprijin cât am putut eu aduna fără să fac eforturi supra-omenești. Amintesc faptul că Hasdeu a scos 30 de numere, o serie intermediară a rămas numai în șpalt, seria a doua a avut 2 numere, seria a treia a apărut ca supliment al săptămânalului „Zarva” între martie 2004 și martie 2005, iar seria a patra a ajuns, iată, la nr. 73, cu toate avatarurile și micile compromisuri financiare ori administrative. Singurul compromis pe care m-am străduit să nu-l fac este cel al valorii. Cât am reușit, să judece cei ce vor veni...

R: *În pofida formației dumneavoastră intelectuale (studii de jurnalism) și a preocupărilor literare ce v-au marcat adolescența, ați debutat în volum destul de târziu (în 2003, cu Geometria singurătății, volum de poezie care a primit, așa cum aminteați, premiul „Opera prima” al Festivalului Internațional de poezie Nichita Stănescu - 2004). Nici ulterior nu ați editat foarte multe cărți (cel mult una pe an), dar ați fost generos cu „risipirile” culturale: realizarea Caietelor „Nichita Stănescu”, redactor-șef și tehnoredactor la publicația culturală Revista Nouă, redactor la revista literară «Axioma»; mai nou tehnoredactor și colaborator la revista Spații culturale etc. În ce măsură este utilă această „dispută” a scriitorului cu opera?*

F.D.: Am debutat în volum când am vrut. Nu am avut un proiect personal din a deveni scriitor. Sunt prea comod pentru asta... De la 14-15 ani, am scris tot timpul, am publicat prin reviste, am participat la concursuri literare și am luat premii în diferite obiecte (printre care și o garnitură de pat brodată cu mătase!). Acum am doar dorința de a scoate un volum de poezie pe an, unul de esuri... sau mai mult, dacă există destule

(Continuare în pag. 12)

(Urmare din. pag. 11)

Cultura nu se redefinește

texte care să merite lumina tiparului... Dar nici nu scriu texte care să nu merite lumina tiparului! Eu nu scriu o „operă”. Scriu niște compuneri, niște reflecții pe care contemporanii și, sper, urmașii le vor aprecia cumva. Tot din „opera” mea sunt caietele Nichita, revistele pe care le-am tehnoredactat, copertile de cărți pe care le-am realizat de-a lungul anilor pentru prieteni. Disputa mea este cu mine însumi... Simt că sunt dator acestei existențe fericite, poate chiar mai mult după ce, în primăvara anului 2010, era pregătit să „plec puțin”... Poate câștig meciul în prelungiri! Și am toate semnele că rămânerea în această realitate este utilă celorlalți! Nu e destul?

R: Spuneai într-un interviu „Când m-am născut, secolul trecut împlinea 50 de ani. Eu aparțin secolului în care au murit utopiile. Aparțin secolului care a căscat prăpastia între viața interioară și aceea exterioară a ființei umane, amplificând schizofrenia ci-

vilizației. Ruptura e în fiecare dintre noi, fie că o recunoaștem, fie că nu.” Printre utopiile ucise de societatea zilelor noastre credeți că se află și poezia?

F.D.: Nu se află. Poezia nu este utopie, este mod de existență. Desigur, se poate trăi și fără poezie, dar merită trăită o astfel de viață? O spun de câte ori am prilejul: Poezia este, în opinia mea, cale de creație a lumii prin adăugarea la Creația lui Dumnezeu. Poezia nu descrie lumea, asta fac bietele științe, poezia adaugă lumii, adaugă cel puțin sens și fără sens la ce bun lumea? Prin Poezie a se înțelege Arte, căci toate se trag dintr-o aceeași Mamă, indiferent de modalitatea de obiectivare și de comunicare.

R: Ca să încheiem într-un ton... optimist, dați-mi voie să vă citez, din nou: „Cultura nu trăiește bine decât în criză. Ea se naște dintr-o criză a identității ce se cere (re)afirmată. Se naște dintr-un «conflict» cu realitatea, cu viața vie, ce se cuvine ficționalizată, pentru a fi salvată. Așadar, dacă vedeți o criză, fiți siguri că este o «criză de creștere!»”. Credeți că - la război ca la război, cu morți, cu așteptări, cu răni nevindecabile

- dacă vom continua așa, vom deveni, când ne vor termina luptele balcanice, nemții literaturii mondiale?

F.D.: He he he... Habar nu am ce vom deveni sau dacă vom deveni. Cine știe dacă nu vom folosi, peste 50 de ani, pentru a ne defini ca popor, abrevierea „rom”... Pe de o parte, nemții nu prea mai au de mult primul planul literaturii mondiale, accentele se mutară în Orient, după ce au tot trecut prin Latinamerica. Francezii plâng în continuare pe cadavrul trecutului din care se înfruptă lacomi cu toții, de pe toate meridianele. Am descoperit niște japonezi lipsiți de inhibiții, la fel de sinceri și igienici cum erau când au ajuns pe acolo spaniolii. Odată cu abandonarea de facto a logicii bivalente, nemții pot produce cu succes, în continuare, mașini. Logica trivalentă, care ordonează mileniul al treilea, nutrește cu succes Răsăritul... În rest, aștept cu (ne)răbdare momentul în care îmi voi putea planta un emițător-receptor de semnale digitale în zona laringelui/urechii, să nu mai fiu dependent de laptop și de smartphone. Vă dați seama ce poeme de dragoste eterice voi transmite în direct?

De ziua POETEI numai POEZIA poate depune mărturie

Valeria Manta Tăicuțu

rădăcini prea bătrâne

abia ne dăduserăm jos solzii, îi răzuiaam cu lama subțire a memoriei, stilizam toată știința, de la bob până la nordul fertil, o schimbam în tăiș pentru desprinderea acelor rădăcini prea bătrâne, putrede în înțelepciunea lor, nepotrivite cu metalul oceanului nou, trebuiau niște schimbări, o adaptare la mit, o selecțienaturală a puterilor nopții, pentru toată simbioza ulterioară de păsări trăitoare în pești uriași, în burțile lor cât o cală de vapor scufundat amestecându-și cântecul plin de alge și scoici, mai alb decât perla, mai trist ca mărgeanul și verde ca moartea cu ochi transparenți

suferință de frunză

i-am lăsat să doarmă, acoperiți cu straturi de fluturi albi,

născători de omizi cerebrale, li se vedeau doar scânțele sinapselor în suferința lor de frunză cu nervii întinși la trecerea duhului celui verde din mlaștini și din scorburile timpului, Doamne, cântam ca o bufniță, veghind despuierea pomilor, de ce mi-ai dat toată foamea, când adevărul e doar măr desenat?

osmoză

jumătate oameni, jumătate copaci, ne ascundeam verzile chipuri tremurătoare la porunca zeului sur dintre nori, arcașul gata să ne străpungă lumina până la miezul de măduvă, inelat după ursuzul deget al morții pe buze, plecați-vă ochii, galbeni ca frica cea de toate zilele, frântă în spasmele roșii ale înserării, plecați-vă spre deșertăciunea prafului viscolit, plângeți pe carnea cea putredă, neagră-pământ, a singurei voastre realități, plângeți domesticiți, zeul se îndură dacă-l stropești cu apa sfințită de peștii cei metafizici.

maree

privesc nopțile cu lună plină, atunci sunt mai zănatice valurile, intră singure în mine, prin toți porii aprig deschiși să le primească, intră singure, știind că am să le duc departe de țărm, de glasul neostoit al păsărilor de pradă, departe de colțul acela veșnic umbrit, mirosind a alge putrede și-a uitare, intră singure, ca într-un templu gol, când zeii prea obosiți de spuma vrbelor, de jalea întrupării la nesfârșit, plictisiți de toată întinderea prea mișcătoare, se mută un timp - între nașterea și moartea stelelor duble - undeva, sub smochinul crucificat.

pădurea înserării noastre

mai colorează norii vechi ferestre deschise-n cerul mort de disperare, cu sângele-i albastru să măsoare străbunii din picturile rupestre e, între stânci și prima veșnicie, împletitura albiei celeste - aeriene rugi de clitemnestre de vii zidite-n noua tragedie, n-ai ochi să vezi învolburarea sură de măști pufoase și inconsistente ce-ascund noptatici zei lipsiți de gură

și-oricât ai vrea stihiiilor prezente să le găsești o rațiune pură, dai tot de vid, stăpân pe elemente și iarăși pleci pe munte și m-apasă absența ta, ca un surghiun de moarte,

într-un prezent ce lasă la o parte ce-i viu și trist în raza-i zgomotoasă iluzii doar, săpate-n sloi de gheață, și o bizară lipsă de putere, și goluri odrăzlite sub tăcere și risipite-n vânturări de gheață nu mai aștept să te cobori în valea cu plângeri ostenite și umile și nici nu-ți cer să pui balsam pe moalea tristețe-a Poeziei fără zile, înalt doar ochii plini de toată jalea și te ucid în pafini inutile

puținul ce-mi rămâne când m-apasă ca stropul de cerneală frunza urii, în albăstrita jale a pădurii, îl scriu cu duioșie neguroasă plâng pe poteci uitate versuri grele, cadență de iubire și de moarte, în veacul cu iluziile sparte sub tocul deprimantelor manele, mai vine câte-o pasăre în straie de aur și argint din lumea veche să ciugulească noile gunoaie pe când în gând metafore pereche, îmbăloșate în eterne zoaie, se-ngroapă crunt ca vulpile în streche

Tania NICOLĂSCU

Pagini arse

Timpul se comprimase și îi părea că nu se scursese mai mult de o jumătate de oră de când fusese adusă la spital. Dar, întorcând capul, Paula observă prin fereastra salonului că afară se luminase deja și putea să vadă că începuse ninsoarea. Albă, lină, cu fulgi uriași ca în poveștile cu Ajunul Crăciunului. Un timp urmări fără să clipească liniștea în care luneca tumultul acela alb, ca și cum ar fi privit un film mut. Atâta alb... Dar mai adâncă decât linștea de dincolo de geam îi părea tăcerea din ea. Tăcerea unei pietre oprite în întinericul unui hău, în care nicio ninsoare nu mai putea ajunge.

Nu mai știa dacă venise pe propriile picioare sau fusese adusă cu targa în salonul aflat după câte știa la etaj, dar păstra încă impresia unui vârtej rece, care în plină noapte o prinsese ca pe o frunză și o purta acum de colo-colo, fără vreo țință precisă.

Își amintea doar că, acasă, după cele câteva zile de disperare la non-reacția organismului ei, sângele țâșnise dintrodă și pe măsură ce timpul trecea, oricât ar fi încercat să nu facă niciun efort rămânând întinsă în pat, șuvoiul care la început se mai întrerupea pentru scurt timp, devenea tot mai puternic și curgea, curgea, împotmolindu-se doar din când, în cheagurile tot mai mari.

Era singură și se apropia miezul nopții. Încercase să nu intre în panică. Doar nu este pentru prima dată... până la urmă va trece și asta... îi făcuse puțin curaj, un gând firav. Se simțea însă slăbită și o somnolență aparte pune treptat stăpânire pe ea. Volemia...volemia sângelui, îi venise în minte expresia pe care o mai auzise uneori în discuțiile celor din jurul ei, discuții care nu o interesau, dar la care se mai întâmpla să ia parte uneori. Înțelegea destul de vag la ce se referă. Și se gândise că ar fi bine să bea cât mai multe lichide, așa că ridicându-se cu greu din pat, se îndreptă spre bucătăria înghețată bocnă, să își facă un ceai... O ceașcă, a doua... a treia...

Trecerea orelor nu părea să amelioreze situația și neliniștea care treptat luase locul somnolenței, îi ascuțise simțurile. Dincolo de fereastră, nu se auzea decât foșnetul aspru al frunzelor uscate în plopii ce străjuiau alea dintre blocuri. De nicăieri, niciun semn de existență umană. Privi neputincioasă spre telefon. Pe cine ar fi putut suna la ora aceea? Și... ce să-i spună? Dealtfel telefonul... nu, nu era sigur. Degetele i se încheștară de pătura simțind cum un alt val de sânge o inundă. Se simțea extenuată și când ieși din baie respirând cu dificultate, hotărârea era luată; începu

cu mișcări lente să se îmbrace. Îi venise ideea - cum de nu-i trecuse asta prin minte mai devreme - că ar fi mai bine să se ducă până la Stela, prietena sa, care locuia la câteva blocuri distanță și să sune... și... măcar să rămână cu ea. Ce ciudat, îi era frică... Chiar dacă în atâtea rânduri dovedise că nu pune prea mult preț pe viața ei...

Închise ușa cu cheia și ieși pe alea slab luminată, de cele câteva becuri rămase funcționale. Sigur, știa și ea ca toți ceilalți; resursele țării trebuiau drămuite. Sub pașii lenți, tot mai lenți, umbrele plopilor alunecau dintr-o parte într-alta, ca și cum o furtună i-ar fi legănat cu putere într-un scrânciob nevăzut. Ajunsese la capătul aleii și mai avea cam o sută de metri până la blocul prietenei iar apoi de urcat câteva etaje. Dar se simțea atât de vlăguită, încât îi părea că, dintr-o clipă în alta, urma să se prăbușească acolo, pe trotuarul. Și dacă din întâmplare, absolut din întâmplare, ar mai fi trecut cineva la ora aceea, ce ar fi putut să creadă văzând-o? Desigur, nimic altceva decât că o bețivă... Sau, dacă ar mai fi observat și sânge în jurul ei, ar fi dat cu siguranță bir cu fugiții, că doar nimeni nu și-ar fi dorit să fie martor, interogat... cine știe, poate chiar suspectat... Și gândul care tocmai îi încolțise în minte, îi oprise pașii. Prietena ei?!... Tocmai ea, cea care împărțea dreptatea, cum ar fi putut să aleagă între o prietenă oarecare și copiii sau slujba?! Se mai putea îndoi de ceea ce ar fi putut să aleagă...?!

Mai era și soțul ei, care mereu îi păruse ciudat. Aparent molcom și fără culoare, cu vorba tăgănată, neavând parcă niciodată nimic de zis decât banalități de toată jena și lăsându-se vizibil dominat de soția care-l expedia fără menajamente din discuții, cu câte o vorbă aspră și repezită. Avea totuși în privirile sale de un albastru greu de definit, acea lunecare a șarpelui pe apă... Nu - se admonestă ea în minte, pentru toate gândurile care veniseră atât de neașteptat - cum să apar acum în plină noapte la ușa ei și să-i ceară... ce să-i ceară? Și cu ce drept? În numele prieteniei? Lăsă capul în pământ și se întoarse acasă. Se dezbracă și se forță să mai înghită o gură de ceai. Îi era frig chiar și cu plapuma pe care și-o trăsese până peste cap. După un timp, aproape fără voie, ca și cum cineva ar fi împins-o de la spate, se ridică cu greu și, făcând un ultim efort, pași ca prin vis până la ușa bătrânei care locuia alături de ea apăsând pe butonul soneriei.

Bătrâna de peste optzeci de ani, scundă și rotofeie, rămasă de ceva ani văduvă, se deplasa cu mare greutate, respirând șuierător, sufocându-se și, de aceea, cea mai mare parte a timpului și-o petrecea stând la scara blocului pe un scaun, privind lumea care trecea și bucurându-se când se oprea câte cineva să stea de vorbă cu ea. Uneori și Paula se mai oprea să schimbe câteva vorbe, măcar din politețe. „M-a uitat Dumnezeu aici pe pământ” - se plângea de obicei bătrâna - care, de când îi murise bărbatul, prefera să doarmă pe canapeaua din holșorul garsonierei. „Acum, nici măcar noaptea nu mai pot să dorm...” Apoi, fără legătură cu ce spusese înainte, adăuga:

„Vezi că mâine este sărbătoarea... sau sfântul... așa că nu mai spăla iar rufe, că-ți faci păcate”. Paula zâmbea în sine ei, privind-o cu atenție și întrebându-se ce o mai fi înțelegând Doca din viața asta - deși bătrâna era aparent cât se poate rațională - și cum poate fi atât de nemulțumită că trăiește, când are o viață atât de liniștită, sau se mira că - uite, îi pasă ei de păcatele altora... Conchidea, în cele din urmă, că bătrânii sunt ca mobila veche, valoroasă pentru cei cărora nu le place linia modernă, dar care pocnește și scârție tot timpul, ajungând să te irite. Apoi, o saluta cu o undă de condescendență în priviri și trecea mai departe.

Timpul... amintirile... Ca și cum ar fi frunzărit o carte scoasă dintr-un incendiu, pe ale cărei pagini în mare parte arse, a mai rămas lizibil pe ici și pe colo textul, memoria mai păstrând intacte doar unele imagini: camera slab luminată, în care bătrâna, văzând-o că nu mai are putere nici să se îmbrace, îi trage ciorapii pe picioare, apoi secvența în care tot ea, împreună cu o asistentă, o sprijină să poată să meargă și apoi o ajută să se întindă pe targa ambulanței sosite la solicitarea telefonică a bătrânei... și din nou pagini complete arse, de pe care cenușa se desprinde în cădere lentă... apoi iarăși realitatea; salonul.

În acel moment, nicio asistentă nu era prin preajmă. Într-un fel se simțise ușurată constatând asta, pentru că, dacă ar fi fost un cadru medical acolo nu ar fi lăsat-o să coboare din pat și s-ar fi grăbit să îi aducă o ploscă, ceea ce Paulei îi părea jenant. Coborî cu grijă din pat încălțându-și, cu o grimasă, papucii de un cenușiu murdar ai spitalului. Culoarul era pustiu. La ieșirea din grupul sanitar observă într-un colț o tăviță renală în care un făt cam de patru-cinci luni cu pielea vineție, stătea cu genunchii ghemuiți, iar mâinile terminate cu degete incredibil de subțiri păreau rămase în căutarea a ceva nevăzut prin spațiul tăviței... Ce vedea îi aminti de cele povestite, nu cu mult timp în urmă, de o cunoștință.

„Aveam deja două fete de crescut; ce era să fac și mai ales cu ce să cresc al treilea copil? După cele trei luni și jumătate de concediu de maternitate - presupunând că aș fi putut avea puterea de a veni până-n ultima zi de sarcină la servicii - ar fi trebuit să mă duc la muncă, cine ar fi avut grijă de toți trei?! Mama lucrează încă, soacra... nici n-are rost să mai vorbesc despre amabilitatea ei... Nu mi-ar fi rămas decât să îl dau pe cel mic la creșa săptămânală și pe ele la grădinița cu program prelungit; dar asta ar fi fost viață pentru vreunul dintre noi? Ai văzut ce priviri au copiii din creșele săptămânale? Și ai observat cât de târziu încep să vorbească? M-am chinuit mult, dar când l-am născut pe podeaua de ciment a bucătăriei, încă mai mișca și încerca să respire... Mi-a fost, atunci, tare milă de el... și era și băiat... era întreg, dar nu mai aveam ce face, n-ar fi supraviețuit oricum. Am stat cu el până când nu a mai respirat și pe urmă am chemat salvarea”. Paula își smulse cu greu privirea de pe trupușorul chir-cit în tăvița cu smalțul ciobit și se îndreptă spre salon.

Culoarul spitalului, cu pereții zugrăviți într-un galben murdar, îmbâcsit de praful adunat de-a lungul anilor, părea că se

(Continuare în pag. 14)

(Urmare din pag. 13)

micșorează aplecându-se ușor peste ea, într-o mișcare legănătoare. Se apropia, se depărta... și atunci Paula întinse încet o mână nesigură, căutând să îl atingă, tot așa cum un orb încearcă să își mențină direcția, căutând un reper.

Din spatele ușilor închise, peste zgomotele metalice ale instrumentarului așezat în caserole pentru sterilizare, se auzeau râsetele asistentelor care glumeau între ele sau chicoteau cu voioșie domestică în prezența vreunui doctor căruia i se mai rătăcea ca din întâmplare mâna... La fel ca într-o familie... Urmând linia parcă mai stabilă a peretelui, Paula mai înaintă un pas și șovăind, se opri să își tragă cu greu răsuflarea. De undeva, parcă desprinsă dintr-o secvență din filmul Călăuza, al lui Tarkovsky, o ușă se deschise cu zgomot și o asistentă apărui pe culoar. Mai apucă să o vadă în fața ei și să înțeleagă că o întreabă ce caută pe hol și de ce a coborât singură din pat iar apoi, ca și cum banda de celuloid ar fi fost dintrodată tăiată, totul dispăru din timp și din spațiu.

Cât a durat sincopa nu a aflat... Tot ce a simțit, când și-a revenit, a fost puterea cu care pleoapele i s-au desprins brusc una de alta, lăsând-o pe ea, cea care locuia în hăurile încă întunecate dintre ele, să cuprindă cu privirea, la fel ca lentila unui aparat de fotografiat, imaginile încă nedevelopate. În fața patului se aflau mai multe persoane, ce păreau decupate din carton alb, privind-o ținută. Paula simțea doar propria-i privire, ce rămăsese agățată neputincioasă de chipurile lor, precum o haină atârnată într-un cuier. Nimeni nu schița niciun gest; toți încremeniseră ca într-o întâlnire de gradul trei. Apoi cineva s-a dezmeticit, s-au auzit ordine scurte și, printre cei prezenți, și-a făcut apariția și propria-i conștiință. Atunci a înțeles că, până în momentul când deschisese pleoapele, cei din salon îi contemplaseră... moartea. Că nemișcarea lor fusese dictată de convingerea că nu mai era nimic de făcut. Iar ea le văzuse, în întreaga ei goliciune, neputința. Și mai observase cum, în umbra ei, ținându-se la o oarecare distanță, aștepta neauzită spaima.

Grupul de medici și asistente - acum știa cine sunt - se precipită spre ușă și, în scurt timp, se simți luată și purtată pe brațe până în sala de alături, de unde se auzeau în-

truna zgomotele metalice. Durerea ascuțită, lumina reflectorului care-i ardea retina, un plescăit vâscos într-una din tăvițele renale, apoi întoarcerea în saloul în care o asistentă se străduia să-i pună o perfuzie, în venele ce se spărgeau, învinețindu-i pe suprafețe întinse brațele. Apoi, din nou, tăcerea aceea nefirească, plutind peste salonul de femei cu fețe livide și buzele pecetluite cu îndărătnicie, ca să nu răzbată niciun geamăt. Era tăcerea așteptării.

Fiecare dintre ele știa că, în cazul în care ajungeau în maternitate cu simptome suspecte - nu erau însă precizate suspiciunile - urma inevitabil o „întâlnire” în care se puneau multe și repetate întrebări, pentru care nu existau răspunsuri satisfăcătoare și că, în urma acestei întrevederi cu o entitate aparținând speciei X, se putea întâmpla ca, pentru un timp, unele dintre ele să își schimbe temporar „adresa” de... corespondență. Cu toate acestea, cele care scăpau unor astfel de întâlniri, mai găseau puterea de a sușoti în glumă, pe la colțuri, mimând nepăsarea: „domn’ doctor, am alunecat și am căzut drept într-o... sondă”. Gândindu-se o clipă la această posibilă întâlnire, Paula constată că tot ceea ce simțea, era doar indiferența. Tăcea ore în șir stând cu ochii închiși și știa că nicio întrebare n-ar fi putut să o scoată din muțenie. Avea convingerea că nu era datoare, nimănui, nicio explicație, simțind că nu era vorba doar de refuzul de a vorbi, ci doar de neputință. Era ca și cum își pierduse peste noapte darul vorbirii.

Și, iarăși, alte pagini arse i se scutură dintre amintiri: se vede pășind anevoie pe strada radiografiată, precum o coloană vertebrală îmbătrânită, de razele unui soare cu dinți. Privind doar în pământ și adâncită în gândurile sale, se oprise pentru scurtă vreme la noul ei loc de muncă, pentru a lăsa concediul medical primit. Simțea privirile curioase cum îi cercetau ca niște degete avide chipul golit de sânge, dar care întâlnindu-i expresia indiferentă, de parcă în fața ei nu s-ar fi aflat decât nimicul, băteau în retragere, ascunzându-se după dosarele pline de hârțoagele deseori inutile, ce se păreau să se reverse peste birouri.

Extenuarea provocată de mersul pe jos o obligase apoi la încă o oprire, undeva

pe drum, la locuința unei cunoștințe. Schimbaseră câteva replici banale, golite de conținut; ea spusese doar: „nu mă simt prea bine, am fost internată” și nicio curiozitate nu se manifestase de cealaltă parte, care reacționase ca la primirea unui mesaj subversiv, oferindu-i un pahar cu apă și o linguriță de dulceață. Le refuzase. Nici măcar apă nu-și mai dorea. Tot ce ar fi vrut, ar fi fost să se poată ghemui undeva, pentru un timp, și să nu mai știe de nimic.

Peste câteva zile se reîntâlnise pe scara blocului cu bătrâna Doca, al cărui avertisment - „să ai grijă de tine!” - nu i se mai păruse că sună atât de banal. Îi răspunse în tăcere cu un zâmbet palid și obosit. Clipe, ore... singurătate... Într-una din zile își întâlnise, din întâmplare, mama pe stadă. Venea de la piață, având ambele mâini ocupate cu sacoșe. Deși o văzuse de la distanță, mama își lăsase capul în pământ trecând pe lângă ea cu buzele strânse, ca și cum nu ar fi observat-o. Paula nu îndrăznise să o oprească. Doar uluirea îi zvâcnise dureros în suflet, ca o pasăre speriată ridicându-se în zbor spre înaltul cerului, cât mai departe... cât mai departe... Cu timpul, corpul tânăr, își revenea. Numai el.

Au urmat zile, luni, ani, răvășiți de anotimpuri trecătoare și nu numai. Într-o noapte, ceva ca o neliniște apărută brusc o trezise pe jumătate, dar nu putuse să deschidă ochii. Și pe când oboseala o făcea să recadă din nou în somn, simțise ceva neobișnuit și apoi chiar și văzuse - cu ochii minții - cum în jurul capului său, se roteau șase, sau poate șapte scame de lumină aurie. Primul impuls fusese cel de spaimă, dar curând, privindu-le zborul jucăuș ca și cel al fulgilor de nea, înțelesese că nu este în pericol și că nimeni și nimic din ceea ce vedea, nu-i dorește răul. Doar că o tristețe inexplicabilă începea să-i îngreuneze sufletul. Și scamele de lumină continuaseră un timp să se joace în jurul capului său, apoi, tot așa cum apăruseră, au dispărut. Se trezise încercând să-și explice ciudatul vis. Nu reușise.

După un timp, povestindu-i unei persoane apropiate visul, aceasta îi spusese: „Cred că erau copiii pe care nu i-ai mai avut. Sufletele lor, știi, nu mor niciodată...”.

Patricia Lidia

Sufletul meu are mâini lungi, e neîndemânatic, haotic și colorat de toamnă în nuanțe care fac ochii să se mire. Sufletul meu are blocuri gri și oameni lipsiți de culoare ce îl calcă în picioare neconținut, graffitti pe gânduri și pe dorințe, frunze arămii, ecouri de zâmbete, priviri perverse, iubiri rupte de vânt, prietenii nenumărate, pierderi irevocabile, toamnă curată, primăvară tristă. În sufletul meu trăiesc lebedele întotdeauna mirate, străzile gândurilor mele sunt mereu aglomerate, iar timpul scârțâie...

Sufletul meu e o femeie în vârstă care se răstește la alte femei în vârstă, cerșindu-și speranța. Sufletul meu scrie ca să nu uite și uită să scrie, luminează noaptea cu țipete la vederea câinilor vagabonzi/aurolacilor/lilieciilor; uită să doarmă și trăiește apatic, în majoritatea timpului e atât de adâncit în activitățile zilnice de supraviețuire, de reacții emoționale și de jocuri imaginare, încât nu mai are timp să se gândească la nimic din ceea ce poate fi numit „realitate”. Sufletul meu s-a saturat de mâncăruri sănătoase și aleargă la fast-food, dar uneori mai ține și dieta Montignac. Sufletul meu trăiește, respiră și iubește, dar nici el nu mai știe cum.

Sufletul meu e mărul Evei, e misterul poleit în stele sau

poate e himera ce adapă clipa cu clipe... ori poate-i finitul atotcuprinzător... e chemarea virgină a viitorului... e metafora devenirii noastre... și totuși, sufletul meu se maturizează strâmb. Capul deține controlul, atâta timp cât corpul moare de foame și dărdăie de frig în zdrențe. Dar și-a atins și el limitele... E revoltat, dar nu face nimic, e ca în acea povestioară devenită populară, a cărui autor (extraordinar de inteligent) s-a pierdut în negura timpului, despre cei patru oameni care se numeau Toată-lumea, Cineva, Oricine și Nimeni. Într-o bună zi trebuia făcut ceva important. Toată-lumea a fost desemnată să facă acel lucru era sigură că îl va face Cineva. Oricine ar fi putut să facă acel lucru, dar Nimeni nu l-a făcut. Cineva s-a infuriat pentru că era o treabă pentru Toată-lumea. Toată-lumea s-a gândit că Oricine ar fi putut face acel lucru, dar Nimeni nu a realizat că Toată-lumea a refuzat să-l facă. Până la urmă reieși că Toată-lumea acuză pe Cineva pentru că Nimeni nu a făcut ceea ce Oricine putea să facă...

Sufletul meu e Ileana Cosânzeana într-o lume a zmeilor, unde Făt-Frumos e doar puțin mai chipeș ca Dracul, și nu are un cal Năzdrăvan, ci eventual bilet la același tren cu care sufletul meu va porni în viață... sufletul meu se îmbracă stingher, ba de la Europa, ba de la Prada, Chanel, Valentino sau Yves Saint Laurent... și așa nu contează, oricum toți îl visează gol... Sufletul meu e Cenușăreasa... ce caută cu disperare o pereche nouă de sandale galbene. Și, până la urmă, de ce nu, sufletul meu e Albă ca Zăpada...

Florentin POPESCU

Un mesteacăn rătăcit în câmpie - Viitorul de ieri

*Ivit între stânci/ din dragostea cerului pentru puțină țărână/ și râvnind de la zbor o fărâma/
mesteacănul era vis, era bucurie;/ l-au dus în câmpie/ și poate de aceea/ fiecare frunză a lui/ tremurând/
plângând ori râzând/ e-o lacrimă a lui Dumnezeu/ în care-și coboară sărutul/ de taină, de dor,
de iubire/ un prea frumos curcubeu// arborele-acela sunt eu*

Cartea de memorialistică semnată de **Florentin Popescu** (**Un mesteacăn rătăcit în câmpie**, Editura Mad Linotype - Buzău, 2007), plasată sub un moto din Antoine de Saint-Exupéry („*Sunt din copilăria mea ca dintr-o țară*”), excelează prin limpezimea și zbuliumul unui izvor de munte, ce oglindește cerul, cu îngerii și demonii săi, *sine ira et studio* (fără ură și fără părtinire).

Primul capitol (**Cele mai vechi amintiri**) descrie lumea pierdută a satului românesc de odinioară, o lume poate mai săracă, mai „necivilizată” dar, în mod sigur, mai adevărată și mai vie decât zilele de plastic ale începutului de secol XXI:

„...mă văd un copilăș de cinci-șase ani, zburdând lipsit de griji și de întrebări de-a lungul și de-a latul poienilor, livezilor și pădurilor din Lera, un sat îndepărtat nu numai de orașe și zgomotul lor, ci și de ritmurile civilizației (...) Deși trecuseră doar câțiva ani de când se sfârșise războiul, oameni din sat încă mai trăiau în trecut și vorbeau despre răsturnări de situație, de venirea americanilor și de o altă, posibilă viață nouă, care ar fi urmat după aceea”; „Atunci parcă și anotimpurile erau mai clare delimitate unele față de altele... Țin minte că în miez de toamnă găștele noastre erau cuprinse de nostalgia depărtărilor. Cred că se trezea în ele instinctul ancestral al migrării, căci le vedeam câteodată cum se strâng laolaltă și scot sunete ascuțite (...) și cum, ca la un semn, își desfac aripile, se înalță în aer și pleacă în stol la gârlă...”

Încă de atunci lumea rurală, pe care generațiile tinere de azi nu ar mai putea-o înțelege, începuse să-și piardă semnificațiile profunde, trăind într-o mitologie imitată: „Acest miraculos și fascinant dulap aveam să aflui peste ani (că) închipuia învierea și ridicarea lui Iisus la cer și de aceea era montat doar de Paști. Dar cred că puțini, foarte puțini din cei ce meștereau la el să funcționeze îi mai știau semnificația inițială”

Nu există însă, niciodată, drum de întoarcere. Și așa cum scrie autorul: „Urmează doar să te supui acelui viitor de ieri, să ți-l asumi ca pe un prezent căruia trebuie să te supui necondiționat”. Nici măcar amintirile nu ne salvează, ci doar ne amăgesc: „Într-o vară, pe când trebuia prin curtea casei(...) m-a vizitat un om mic de statură, fusesem colegi de școală primară și amintirile au început să vină treptat către noi. La un moment dat musafirul m-a întrebat: «Nu-i așa că nu mai știi cum mă cheamă?»”

Capitolele următoare (**Singur printre orașeni, Un interludiu în biografie: Pătarlăgele, Licean în Buzău deceniului șapte**) dezvoltă „fotografiile” vârstelor școlare, surprinzând atmosfera epocii și, mai ales, seriozitatea școlii românești, a dascălilor ei cu salarii mai mici decât ale muncitorilor (ce vreți - clasă conducătoare!) care nu și-au

trădat vocația nici atunci când au fost obligați să supraviețuiască în mizerie și suspiciune, umiliți și marginalizați, sub supravegherea ochilor cu gratii ai politrucilor vremii. Unii buzoieni își mai aduc poate aminte, ca și autorul, de acei oameni minunați și de ascunsele lor suferințe (ani de pușcărie, izgonirea de la catedre, anchetele securității etc). Iată-i pe câțiva: Profesorul **Anghel** „cel căruia îi rămân recunoscător pentru o palmă” (palmă ce s-a lipit de sufletul multora dintre noi, cei ce i-am fost elevi - n.n.); directorul **Nicolae Țane**, care: „venise în urmă cu mulți ani de la Brăila, locuia în incinta școlii, era singur și nu avea pe nimeni în oraș”; profesorul **Cristescu**: „Dascălul meu de istorie trăia singur într-o cămăruță aflată în micul și vechiul bloc de lângă Palatul Comunal, clădire care mai există și azi și care ani în șir a găzduit un magazin, apoi o librărie și mai încoace Casa Cărții...”; profesorul **Silvestru Sân - Petru**, care: „de cum intra în clasă lua o cretă și desena pe tablă conturul României; după aceea striga catalogul și celor pe care îi asculta le cerea să fixeze pe hartă anume munți sau orașe despre care mai apoi voia să audă tot ce se predase: altitudini, economie și industrie, populație etc. Când te potigneai te avertiza supărat: «Geografia țării tale, elev! Cum poți să termini o școală fără să o cunoști?»”

Elevul din Lera descoperă, rând pe rând, la Buzău, fascinațiile urbane din care își improvizează adolescența: filatelia, Casa pionierilor (cu minilocomotivă, terenuri de sport club de aeromodelare - „Țin minte cum în micul hol de la intrare se afla o vitrină în care fuseseră așezate multele și diversele trofee obținute la nenumăratele concursuri republicane” - , fotbalul de masă, căruciorul cu înghetată și sirop - „Și este aproape inutil să mai spun că nici una dintre multele răcoritoare de azi nu se poate compara cu lichidul de atunci, căruia parcă îi simt și acum aroma și despre care eram sigur că nu-i sintetic și că provine din fructele adunate de prin pădurile buzoiene” - , ș.a.m.d.

Capitolul **Pași în viața culturală** evocă atmosfera **Cenaclului Alexandru Sahia**, cu oameni al căror talent era, mai ales, unul de natură afectivă, dintre aceștia primul „nominalizat” fiind inginerul **Gheorghe Ceaușu** (conducătorul cenaclului). Florentin Popescu are, indiscutabil, și harul portretului literar, în spatele căruia ghicești viața secretă a „personajului”. Iată un exemplu - **Mihai Boghițoiu** (Nea Mișă): „Basarabean stabilit în oraș cu mulți ani în urmă, bonom și taciturn, cu statura lui amintind de cea a lui Sadoveanu din unele fotografii, cu un raglan gri ros pe la manșete și pe la guler de atâta purtat și cu o pălărie cu boruri mari, de modă apusă și ea, om cu familie grea și de condiție modestă, nu lipsea de la nici o întrunire (...) N-avea studii superioare de nici

un fel, însă lecturile, experiența, intuiția și bunul simț îi erau cele mai bune călăuze de fiecare dată când comenta o poezie sau o proză citite în cenaclu.” Alte nume din „galeria” cenacliștilor de la Sahia: **Dem Iliescu**, **Vitalie Cliuc**, **Aurel Jipa** (necazurile și nemulțumirile vieții îl marcaseră și-i lăsaseră urme adânci în suflet), **Nicolae Peneș** (pe atunci scria o poezie cam naivă), **Mircea Ichim**, cel care, murind, încheia destinul de tragedie antică, al unei întregi familii, **Alexandru Carp** (într-una din zile tânărul cenaclist a cunoscut o bulgăroaică, s-a îndrăgostit lulea de ea, a demisionat (de la ziarul Viața Buzăului - n.n) și din ziua aceea n-a mai auzit nimeni de el), **Dumitru Ion Dincă** etc.

Din studenția, ca un vis frumos, autorul reiterează perioada de „deschidere” a anilor 60', care asigură accesul la noi dimensiuni ale culturii (apar cărți, sunt jucate piese de teatru - Eugen Ionescu, Tennessee Williams) și o mai mare libertate de exprimare, în literatură și în artă. Începuse să fie o lume ce reliefa piscuri notabile, veritabile puncte de reper pentru tinerii studenți: „Alexandru Piru era renumit pentru notele pe care le dădea, fie pe merit, fie pentru lipsa unor merite (...) În treacăt fie spus, profesorul știa că o notă mică îl poate afecta pe student la obținerea bursei, pierzându-și dreptul la cazare și masă gratuită - un dezastru pentru mulți tineri veniți de la țară”. Iată, tot despre profesorul Alexandru Piru, și o povestire în genul celor din cunoscuta Istorie anecdotică a literaturii române (1995) semnată de Florentin Popescu: „Leșind din sala de examinare, un coleg (a spus): «Mi-a dat doar 7, îl bag în p... măsii!» Atent probabil la reacția celor din hol, profesorul a auzit și a trimis asistentul să-l cheme din nou în sală pe impertinentul tânăr. Stacojiu de frică, acesta s-a întors. «Dă-mi carnetul!» i s-a adresat examinatorul pe un ton grav, care te îngheța. Studentul a încremenit. Era sigur că șaptele lui se va transforma imediat în 3 sau și mai rău în 2. Profesorul a luat stiloul de pe masă și a schimbat pe loc nota 7 în 9, după care i-a înapoiat carnetul studentului, însoțindu-și gestul cu replica: «Poftim carnetul! Și acum să te duci dumneata acolo unde m-ai trimis pe mine!»”

Profesorul **Romul Muntean** este evocat în cu totul alt registru, emoțional până la a deveni trist, stărnind întrebări tulburătoare despre merite și valori: „Când se va scrie (dacă se va scrie vreodată!?) istoria culturală, adevărată și nepartizană a utimilor treizeci de ani ai veacului trecut, prestația lui Romul Munteanu în cadrul Editurii Univers va trebui să ocupe un loc important, fiindcă acest cărturar a avut o enormă contribuție la cunoașterea de către români a literaturii lumii, mai ales a cărților semnate de autori contemporani din mai toate zările”. În epocă, despre eruditul profesor și director al Editurii

(Continuare în pag. 16)

Portret

Pentru ce ai plecat surâzând
îndoindu-mi țărml frunții?
Sarea și solzii iluziei îmi tăceau
în adâncul privirii
și mă stingeam.

Cum te-ai făcut vinovat de iubire
revărsând peste mine freamăt
de smoală?
În soare topit de furtună
m-ai așezat pe mine.

Pe cine ascunzi
în valurile tale cănoase?
În ce alge trebuie să mă transform
ca să cad, să mă-nec, să uit cerul,
numai în tine să mă cobor?

Cine ți-a fost balans și rătăcire
când ața norilor în mare
se rostogolea?
Ne-am încheșat în curbe moi,
fierbinți,
sub straturi ne-am găsit pe noi.

Unde mocnește desfătarea,
prelinsă în nisipuri, răcită-n
ceas de neagră dimineață?
Închide petalele ferestrelor
din noi
și vino proaspăt, mirosind a zori.

Rugămint

Smulge-mi cataramele trupului
să pot picura sânge și ligamente.
Dă-mi bolți cu frunți neridate

Poeme de Carla Francesca Schoppel

și stele de ocră să le închid
în pleoape.

Apără-mă de umbrele îndoiei
și ține-mă să nu curg
printre oameni.
Vreau să mă-ngrop cu valurile
de carne
sub lanțurile de timp ale lumii.

Moliile vieții mele nu se mai
adună pe buze,
viața mea rămâne tăiată-n două:
una e a femeii care uită să
crească-n cocon
cealaltă a blestemului de a fi om.

Nocturnă

Pământul își cascade gura uscată
și sfășie membranele zilei de azi.
Ce este ora, dacă nu
clopotul inimii mele,
tropotul gândurilor,
pașii prea grei?

Pot trage linie cu o creangă uscată
între miezul de lună
și somnul domol.
Ticăie venele din prea mult
ritm al orașului
gâfâi, mă-nec cu ceasul de ieri.

Vreau brațe de lut în care să-mi
sculptez ochii închiși,
un dos de palmă cu linia vieții
fără de moarte
vreau raze sub gene, pași calmi
și întinși peste buze.

Inerție

Îmi bate în palmă fâlfâitul
zborurilor tale:
aripi de ceară strânse în
adâncimi,
flamuri de doruri vii
izbite în zidul de piatră.

Mă înțepă-n seninul frunții
buzele tale:
coroane împletite care înfloresc
pe rând,
țipete mute
care sună cu greutate.

Îmi șchiopătează pomeții de
mâna ta:
căzută blândă, plutind a uitare,
mâna desparte
întunericul feței mele
de ziua frântă, râvnită de ea.

Cărarea

Bate un călcâi gol în pieptul meu
să îmi spună că iubirea-mi e
fără de pată.
Printre strâmtori se schimbă
inflorescența
unei cărări necălcate.

Se leagă nerăbdătoare
strângeri de buze;
carnea mea
învelită în buza ta.
Malurile de cuvinte
nu ne mai ajung
pentru a salva de înec
zgâlțâitul rece al ploii.

Mă răsucesc sub umbrele tale
sub copitele zăvorâte de asprul
pământ.
Îți aud fluierul în urechea
nelocuită de șoapte
și adorm murmurând.

Acelui bărbat

Se înșiră guri flămânde
să te absoarbă,
șuierând printre convulsiile
mâinilor mele.
Tu despietrești tăcerea
smulgând din barbă
amintirea coapselor mele.

Mă bucur să trag draperiile
uitării de noi,
tulburată de limpezimea
apelor tale.
Crește seara și cade
pe ziua dinapoi,
se aud piepturile
zvâcnind goale.

Ai gonit prin mine până ai simțit
pământul de carne fugindu-ți
de sub picioare.
Te-am băt pentru a mă
adăposti
de căldura-ți de soare.

Metamorfoză

Am pe gură tălpile vântului,
praf al cărărilor scufundate de noi.
Mă ascund pe sub
pietrele sufletului,
cadențe de inimă
învolverându-mi corăbiile.

Am învățat de la umbra de ebenin
cum să-mi pudrez
obrazul cu lună.
Când prind în carcera venei
somnul senin,
să jertfesc țipăt și ramuri de-alună.

Viitorul de ieri

(Urmare din pag. 15)

Univers, Fănuș Neagu, scria:
„Romul trăiește zidit între cărți,
ca un cerșetor între zidurile de
biserici, cu bulgări de colivă și
felii de pâine și scrie cărți care
mă uimesc, căci scoate din fân-
tâna morții umbre de moarte
care mă sperie, fi-îndcă seamănă
cu o înflorire”. După acest extra-
ordinar citat, Florentin Popescu
adaugă: „Astăzi, Romul
Munteanu trăiește însingurat,
părăsit de prieteni și sărac în
casa de pe strada Gramont, în
tovărășia cărților pe care nu le
poate citi singur” (Profesorul,
aproape orb, a murit la 17 martie
2011, chiar dacă românii n-au
avut de unde să afle acest lucru,
mass media mioritică fiind prea
ocupată cu polii... tichia de
mărgăritar - n.n.)

Proiectată pe ecranul
memoriei, lumea cenaclurilor lit-

erare și a revistelor bucureștene
dezvăluie, și ea, un tărâm al
efervescenței, nu o dată tragice,
pe care generațiile apusului de
comunism au trăit-o. Este
proiectată, în luminile și umbrele
destinului, atmosfera din
redacțiile revistelor studențești,
cu *Nicolae Stoian*, *Adrian Do-*
hotaru, *Gabriela Negreanu*
(care s-a sinucis în 1995), *Romu-*
lus Rusan și *Ana Blandiana*
(aduși de la Cluj să lucreze la
Viața studențească).

În finalul volumului,
Florentin Popescu notează, cu
obișnuita-i modestie:
„Nădăjduiesc că ele, paginile
mele, scrise deopotrivă cu inima
și condeiul, vor putea sluji - celor
din viitor, pentru a-și putea face
măcar o idee despre frământă-
rile vremii prin care am trecut
noi...”

Lucian Mănăilescu

Carmen MĂCELARU

Poeții au nevoie de ceva foarte înalt să-i țină în viață
Lucrurile mărunte, alfabetul păsărilor, vizite la rude
Nu-i obosesc, nu-i chinuie, ei au nevoie de ceva a

care nu este pe pământ

Degeaba îi vedeți uneori cu unghiile murdare de pământ
Ei doar au scormonit în miezul de iubire, ei au nevoie de ceva
Care să-i ridice de pe scaun, au pe tălpi un reziduu mirific
Din altă viață când au fost îngeri și acum se curăță, se curăță
Până când tălpile devin foi de scris, vor să se întâlnească

sub orice chip

Cu ei înșiși și pleacă așa fără niciun antrenament

spre Himalaya, nepregătiți

Pentru îngheț, ținta lor e un pisc ca o mamă care-i încurajează

de la spate

Poeții sunt oameni simpli care dorm singuri și nu cerșesc

prea des

Uneori un ban, o metaforă, un cristalin, ceva să-i treacă

de ferestre

Se întorc brusc în cocun când afară ninge și aripile

nu le mai pot târî

Îi găsești la terase la mese de lemn, nu se plictisesc

că strălucirea vine din ei

Și nu din afară, au acest mecanism în coaste care palpăie

Ori de câte ori sunt întrebați de vorbă

Irinela VIȘAN

Tatăl lui Duți

A fost o întâmplare tâmpită, genul de întâmplare din cauza căreia ți se face silă și, oarecum, frică de lumea asta, mai ales atunci când ai un copil și stii că va crește și poate că va trebui să facă față unor lucruri pe care nu știi să le rezolvi acum.

M-am dus cu Dana în parc, tocmai în părculețul acela prăpădit pe care nu îl băgasem niciodată în seamă, pentru că mi se părea prea mic și prea îngrămadit între blocuri. Aveam unul mare, poziționat și mai convenabil, dar o autoritate băgase pe acolo foarfeca retrocedării și decupase niște bucățele de teren verde, cu ditamai leagănele pe ele, așa că nu rămăsese mare lucru din bunătate de loc de joacă. Doar un soi de castel stilizat, cu labirinturi și tobogane mai supraviețuia împărțelii, dar cu timpul chiar și acest ultim bastion al veseliei se deteriorase incredibil, devenind mai degrabă un fel de sperietoare pentru părinți. Lemnul putrezit cedase pe alocuri, cuiele își dezgoliseră caninii, ațintindu-i nonșalant spre soare, iar câinii își făceau ocazional nevoile prin labirinturile devastate. O bunică nonconformistă îmi povestise că cedase insistențelor fetei și se aventurase cu ea până sus, la toboganul cel mai râvnit, dar și mai baricadat de tot soiul de obstacole. După ce ocolise toate cuiele și crăpăturile, în timp ce se pregătea să o lanseze pe fetiță pe panta toboganului, puse din greșală mâna în mizeria unui câine. Plină de silă și alte cele s-a întors acasă, neștiind cum să o mai țină în brațe pe fetița care plângea de mama focului. A rugat o femeie să o ajute să sune la interfonul blocului, dar respectiva s-a uitat ciudat la ea și a plecat mai departe.

Deci în parcul acela nu mă mai duc.

Și a rămas micuțul celălalt, care nu îmi prea inspira încredere, dar nici nu aveam de ales. Dana încă nu știa să umble singură pe vremea aceea. Eram cuprinsă de-un fel de panică a mamei complexate din cauză că puilul ei face primii pași mai târziu cu două săptămâni decât alți bebeluși din cartier. Eu de felul meu nu aș fi avut nicio apăsare de acest gen, însă ori de câte ori aterizam în parc, se găsea câte o bătrânică sfătoasă care să mă întrebe ce vârstă are fetița. După ce afla că a împlinit un an, mă întreba mirată: „Și nu merge încă?” Odată, jumată de parc a pornit o dezbatere pe tema asta. O bunică a declarat glorioasă că nepoțelul ei încearcă să se agațe de marginea mobilei de pe la cinci luni, iar acum, la abia șapte luni, pășește victorios pe covoarele persane ale apartamentului. Un bătrân deșirat, care dădea impresia că îi cântărește pe toți dintr-o privire și îi așează rapid în niște rafturi imaginare, cu etichete bine imprimate pe frunte, mi-a spus hăhăind că el umbla pe la șapte luni, iar nepoțelul a început să-i alerge pe la zece. Eram sătulă de astfel de povești și am hotărât că, asemenea unui copil, nu voi mai sta la taclale cu persoane străine. Am considerat că în acest moment povețele altora nu-mi fac bine.

Totuși, de cum am scos-o pe Dana din cărucior, o femeie blajină m-a întrebat. „Cât are fetița?” Un deja vu sâcâitor mi se derula în fața ochilor și îmi vâjâia pe la urechi. Îmi era oarecum simpatică, așa cum îmi sunt toate bătrânelele, așa că i-am spus, cu o ușoară grimasă: „Un an și o lună.” „Și nu și-a dat drumul încă?” „Nu”, am răspuns cu un soi de inflexibilitate în voce. „Știi ce-ai putea să faci, maică? Să o legi cu un fular de subțiori și să o ții așa când merge. Poate că o să meargă”. Nu aveam de gând să îi leg niciun fular de subțiori, chiar dacă asta ar fi însemnat să meargă mai rapid sau mai bine sau mai curând.

Apoi am auzit ceva. Sau poate că nici n-am auzit. Am simțit că se întâmplă ceva și m-am uitat în direcția aceea. Un bărbat masiv, cât doi maneliști la un loc, plus aura pe care o emanau, s-a apropiat de gardul părculețului și i-a făcut semn unui adolescent. Băiatul stătea împreună cu amicii la palavre. Vreo doi-trei băieți și vreo două-trei fete sporovăiseră până atunci vesel, cochetând, ironizând, împrăștiind ceva din verva imprevizibilă, animată de complexe de inferioritate ori superioritate radicale, care îi însoțește pe tinerii în formare. Băiatul avea o figură simpatică, prietenoasă, puțin arogantă. Părul castaniu, ondulat în bucle frumoase. În fine, un adolescent. Bărbatul era în primul rând mare. Iar în al doilea rând... foarte mare. Capul, în concordanță, mare, rotund, chel. Burta se revărsa peste elasticul pantalonilor scurți, din fâș. Maieul decupa niște tricepși umflați, ca un aluat aflat la limita supradospirii, care este însă gata gata să colapseze. Alături de el se mai aflau vreo două-trei figuri. Destul de palide și subțirele, dar care se hrăneau parcă din energia expandată degajată de celălalt. Băiatul s-a supus și s-a apropiat de grăsan. Acesta l-a prins de braț și i-a spus câteva cuvinte apăsate, cu putere de lămurire, ca tânărul să bage la cap. Adolescentul a replicat ceva, probabil s-a apărut, justificat, scuza. Bărbatul l-a luat și l-a târât până în apropierea unei mașini, spunându-i cu năduf, scrâșnit: „Treci în portbagaj! Treci în portbagaj”. Băiatul își lăsase corpul greu, de parcă i s-ar fi înmuiat picioarele, speriat, năucit. Era ziua în amiază mare, parcul era plin de copii și de părinți sau bunicii aferenți. Părculețul era și el cuibărit în spatele unor blocuri, așa că diverși cetățeni se perindau pe acolo, muncitoreau una-alta, mai stăteau la o poveste, spărgeau câte o sămânță de floarea soarelui, scuipând cu naturalețe coaja pe asfalt; repetau gestul la nesfârșit, ca într-un promo agasant pentru cartierele bucureștene. Ar fi trebuit să intervină cineva. Nu credeam că n-o să intervină. Apoi, bărbatul l-a lungit cu spatele pe capota mașinii și i-a prins gâtul cu mâna mătăhăloasă. „Treci în portbagaj! Treci în portbagaj!” am auzit din nou. Singurul laitmotiv absurd al acelui dialog care răzbătea până la mine. În rest, nu auzeam, nu înțelegeam nimic. „Ar trebui să chemăm poliția”, am spus unei bănci din apropiere, pe care erau așezate vreo trei femei mai în vârstă. „Nu e bine să ne băgăm. Le știi ei pe ale lor. Țștia nu știi când vin după tine să te bage în portbagaj, să se răzbune. Nu e bine să ne punem cu ei”, a răspuns una dintre femei. Mă uitam prostită la bărbatul uriaș, la felul în care frânsese spatele băiatului, culcându-l pe mașină, o trestie plecată, o salcie plânsă. Atunci n-aveam timp

să meditez la toate astea. Eram speriată, revoltată, nehotărâtă. Dana stătea la picioarele mele, aștepta să fac un pas, astfel încât și ea să poată face un pas. Dar nu eram în stare. Îi priveam pe cei doi. Locuiam într-adevăr în apropiere. Nu mi-aș fi dorit ca namila aceea să mă caute, cu gânduri fermentate de răzbunare. În același timp nu puteam să-l las pe băiat să îndure vreun rău. Așteptam să se întâmple ceva. Ceva decisiv, care să mă împingă, să mă ajute să iau o hotărâre. Secunda era nesfârșită, de parcă timpul tot s-ar fi înghesuit în ea. Iar eu, paralizată, nu făceam nicio mișcare. Mi-am ridicat fetița în brațe și am continuat să îi privesc pe cei doi. Grăsanul l-a ridicat pe băiat de gulerul imaginar al tricoului și a început să-l îmbrâncească. „Nu putem să îl lăsăm așa”, am mai spus eu. „Nu ne băgăm. Nu e bine să ne băgăm”, a îngânat femeia de pe bancă, într-un soi de refren. „La asta toți îi știi de frică. Nimeni nu poate nici măcar să se apropie de copilul lui, că te nenoroceste tac-su. Uitați-l acolo pe băiat, cum se plimbă pe motoretă. De parcă ar fi parcul lui”, mai spuse femeia. Într-adevăr, un puștiulică de vreo șapte ani, brunețel, făcea ture în jurul parcului cu un soi de motocicletă cu patru roți. Era o „jucărioară” destul de scumpă și cam neobișnuită în peisajul unui cartier bucureștean, era ceva ce ar fi putut să intereseze chiar și pe un adolescent sau un adult. Poate că ATV-ul acela nenorocit fusese motivul răfuielii. Sau poate că adolescentul făcuse o glumă proastă la adresa puștiului, îl înghiontise, îi dăduse un bobârnac. Ceva stupid.

Ce căutam eu în filmul acesta prost? Ce legătură aveam eu cu toată povestea asta? Unde era telecomanda să schimb canalul și să mă pot întoarce la plimbarea mea obișnuită cu Dana prin parc? Nu știam cum să procedez. Nu puteam să mă duc cu bebelușul în brațe și să încerc să îl opresc pe dulapul acela de agresivitate și carne să își reverse mânia pe bietul adolescent. Am hotărât în cele din urmă că dacă situația se va agrava voi suna la poliție. Priveam scena în continuare, spectator pasiv și terifiat, paralizat de eventuala consecință a gesturilor sale. Temătoare, lașă, fricoasă. Precuată, prevăzătoare, calculată.

Grăsanul îl îmbrâncea în continuare pe băiat și eu tot nu îmi făceam curaj să sun. În jurul meu erau copii, bunică, părinți, unchi și verișoare. Oameni, amici, cunoscuți, prieteni, rude. O rețea întreagă de indivizi, comunitatea acelui cartier. Nu știu ce făcea fiecare dintre ei, pentru că ochii mei erau ațintiți doar asupra acelei reglări de conturi năucitor de disproportionale. Matahala cu mușchi era înconjurată în continuare de amici, paraziți tăcuți care îi purtau mantia de mahalagiu. Regele neîncoronat al parcului de copii și al ținuturilor împrejmuitoare. Hainele cele noi ale împăratului gol și umflat.

„Uite că vorbește nea Andu cu el”, am auzit de undeva din stânga o voce masculină. Și într-adevăr, un bărbat ceva mai în vârstă, dar nu foarte, s-a apropiat de „viteazul” bolovănos și a început să discute cu el. Vorbea potolit, făcând gesturi împăciuitoare cu mână, iar namila se lăsa greu, dând de înțeles cumva prin inflexibilitatea atitudinii sale că nu îi poate permite puștiului să scape. Nea Andu a mai turnat preț de aproximativ un minut apă mentolată peste creierii încinși ai grăsanului, iar acesta a început în cele din

(Continuare în pag. 18)

(Urmare din pag. 17)

Tatăl lui Duși

urmă să cedeze, înmuind puțin rigiditatea corpului său. „Lasă-l, e doar un copil”, auzeam fără să aud cu adevărat. Și se pare că în cele din urmă a priceput și uriașul, care l-a lăsat pe băiat să plece.

Am mulțumit Cerului și lui nea Andu. Am râsuflat ușurată, dar o furtună de praf îmi vâjâia în minte și în suflet. Grasul rămăsese în apropierea parcului de joacă și parlamenta cu amicii lui. Încă nu mă înduram să îmi iau ochii de la el. Mă temeam că ar mai putea prinde pe careva de tricou, pentru a încheia socoteala cine știe căror bănuți neachitați.

Apoi, m-am întors cu Dana la joaca.

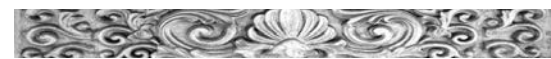
Urechile îmi vâjâiau. Eram bucuroasă și îmi era și rușine. Frică, în continuare. Un fel de „of, de data asta s-a terminat totul cu bine” mă tenta, ca idee. Și mă întrebam ce este acest „bine” și ce vrea el să însemne pentru viețile noastre. Pe o bancă, mai încolo, niște pensionari comentau incidentul. „Doamna a vrut să cheme poliția”, remarcase o femeie, arătând cu capul spre mine. „Zău?”, a zis alta. „Rău am ajuns. Nu suntem în siguranță ziua în amiaza mare, pe stradă”, a mai observat cineva.

Două fete, nu mai mari de cinci ani, se jucau lângă un leagăn. Strecurau nisip pentru prăjitura cu pietricele și frunze. Păreau foarte absorbite de procesul gastronomic, puneau mult suflet în mâncarea aceea și cred că aveau și ceva experiență, pentru că făceau

totul cu gesturi curate, clare, duioase. Erau adorabile. „Uite că namila aceea n-a reușit să intre în bucătăria lor. Nu le-a tulburat copilăria”, mi-am spus. Și m-am bucurat.

Însă una dintre ele i-a spus celeilalte: „Ai auzit că tatăl lui Duși a omorât un băiat?”

Un zâmbet amar mi-a strâmbat colțurile gurii. „Iată cum percepute mititica întreaga poveste”. Deși mă întrista situația, nu puteam să nu mă amuz puțin, constatând încă o dată cum distorsionează, amplifică și împoțonează unii copii realitatea. Apoi, gândindu-mă mai bine, am înclinat să-i dau dreptate. Tatăl lui Duși reușise în aceea după-amiază să omoare câte ceva în sufletul fiecăruia dintre noi.

Andrei VELEA

Ecografia unei întâmplări

Holul policlinicii, îmbâcsit de substanțe medicale și străjuit de canapele de vinilin roase, nu reușește să acopere mirosul de piatră umedă, lemn vechi și tămâie pe care-l porți în nări.

Rememorezi: o ceață densă de noiembrie te-a învelit, ascunzându-te oricărei priviri curioase, când ai ieșit în acea dimineață pe poarta mănăstirii. Cei doi kilometri până în sat au trecut mai repede ca oricând. O lumină difuză se insinua pe întinderea câmpiei, de parcă cineva ar fi aprins un bec timid într-o cameră plină de aburi până la imposibilitatea de a mai respira. Un căruțaș furat de șerpuirea drumului de țară nici măcar nu te-a observat cum așteptai să treacă, retrasă undeva pe margine, con-fundată cu decorul.

La marginea satului, microbuzul pentru oraș aștepta cu motorul pornit. Abia te-ai urcat că a și pornit, de parcă te-ar fi așteptat exact pe tine. Două femei vag trezite te-au salutat înainte de a se scufunda din nou în lumea viselor pe scaunele cu tapițeria rufoasă, murdă. Apoi: drumul, stația, blocurile, câinii maidanezi, policlinica. Ai numărul de ordine „doi”, doar o femeie mai așteaptă înaintea ta să apară doctorița și asistenta. Ori poate că deja au venit și își savurează cafeaua printre ustensilele și aparatura medicală. Bănuiala ți-o confirmă doamna dinaintea ta: „E și un sfert... Au intrat, își beau cafeaua... Ce ți-e și cu doctorii ăștia azi. Păi înainte de Revoluție nici pomeneală de așa ceva! La fix deschideau, ceas!” Doamna vorbește cu autoritatea vârstei înaintate. Nu îți permiți s-o contrazici. Ești în mănăstire de peste douăzeci de ani și chiar dacă ai fost numită maică stareță în urmă cu doi ani, conexiunile cu lumea dinafara zidurilor mănăstirii sunt suficient de fragile încât să nu-ți permită s-o judeci într-atât de aspru. Apoi abia de ai împlinit patruzeci de ani, așa că nu ai aceeași autoritate cu doamna cu numărul „unu”, a cărei vârstă venerabilă impune respect. Zâmbești politicos, timid, neimplicat, așa cum îi stă bine unei mirese a lui Iisus.

Însă doamna profită de puterea ta de a asculta. Așa că începe să-ți povestească cum fiul i-a plecat acum trei ani în Spania, cum s-a căsătorit acolo cu o româncă. „Au doi copii superbi!”, te informează fericită și îți arată o fotografie cu băiatul ei, tânăra lui soție și cei doi copii sub un portocal încărcat. „Off, că mare binecuvântare sunt nepoții ăștia. Tare aș vrea să-i văd mai des. Cică la anul or să-mi facă chemare în Spania!”, încheie doamna în timp ce cade pe gânduri, ca transportată brusc de pe holul policlinicii într-un viitor fericit, cu gust de mandarine. Tu îi zâmbești politicos, cât mai inocent cu putință și-i spui pe înțelegerea ei: „Da, doamnă, copiii sunt cea mai mare împlinire!” Iar mintea ta se retrage printre baloturile de ceață.

Ușa cabinetului de deschide brusc, iar o voce țâfnoasă de femeie informează sec: „Numărul unu!” Interlocutoarea ta se ridică și se avântă zâmbitoare în camera ce miroase ostentativ a cafea. Pierdută în șiragul unor gânduri care nu-ți aparțin, nici nu realizezi cât de repede trece timpul. Doamna care la anul va pleca în Spania iese din cabinet, iar aceeași voce, aproape bărbătească, se aude puternic: „Numărul doi!”. Te ridici ca purtată de o forță ce nu-ți aparține și intri înfrigurată în cabinet.

În timp ce asistenta, care abia a invitat următorul pacient la

consultație, pregătește instrumentarul, tu completezi într-un registru detaliile despre rețeta pe care ai prescris-o. Pe ușă intră o măicuță timidă, iar tu îi faci semn să ia loc pe scaunul din fața ta. Se așează sfioasă, iar buzele ei îngaimă un salut pierdut. Îi răspunzi printr-o înclinare a capului, apoi te adresezi asistentei: „Ai auzit bine: pleacă la anul în Spania, că o să-i facă băiatul chemare.” „Păi, na, dacă ai copii în străinătate, să tot fii pensionar azi”, replică proprietara vocii țâfnoase. „Ei, las' că-i bine să-și trăiască bătrânețile. Nu mai e ca pe vremuri, când nu puteai ieși din țară. Cu sănătatea o duce bine pentru vârsta dumneaei!” „Păi cred și eu, că nu mai scăpăm de ea, ne vizi-tează la fiecare două zile...” încheie înfundat asistenta.

„Vă ascult!” te adresezi măicuței de pe scaunul din fața ta. „Știți...” bâiguie ea pe un ton leșinat, „...niște dureri de stomac... de câteva zile...” Îi mai adresezi câteva întrebări despre regimul alimentar, dacă mai acuză și altcineva din mănăstire simptome similare... „Va trebui să facem și o ecografie, pentru a ne lămuri despre ce este vorba”, o informezi pe călugăriță, pe care o simți tremurând de emoții sub costumul ei scorțos, negru.

Asistenta și pacienta se retrag într-o cameră alăturată, unde se află ecograful. Deschizi o revistă medicală și te afunzi în lectura unui articol de specialitate.

Mireasa îmbrăcată în negru își reia locul în fața ta, iar asistenta îți prezintă rezultatele analizei. „Priviți aici”, îți spune pe o voce misterioasă. „Am făcut și o poză”, precizează în timp ce îți întinde cu gesturi aproape brutale o imagine scoasă de aparat. O întinzi în lumina care pătrunde pe fereastra din spatele tău și, după câteva momente, spui prelung: „Mda...”

O rogi pe măicuță să vă aștepte un minut și îi faci un semn discret asistentei. Ferită de privirile topite ale miresei în negru, în aceeași cameră cu ecograful, îi întărești asistentei presupunerile: „E gravidă! Va avea gemeni!” „Pfu!”, exclamă în șoaptă asistenta, „eu mă chinui de atâția ani să am unul, iar ea are doi fără să vrea!” „Ce să-i faci?”, adaugi. „Vorba aia: îmbârligate mai sunt căile Domnului! Hai să vedem cum îi spunem.” Revii în camera de consultație. Asistenta își ascunde ochii în spatele tău. Simți lamele privirilor ei oprindu-se undeva în tine. Arborezi un zâmbet larg, cât mai sincer cu putință. O privești pe femeia aproape scursă pe scaun, apoi îi întinzi mâna: „Doamnă, felicitări! Veți fi mama a doi copii gemeni!”

Rămasă undeva în spate, încerci cu eforturi supraumane să nu o privești în ochi pe călugăriță. Doctorița îi întinde mâna și o informează ca pe o femeie oarecare că este însărcinată cu gemeni. Pacienta rămâne mască și abia de îngaimă pierdut: „Nu! Nu copii!”. Se ridică greu de pe scaun, apoi se îndreptă șovăitor, împleticit către ușa de la intrare. Doctorița o însoțește, probabil cu intenția de a o sprijini în caz că leșină. „Să chem pe cineva?”, întreabă în timp ce femeia în negru iese pe ușă. „Nu, nu!”, răspunde ea grăbit, dar pe un ton anemic, în timp ce dispare în labirintul holului policlinicii. „Nu înțeleg cum de primesc asemenea femei în mănăstiri!”, exclami. „Toate sărăntoacele sau copilele care au suferit o dezamăgire în dragoste s-au făcut călugărițe după Revoluție. Nu fac nici patruzeci de ani și ajung starețe! Dacă le place viața, ce mai caută acolo?”

Doctorița privește lung pe geam. Umbra călugăriței se prelunge prin fața ei, șerpuitoare, grăbită, amenințată parcă de faptul că ceața se ridică. „Ar trebui să-i înțelegi trauma psihologică”, o auzi spunând. „Care traumă, dacă ea a căutat-o?”, închei sec, după care deschizi nervoasă ușa de la cabinet și urlă: „să intre numărul trei!”

ÎNSEMĂNĂRI DE LECTURĂ

CRONICI LITERARE, COMENTARII

VITINA CU CĂRȚI

Corneliu VASILE

TENTAȚIA
DEZMĂRGINIRII:

(SIMONA-GRAZIA DIMA, *Blândețea scorpionului*. Eseuri și comentarii critice București, Editura Ideea Europeană, 2011)

Pe coperta IV a cărții sunt reproduse fragmente din opiniile critice ale lui *Livius Ciocârlie* (poeta îi înțelege mai bine pe poeți decât criticii, dar, extinzându-se la prozatori și esești, este în căutarea sensului spiritual) și *Daniel Cristea-Enache* (poetii nu au obiectivarea criticilor, dar autoarea cunoaște literatura din interior, fiind așadar un critic de identificare). Prezentarea autoarei specifică absolvirea literelor, editarea a zece cărți de poezie și două de critică, colaborarea la reviste din țară și străinătate și activitatea la PEN-Clubul românesc.

În „Argument: Literatura – o inițiere?”, după ce încearcă să ne convingă că scorpionul, *id est* criticul literar, atacă și devorează „din iubire”, lăsând opera literară curată, în toată strălucirea ei, Simona-Grazia Dima afirmă că volumul este doar „jurnalul unui comentator de literatură” (p.7). Interesantă este trăirea dihotomiei poet-critic, a doua postură dându-i o „intensă senzație de dezmarginire, de salt spiritual, de zbor”. În opinia noastră, poetul nu trebuie să comenteze cu timiditate operele celorlalți, fiind el însuși un creator literar de prima mână, spre deosebire de critic, a cărui existență decurge din apariția operelor poezilor, prozatorilor sau dramaturgilor. Totuși, Simona-Grazia Dima observă dificultățile muncii de critic literar, care nu poate cuprinde „întreg peisajul creației contemporane”, reușind doar „un jurnal de lectură parțial”.

Autoarea face mărturisiri despre cărțile care au influențat-o, menținându-i atitudinea verticală, într-o lume totalitară: texte religioase și de filozofie eliadescă, indiană și chineză. Actul artistic este văzut ca o adevărată „depășire de nivel”, aparține lumii interioare, iar singura revoluție pe care autoarea o recunoaște este cea lăuntrică, lupta cu demonii interiori, pentru lărgirea orizontului de cunoaștere.

În această carte sunt și articole din vremea studenției. Prin scris, omul evoluează, iar încercarea postmodernismului de a ieși de sub tirania unui Dumnezeu, „moșneag tiranic și punitiv”, va duce la o înțelegere mai realistă și mai puțin schematică a sacralului.

Negarea tradiției, spune autoarea, se face, de fapt, din interiorul sacralului. Cărțile sunt comentate dintr-o perspectivă pe care o numește „simultan literară și spirituală”, cu speranța de a descoperi semnele evoluției unor scriitori. Descărcare energetică și reșezare în ființă, scrierea (textul) semnifică eliberarea de material.

Antologia de autor *Skanderbeg a Angelei Marinescu* remarcă o „poetică agonială a dublului”, un spațiu al perechilor și dualitatea percepției. Lipsește pacea sufletească, iar poeticitatea descrește cu timpul. Religiozitatea este aici numai exterioară.

Tânărul Ulise este o altă antologie de autor, semnată de *Dorin Tudoran*, care și-a radicalizativismul pe măsură ce a publicat noi volume. Autorul dezvăluie resorturile minciunii sociale din anii 80, urmând expatrierea. Simona-Grazia Dima subliniază aspectele etice, oroarea față de trădare, simbolistica neguroasă din antologie, apoi tranziția de la poemele incantatorii și stilul elegant la rostirea directă. Poate că aici se manifestă imposibilitatea comunicării artistului retras în sine, disperat, obligat să viețuiască printre cei care fac „ordini de zi”, cataloghează, ambalează oamenii și evenimentele în formule ale vremii.

Poetul *Emil Brumaru (Dulapul îndrăgostit)* este apreciat pentru profunzimea explorării, reconsiderarea „umilului” ca sinteză a contrariilor și starea de grație pe care o degajă poeziile sale. El extinde poeticul în zone știute ca indecente și trăiește senzațiile simbolice, parodiind resursele culturale, cu un ochi imaginativ, capabil să inventeze măști și personaje.

Cel care vrea să fie un scriitor total este *Liviu Ioan Stoiciu*, scriitor obsedat de real, polemist, înglobând în real o latură halucinatorie, de anormalitate, așa cum procedează în versurile volumului *Singurătatea colectivă*. Iubește cu disperare națiunea română, înregistrând decăderea societății, aducerea poporului la barbarie, pierderea credinței și generalizarea conformismului temător. Conștiință civică accentuată, compune sub imperiul luptei dintre principii morale antagonice. Romanul *Undeva la Sud-Vest* abundă în imagini terifiante, cu subsoluri întunecate, elemente malefice și o bogată simbolistică. Latura „neagră” a ontologicului o consideră, însă, exagerată.

Matei Vișniec, scriitor român care trăiește în Franța, este considerat, ca poet, adeptul literaturii de idei, dinamică, socială și ambiguă. Este remarcată simplitatea versurilor, forma colocvială a discursului liric, fără a căuta să epateze, și sunt menționate poemele contra războiului.

Un prozator din zona de obârșie a autoarei, Banatul, este *VioREL Marineasa*, văzut ca autor de proză cu substrat poetic și creator de personaje ciudate, cu nume comice, care evoluează inclusiv datorită unor tabuuri. Alienarea unor personaje - observă Simona-Grazia Dima - vine din suspiciune și teamă.

Un scriitor prolific este *Horia Gâr*

bea, căreia i se desprind câteva trăsături definitorii: jovialitatea care ascunde unghere sufletești ale angoasei, aplecarea către diafan, desolemnizarea discursului liric, sugerarea faptului că sentimentul absolut cere sacrificiu. Scrie și texte în care apare derizoriul societății contemporane, în versuri cinice, aspre. Îmbinând mai multe modalități de expresie, este greu de catalogat, deși este considerat nouăzecist, lirismul său fiind apreciat, în finalul cronicii, ca deconcertant.

Mariana Ionescu este comentată ca prozatoare care își asumă o experiență spirituală în contemporaneitate, folosește monologul interior, iar proza are o tentă poetică, cu aspecte de indeterminare și mister. Dar exprimarea numai a opiniilor personajului principal exclude alte opinii.

Tudor Cristea are un modernism stenic, formulări poetice de o mare fluentă, o percepție originală a realului, așa cum îi stă bine unui poet. *Inventarele de lucruri* sunt doar pretexte pentru a lumina sentimente, iar motivele literare frecvente sunt: timpul, inițierea, scrisul, viața și extincția.

Pregătirea științifică și talentul literar emană din textele despre Uniunea Europeană ale *Gretei Tartler*, care scrie cu sobrietate și erudiție, subliniind alteritatea, dialogul, integrarea, dimensiunea culturală a proiectului unei realități deschise.

O suferință nenumită crede a se afla la originea creației lui Dumitru Chioaru, care îmbină ludicul cu imaginația hăituită, regăsește copilăria regăsindu-și propria natură, percepend realitatea la modul diafan. Construcția textului poetic uzează de o scenografie ușor prețioasă - constată Simona - Grazia Dima - detașată emoțional. Aluzia, sugestia și luciditatea fac din acest autor o voce discretă.

Cartea cuprinde multe alte nume ale autorilor contemporani, citiți cu atenție și prezențați cu înțelegere de o voce critică fundamentată pe propria experiență poetică.

Florin
URSULEANUOGLINZI
PENTRU
CORALINE

Volumul *Silviei Bitere (De-a Coraline)*, Editura... să sărim, totuși,

peste tristește amănunte ale masacrului tipografic este un labirint al oglinzilor sparte, autorarea fiind preocupată să reconstruiască lumea din cioburi de cer: „afară plouă. iedera se cațără mândră pe zidul culcat în oglindă (...) în exterior de aici lumea își plimbă venele în cărucioare până la cimitir; dincolo de cimitir un bărbat fumează iarbă, stă de vorbă cu un melc care tocmai i s-a urcat pe cămașă.” (În loc de prolog)

(Continuare în pag. 20)

(Urmare din pag. 19)

VITRINA CU CĂRȚI

Oglinda, ca reflexie a subconștientului, a eu-lui profund care se ascunde de noi în... noi (ce altceva este Coraline?) apare, explicit sau nu, în multe poezii: „*totul e un câmp mi-a spus coraline privindu-se în oglindă/ aduna de zor bucăți de sticlă - din piele ieșeau/ vii ascuțite era tot ce-și putea dori un om*” (**din memorii**)

Așadar, Coraline este un ego disimulat al autoarei, o călăuză pentru căile ascunse: „*prin care să evadăm din lume cu monștri noștri*” (**elogiu lui coraline**), un fel de personalizare a nevăzutului: „*m-a bandajat la ochi/ să nu vezi ce se-ntâmplă/ e spre binele nostru mi-a zis în șoaptă*” (**din revelațiile lui coraline**). Ea, Coraline, poate fi suspectată că a fugit în imponderabilitate („*când fusese chemată de grabă la telefon să rezolve/ problema celor doi nori cățărați pe soare*” - **din nemulțumirile lui coraline**) pe fereastra unui tablou de Marc Chagall, lăsându-și personajul sub povara gravitației gândului.

Uneori Coraline se întâmplă să moară („*o iubeam/ de ce să moară/ îl tot întrebam atunci pe Dumnezeu*” - **cauza lui coraline**) dar, într-un univers paralel, continuă să fie chiriașă iluziei: „*și drumul șerpuia ca în povești/ ne sprijineam când într-o umbră/ când într-un fir de busuioc de care se îndrăgostise/ coraline când se mutase în mine/ acum o vară nu ne cunoșteam/ soarele se credea albastru/ cerul jubila la picioarele mele - un tâmpit îndrăgostit/ bună dimineața rotundo/ credeam că se rupe lumea în două/ bucurie fericire îi strigam coboară/ ia-mă de tălpi/ fericirea există omule există/ ia-mi albul ochilor/ vezi tu ce vād și eu prin el/ atunci ai apărut tu coraline în viața mea/ atât de creponată fără cusur/ ai început să țezi în mine macrameuri/ ai țesut orașe întregi/ am crezut în tine ca în mama/ ai crescut/ de acum încolo vom locui împreună*” (**întâlnind-o pe coraline**).

Coraline, în ipostaza copilului din noi, reînvie mereu, ca să improvizeze „*o pace cinstă după un măcel între om și divinitate*”. (superb vers!) Chiar dacă: „*gândul că Dumnezeu e printre noi ca simplu observator/ mă deruta/ aici mă opresc aici voi spune către mine/ coraline coraline/ de ce nu simțim uneori că suntem oameni/ oare nu este de ajuns să ne privim mâinile/ prin care ne rugăm/ la El*” (**înălțarea lui coraline**)

Periplul lui Coraline este, în ultimă instanță, o memorie poetizată, o sărbătoare străină ce definește rostul, nu rostirea: „*coraline coraline oare sfârșitul/ e bucata de cer care ți s-a lipit de cerul gurii/ când ai rămas mută?*”

Cuvintele sunt doar ecranul pe care se proiectează „filmul mut” al existenței: „*ca niște păpuși voodoo poate că suntem coraline/ e multă vreme de când nu s-a mai spus mare lucru/ despre noi/ mă refer când ți s-a zis ultima dată că ai mâini frumoase/ numai bune de închiriat/ ei află că de sus se vede totul ca dintr-o scorbură (...)/ de unde știi tu m-a certat coraline/ pentru că trăim și speculăm ne speculăm pe noi înșine/ uneori facem schimb de noi trișăm devenim ridicoli ne/ hazardăm/ ne spargem capul nu e nimic nobil aici/ trecem pe lângă lucruri fără să ne*

oprim/ când ai văzut tu ultima dată pe omul care s-a oprit să/ privească marea/ sau pe omul care s-a oprit să atingă un fir de iarbă și să/ fie fericit că poate să-l vadă...” (**ambii la coraline**); „*ne-am jucat puțin de-a viața - îmi zice/ am îmbătrânit atât de repede coraline/ și cum nu puteam să plâng am strigat ca o pasăre/ eram o lebădă cu gâtul subțire lung tăiat de apă*” (**din amintirile lui coraline**); „*facem parte dintr-un scenariu prost coraline/ tu nu vezi ce număr mare porți la pijama/ tu chiar crezi că ăștia ne iubesc/ cine? mă întreba/ nu știam ce să-i răspund apoi tăcerea/ veșnica tăcere în care se furieșează lașul// mai târziu// un spânzurat mă privea de sus/ cu ochii bulbucați scotea limba la mine/ eu ce să-i spun?*” (**un om o păpușă un copil**)

Țara în care Coraline a fost condamnată la supraviețuire este una a utopiilor, a păpușilor oameni și - posibil - a zeilor păpușari: „*se-ntâmplă cândva (...)/ când oamenii umblau cu ochii deschiși în soare/ orbi și veseli demni de atâta lumină ieșită prin carne/ își lăsau bagajele în trenuri fără călători/ abandonau prunci în speranța că vor face unii mai vii// este și cazul lui coraline/ (...) povestea ei cu pantofi drepti și colanți/ târgul din feritopia de unde își cumpăra mâini noi/ pentru pipăit/ și strigătul dacă îmi pierd tinerețea tu să nu îmbătrânești*”...

Acolo guvernează legile ciudate ale haosului, singura ordine posibilă fiind cea a colapsului întregului univers în trupul efemerității: „*în jurul meu cum stau răsfoind un timp pervers/ oamenii sunt decupați din ziare se amestecă/ dadaist lunatic absent pe o bancă îmi număr gloanțele/ rămase...*” (**eu nu sunt om**); „*într-o ultimă oră/ mă pregăteam să declar neștiutul de tine/ forma pasului ori umbra ta/ din ele se vor naște copii transparenți/ simfonii cuantice în care absurdul are sens*” (**caut o cetate cu ziduri semețe**).

Confuzia voită, un fel de rescriere a istoriei în registrul capriciilor lui Coraline, face parte și ea din construcția lirică, efectul fiind surprinzător și spectacular: „*am auzit că la noapte o să cadă luna/ și ce dacă/ a mai căzut când eram copil și nu s-a lepădat nici o marie/ cocoșul nu a cântat nici măcar o dată/ așa că mi-am luat gândul să veghez la tot ce/ nu îmi aparține...*”

Volumul se încheie cu patru „tablete pentru Coraline” (**În loc de epilog**), din care o cităm, ca un fel de concluzie despre dramaticul joc „de-a Coraline” pe cea de a treia:

„*la geamul cu gratii, oamenii își făcuseră cuiburi. crezând că pot zbura, dădeau din brațe. și brațele ca niște vâsle își purtau corpul cu mândrie dincolo de ziduri.*

dimineața venea cineva să le strângă aripile. până la miezul nopții se confecționau cele mai frumoase păsări împăiate.

unul a sărit odată în viața altuia, ca să-i salveze onoarea și l-au găsit sufocat între vis și realitate.

- totuși, zise bufonul către grefier, nu-i vād urmele.

- s-ar putea ca decedatul acesta să nu fi fost la prima abatere.”

REVISTĂ DE CULTURĂ

Emil
NICULESCUBOEMI LA
STRĂMTOARE

Cea de a doua carte a lui **George Anton, Prietenii tac mult, dau tot și cer puțin** (Buzău, Editura „Editgraph”, 2012) este un relicvariu conținând moaștele, în devenire, ale boemei provinciale, care a trecut (hurducăit) de la societatea socialistă multilateral dezvoltată, față de care era cârtitoare și, cu toate acestea, tolerată, la capitalismul bananier al ultimelor două decenii, mult mai nepăsător decât prima în ce privește „capitalul cel mai de preț - omul” (de prisos): *Oameni fără rost, prea devreme fără rost! Exact ca o livadă de care te-ai îngrijit de la lăstar, iar când să atingă vârful de rod și să te bucure, o lași să o umple mărăcinii, ca să culegi melci, că se poartă melcăriile acum! Niște pet-uri goale, scoase la rigolă de tsunami-ul istoriei...*

Ca în **Galeria cu viță sălbatică**, unde unul dintre personajele lui C. Țoiu lansează o formulă integratoare dar și selectivă, „echipa cu care trecem prin lume”, naratorul, aflat sub incidența unei nu prea clar diagnosticate boli, ce ar fi necesitat, la rigoare, ședințe de acupunctură, face un tur al prietenilor de tinerețe, un „hagialic” prin locațiile și, mai ales, localurile de altădată, vernisează și citorii de profil ale societății de tranziție, unde întâlnește cunoscuți dar și nou-intrați în mofurosul sindicat al „consumatorilor” de la „terasă”: – *Domnul... pacient, s-o fi născut ea, veșnicia, la țară, dar recent s-a descoperit că a trăit și s-a făcut mare, pe terasă, la oraș!* Aceste „hanuri ale Ancuței”, trase într-o contemporaneitate grotescă, destul de conștientă de sine spre a fi și tolerantă cu pensionarii/pacienții ei, sunt, practic, fără frontiere, ele există, sub diferite forme de manifestare, în toate locurile, cum împărtășește convivilor cel cu cognomenul Somonul, care-și procura repartiții la școli de prin îndepărtate sate de munte, unde se însura, provizoriu, cu gazda (*când se apropia toamna, glumeam cu el: „Gata, Somonule, a dat frunza în galbenare, e timpul să urci la munte, să îți depui icrele”*), anul de învățământ încheindu-se, uneori, cu pensie alimentară, dar și cu plăcute amintiri de campanie:

– *Măi, neinițiaților, cazanul de țuică e cel mai fierbinte punct cultural de pe raza comunei!, laborator de creație, studioul local...*

O parte din boemii defilanți provin din fosta structură a superpușilor supranumerari din fabricile și uzinele de odinioară (*nivelul de tehnologizare a producției era atât de scăzut, încât nu conta specializarea*), într-un regim care, dacă părea intolerant cu „paraziții sociali”, avea destulă înțelegere pentru cei care aveau o carte de muncă la bază: *Eram tineri, fără griji, viitorul era sigur luminos, după cum scria pe toate gardurile și se spunea, zi de vară până-n seară, pe la radio și televiziune, apartamentele ni se dădeau pe lista sindicatului...nu rămânea decât să aranjezi ratele la mobilă! Dacă ți-ai fi dorit și alt-*

(Continuare în pag. 21)

(Urmare din pag. 20)

VITRINA CU CĂRȚI

ceva... nu merita să te frământați... că tot nu aveai de unde să cumperi, așa că... trai ne-neacă! Paradoxal sau nu, lipsa de orizont încuraja acel dulce farniente al hedoniștilor profesioniști, un soi de „șeherezazi”, dacă se îngăduie adaptarea, care găseau o „evadare” în crâșma cea de toate zilele și o mare parte a nopților.

Într-un timp „fără soluții”, cu ideile oficiale pe care n-aveau de gând să le înfieze, existau, după I.D. Sârbu, pe atunci secretar literar la teatrul din Craiova, fost deținut politic, desemnat de Blaga drept „atlet al mizeriei”, practicant al paharului - stilul „smuls”, după Grișa Gherghei, într-o panoramă a boemei literare și artistice o beție a puterii politice, intratabilă, și altele, particulare, în care nota: „De n-ar fi alcoolul, societatea ar trebui să-și ceară scuze pentru erorile (și ororile) sale” (Iafet),

Căci mă întreb: bețivii sunt delinquenți sau victimele contractului social?

Depinde, zicea Ladea: depinde de cel care face plata! Acest text face parte din „Fișele bețivului Iafet”, publicate în „Viața românească” (iulie 1981), număr în care revista reproducea și Mesajul tovarășului Nicolae Ceaușescu adresat scriitorilor, unde se învedera: *Oglindirea mărețelor victorii obținute de poporul nostru pe drumul luminos al socialismului literatura nu trebuie să ocolească nici unele neajunsuri existente în societatea noastră, situându-se pe poziții revoluționare, ea trebuie să militeze pentru perfecționarea continuă a organizării și conducerii societății, pentru ridicarea pe trepte tot mai înalte a vieții și muncii socialiste a poporului.*

Ori, după Sârbu, confirmat și de poetul Radu Stanca, în genere, suferim de disfuncții majore: *Suntem un popor nefericit, îmi spunea Stanca, închipuiește-ți cuvântul „beat”, nu vine de la „bibere” ci de la „beatus”; și tot de pe acolo: Moartea se apropie ca o țigancă hoată și urâtă. În fiecare zi sună la ușă, îmi șoptește rânjind: „sticle goale, sticle goale” – apoi râde bezmetic și fuge.* Era pe vremea romantică a celor trei R (reciclare, revalorificare) și a depozitelor ICVA.

Ucenicia în „clasa muncitoare”, improvizată prin industrializarea în viteză, avea aerul unei inițieri, însă foarte departe de aceea din ghildele medievale, din lojele constructorilor de catedrale: *Pentru început îl trimiteau după găleata de curent, după cheia franceză de 14 și-i umpleau geanta cu tot felul de fiare, așa, ca să priceapă și el în ce colectiv distractiv și plin de umor a nimerit. Ceva mai târziu era luat la băutură, cu echipa, pe lângă alimentarele de cartier, pe lângă gardurile gării și autogării sau prin blocurile în construcție, care se găseau mai peste tot în oraș. Acolo se așezau roată, pe bolovani sau resturi de cofraje, cu „vocalii” în centru, cu ceilalți gravitând pe orbite în funcție de tupeu și vechime și cu fofleacă moțâind pe un bolovan, fără să priceapă nimic, dar cu dreptul de a putea spune acasă „am fost cu echipa la una mică”, Era băgat în seamă doar când trebuia să meargă să mai cumpere o sticlă de trăscau și atunci, trezit din gâ-*

durile lui, uita câteva clipe, ca o găină zăpăcită, apoi vrând să arate că asta își dorea, tocmai la asta se gândea el, bătea cu piciorul în pământ și zicea scuturându-și capul de atâta fericire: „Să-mi bag..., mai luăm una!”

Poiana lui Iocan a suferit metamorfoze demne de penelul lui Bosch, „omul nou” se ivea din drojdii și avea tendința omogenizării în cele mai variate domenii, chiar în intimitatea „celulei de bază a societății – familia”; cum sindicatul repartiza mai mulți salariați în același bloc, aceștia își făceau obiceiul să socializeze, în fața sau spatele „sai-vanului”, în fața unor sticle, iar când îi vizita vreă idee, era de genul „Măi, fiți atenți aici, când intrăm în casă, la ora zece fix, ne batem cu toții nevestele”.

Ei sunt „băieții buni”, pe care schimbarea de registre politice i-a disipat, le-a creat parohii și responsabilități personale: *care pensionat anticipat, care medical, sunt împărștiați prin oraș. Mai fiecare are prin vecinătate câte-o cârciumă de-asta de unde slujește ziua întreagă propovăduind învățăturile vechilor prietenii și bețivăneli. Toma în bariera Ploiești, Fănică prin Crâng, Titus în Mihai Viteazul, Valeriu pe la Sala Sporturilor, făcând, bineînțeles, pe măsura farmecelor personale și a calificării, prozești.*

Sănătatea, pentru această „tagma cum laudae”, este o chestiune de ceasul al unsprezecelea, în fine, penultimă, astfel încât povestașul este consiliat: – *Lasă, domnule gândurile negre, ai să te faci bine; o să vezi. Măcar ești la țară, ai ce face în gospodăria ta, ai de ce să sperii, ce ne facem noi ăștia, de pe aici, care nu mai avem nici un rost, nici o motivație? Crezi că eu sau ăștia, suntem sănătoși tun? Dar nu ne mai interesează!, ce ne mai mână pe noi în luptă?* Tendința de demobilizare este justificată nu numai de lipsa de azimut, ci și de legea vaselor comunicante dezvoltată între boală și lipsa banilor, cei care se predau fără condiții sunt, cum s-ar spune, cu prisosință „bazați”.

Alți băieți, tot „buni”, în ochii sătenilor, sânt cei care au rămas „pe loc”, nu s-au dat duși de-acasă, și, când vechea garnitură a administrației rurale a trebuit, pe ici, pe colo, să se înoiască, au fost aflați competenți pentru repornirea istoriei și au binemeritat pentru aceasta, devenind un fel de „nechezol” al foștilor: *Îi fură de-i rupeeee! Dar cu candoare! Cu multă, multă candoare! „Săru’ mâna mamaie, pentru sufletul meu bun, te rog dă și mata niște porumb, grâu, terenuri”, mă rog, ce are el nevoie, pentru afacerile lui... Și când îl văd așa băiat bun, „emoționat și roșu de rușine”, toată lumea scoate ce le cere. Numai că roșeața aia din obraz nu mai e demult semnul candorii, ci urmele „hepatitei siberiene”.*

Apetența pentru un illo tempus nu ține de visătoria crailor matheini, dar este tot o evaziune, intră în imersiune, cu mijloacele convenționale specifice, de obicei în grup, pentru a a mai face o tură pe conturul Atlanti-dei pe vecie pierdute.

În casa unui amic, posesor de bibliotecă, există tabu-uri nou adoptate, în fond măsuri profilactice, dictate de noile condiții de mediu: – *Alo! Alo! Nu se umblă la cărți! Nu că mi-ai încurca dezordinea, dar nu se mai face... acum realitatea întrece cu mult fantezia unora și e păcat să nu ne bucurăm de asta! Așa că, prietene, aici, nu cărți, nu*

televizor! Dacă vrei să înțelegi lumea de azi, trebuie să citești numai CANCAN-ul și alte chestii asemenea, ăia știu mai bine pe ce lume trăim.

„Prietenii, ca decor și ca problemă” este un titlu de capitol, în care evoluează și o figură, nu îndestul de cunoscută a Buzăului, după părerea ei, dar recognoscibilă, suferind, ca multe din personajele lui Caragiale, de „mania reprezentării”; ipochimenul, aflat în în permanentă documentare și baletare stradală, se ocupă *cu albume, cu case de patrimoniu, cu valoare, etnografie, sociologie, spume de-a lui, sociolog/osciolog*, un ștefan-ghiorghiist convertit la respectul trecutului, uneori arhitectonic, dar și al vechilor proprietari, pe care înaintașii săi ideologici îi terminaseră; ajuns la această metastază a admirației față de „trecutul negru” și de „erudiție”, după ce, la junete se ilustrase *înjurând la greu oamenii ăia, că burghezi, că chiaburi, că aia, aia, și acum tot pe cărca lor stă: merge fără rușine pe la rudele lor, se fâlește că-i cunoaște, că face el și drege... fără obraz!* România profundă aștepta demult eventualitatea întâlnirii unui astfel de chilipir: un pet cu multiple capacități de stocare, conținând, fără să-și modifice forma, când „vitron”, când smirnă și aloe.

Un domn Călinache Paraschiv, șef de scară care dresase reclamație, în locul unui vecin păgubit, în calitate de sinistrat prin inundație, de către unul din boemi, uluit de înscenarea „di granda” a amicilor pricinitorului: director, jurist, contabilul șef, mecanici instalatori, relații grele declanșate de presupusul telefon al unui senator, devine nu doar conciliant, dar, cum trebuie să dea o declarație din care să reiasă că ne-ai văzut pe toți, aici, la ora asta și că s-a rezolvat totul cu bine, este supus unui hilar interogatoriu, care să probeze că e demn să „repereze” onoarea inondatorului. I se incumbă ideea că și el ar putea fi inondat vreodată, și, atunci, trr! un telefon la direcție pe scurtătură, fără a mai alergera toată ziua pe la senatori, aduce *un vin bun, rău de tot* de Blăjani; apare o clauză sine qua non: *Să știi că am vorbit cu directorul și nu e de acord să luăm vinul, așa degeaba și atunci i-am spus că ai ceva de reparat în apartament.*

– Bravo, colega, nici nu mă gândeam la așa șmecherie!

– Eu mi-am pus obrazul! Dar acum, ca să nu se prindă că am mințit, facem o altă șmecherie: când termină băieții aici, îi iei la mata sus, le dai o gustare, un pahar de vin, să întârzie ceva timp pe acolo, să se creadă că au reparat ceva și după ce pleacă ei, vii aici și cinstim un pahar de vin cu toții. O adaptare ad hoc a propunerii era: *O mână spală pe alta și bidonul le unește pe amândouă.* Piticania reclamagie, poreclită, cândva, Terente, măgulită de atenție și de recunoașterea admirativă a trecutului phalic - i se pune dintr-o arhivă de benzi de magnetofon și „imul”: *Terente, ah, Tetente, Senzații violente!* - anchiesează și totul merge șnur. Împrecinatului, cauzatorului de deranjament i se recunoaște contribuția la menținerea ordinii, liniștii și a bunei înțelegeri între locatari și amicii îi acordă, ca din parte comitetului de bloc, diploma de „Vecinul anului”. Muzicaaaa! Dinamica povestirii, verva improvizăției bufe, aduc adieri din zona simpaticilor

(Continuare în pag. 22)

(Urmare din pag. 21)

VITRINA CU CĂRȚI

escroci odessiți, brevetați de Ilf și Petrov.

Se mai amintește și mehenghea iscusință a lui Păstorel, din „Hronicul măscăriciului Vălătuc”, într-o jălăvnică epistolă către un doctor: *ar hi ca în sânul lui Avramu, de nu m-ar asupri atâta poprirea ce-ați pus, de a bea totu numai bere și altuceva nu, de mi-au coclitu cei neuroni de nice câtă o scârbă de licuriciu nu mai scânteiază. (...) Și ar pofti suflețelul meu a vedea din cele adânci ce se pot dibăci prin melanholia ce aduce vodca muscălească, au de cele sprințare de-n coniacul francilor, au de cele înalt mușcătoare de-n vizichiul de la Angletera*, este prezentă și coroziva, în sens crengian, descriere a unei adunări de creatori și intelectuali, pe sub sobrietatea căreia se derulează o promptă corespondență în versuri deochiate, total străină onor invitațiilor.

Moartea unuia din prietenii naratorului încheie acest volum, nu chiar voluminos, dar, în condițiile unor burduhănoase „opere”, în care sifonul covârșește licoarea, încadrabil în preceptul latin: „*multum in parva*”; dispărutul lasă, pregătit fiind pentru întâlnirea cu necunoscutul, un „răvășel”: *Când vă veți întoarce pe terasă, să puneți un pahar și pentru mine, din puținul vostru să-mi turnați și mie și să-mi țineți scaunul ocupat, să fiu și acolo, cu voi. Dacă întreabă cineva de mine, să-i arătați paharul și scaunul și să-i spuneți că sunt plecat puțin... Eu, aici sus, am să caut o masă liberă și să vă țin locurile, nu vă temeți, puteți întârzia oricât. Prietenia este o lege a vinului... vinul este sângele domnului și, de aceea, contez pe înțelegerea celor de aici...*

Cam „romantic” pentru George Anton, care este un auditiv, deseori bântuit de vocația tăieturii scurte, france, în maniera Teodor Mazilu: *Ce tineri dar și ce pramatii mai eram! O umbră de căință, de nostalgie după ninsorile și bețiile de altădată irigă, vilonian, această lume, unde „toate-s vechi și nouă toate”: Regizorul ăla al nostru lua o piesă clasică, o întorcea pe dos, ca pe o mănășă, o monta de la coadă la cap, îl îmbrăca pe Hamlet cu o salopetă, Tipătescu în training, Cetățeanul turmentat cu o șapcă „Sony” pe cap și cum mai urlau snobii prin ziare „vai, câtă originalitate”.*

Departe de a fi o societate de admirație reciprocă și mutuală, așa cum ar părea că spune titlul volumului, personajele întrețin o suveică/lanț de slăbiciuni, se tachinează cu o anumită afabilitate, mai mult pentru a arăta că nu s-au matofit, că nu sunt sub anestezie totală, mai au simț critic și autocritic, că n-au uitat dar au iertat. În ce privește „lumea nouă”, aici toleranța atinge cote de avarie: *eu îi mulțumesc lui Dumnezeu - zice unul - că am apucat să trăiesc tranziția asta... Toată literatura lumii nu mă putea face să înțeleg atâtea despre natura umană... Într-un sistem peren, oamenii se adaptează, se deghizează, se poartă la fel ca ceilalți, dar tranziția îi face să renunțe la deghizament, îi lasă fără mască, cu firea și caracterul la vedere...*

„Mesajul” este acela sugerat de denumirea unui spectacol al lui Tudor Gheorghe: „Degeaba”.

Există, deci, o deontologie în toate,

cum nota și I.D. Sârbu: *Când corybanții din cortegiul lui Dionysos se îmbătau în așa hal încât își scoteau măștile – șeful ceremoniei îi pune pe paznici să-i bată cu vergile.*

Masca înseamnă persoană?!

Din această dilemă sau fandacsie, dacă tot intrăm, nu ne grăbim să ieșim.

Cristina BÂNDIU

DESTIN,
EVADARE ȘI
PÂNZA DE
PĂIANJEN

Am „cunoscut-o” pe Cella Serghi citind jurnalul lui Mihail Sebastian. Figura unei scriitoare interbelice talentate, în jurul căreia critica a țesut pânza unui întuneric misterios, m-a fascinat și intrigat în același timp. Nu-i găsisem numele nici în manualele de literatură de odinioară, nici în **Istoria literaturii române** de George Călinescu. Cu toate acestea aflu cu surprindere că romanele ai au delectat generații de tineri la rând, că dincolo de primirea criticilor - favorabilă, de altfel - ceea ce-i garantează titlul de scriitoare este mai ales succesul deosebit din rândul cititorilor. Într-adevăr, romanele Celleri Serghi te „prind”, te acaparează încetul cu încetul și-ți povestesc despre viață, despre sentimente, despre iubire, despre curajul de a trăi altfel, de a fi „un monstru” (* „- Ce înseamnă monstru, am întrebat? - Cineva care nu e ca toată lumea.” (Cartea Mironei, Editura Litera Internațional, București, 2009, pag.32)

Titlul romanului său de debut, **Pânza de păianjen**, - roman care-i va aduce aprecierea lui Liviu Rebreanu: *Ești un scriitor!* - se constituie într-o extraordinară metaforă ale cărei conotații trimit spre viața văzută ca o continuă zbatere, o permanentă frământare, o neoprită alergare, sortită, nu rareori, eșecului. Existență ce se desfășoară sub amenințarea unui destin căruia nu i te poți sustrage, asta e sugestia pe care o oferă însăși autoarea prin intermediul unuia dintre personaje: *Vezi, așa îmi închipui viața, ca o pânză de păianjen imensă, lipicioasă, în care omul se zbate ca o muscă. Undeva păzește carnivorul: păianjenul.*

Firul epic, asemenea firului de păianjen, se țese în jurul Dianei Slavu, personaj complex, de o feminitate stranie și de o vitalitate debordantă ce fascinează, dând naștere, în același timp la invidii și controverse (*Ce fel de om e această Diană, de unde își trage forța asta ciudată, seva asta bogată, care-i grăuntele de mister ce alimentează și irită lumea dimprejurul ei de atâția ani?* - se întreabă Ilinca). De o profunzime greu de sesizat la prima vedere, Diana frapează prin contrastul dintre veselie și verva pe care le afișează (*Am crezut-o nespun de fericită - afirmă cineva care o vede pentru întâia oară*) și tristețea pe care o ascunde în spatele ochilor verzi. Ilinca Dima, fire tăcută, dispusă la observație și analiză, este singura care vede dincolo de aparența de fericire a Dianei: *părea că mai e o lume înlăuntrul ei, căreia îi aparține, pe care o lua în serios, în care era gravă. Ochii ei căpătau atunci om culoare întunecată, de nepătruns, ca o apă foarte adâncă. (...) Din*

REVISTĂ DE CULTURĂ

zâmbetul ei vesel, zglobiu, nu mai rămânea decât o fărâmbă, foarte tristă.

O altă dimensiune existențială a Dianei este nevoia puternică de dragoste, nevoie ce-și are originea într-o copilărie tristă și lipsită de afecțiune: *Am avut o copilărie tristă. Fără jucării. Niciodată nu mi-a adus cineva o jucărie. Nimeni n-a luat în seamă existența mea. Doar rar de tot observa mama că-mi curge nasul, și atunci mi-l ștergea, fără pricepere, fără milă, și frecătura mă ustura.* La aceasta se adaugă lumea imaginației în care se refugia ca alternativă la existența obișnuită, mizeră de cele mai multe ori, în care ziua de mâine era doar amenințare și nesigurantă: *Aveam cu mine numai închipuirea. Cu ea mi-am plăsmuit personaje și complicații, o viață pe care o alimentam după voia mea (...). Dar fără lumea asta nu mai puteam trăi, fiindcă n-aveam jucării și fiindcă oamenii din jurul meu erau prea mari, vorbeau prea tare și se mișcau întruna, fără să știu care e rostul lor și fără să fiu luată în seamă de ei, uitată prin casă.*

Așa se explică posibilitatea eroinei, odată cu trecerea spre adolescență, de a trăi în două dimensiuni paralele: cea a vieții de familie, marcată de lipsuri, umilințe, certuri și cea a petrecerilor din lumea bună, pentru care o recomandau și frumusețea deosebită, și inteligența, dar unde nu ar fi fost acceptată dacă nu și-ar fi jucat cu talent rolul: *Cum, Ilinco, tu crezi că mi-ai fi putut permite luxul de a avea o migrenă când acceptam o invitație, sau de a sta ca tine, plictisită, într-un colț și a privi printre gene, cu superioară ironie, lumea din jur? Eu, draga mea, eu, printr-o înțelegere tacită, mă obligam să fiu, de îndată ce intram pe ușă, plină de vervă și haz, să râd, să dansez, să antrenez lumea la veselie și dans, ca femeile plătite în localurile de noapte, ca să îmbie la băutură.*

Această permanentă încercare de evadare dintr-o lume, pentru a se refugia în alta, își va pune amprenta asupra destinului Dianei. Pentru că evadare va fi și căsătoria cu Michi - încercare de a găsi o viață liniștită și sigură - , și povestea de dragoste alături de Alex - acesta nefiind altceva decât proiecția iubirii pentru pictorul Petre Barbu, marea iubire a Dianei - , și părăsirea lui Michi pentru a pleca la Paris (într-o ultimă și parțial nereușită încercare de a scăpa din pânza de păianjen a propriului destin)...

Totuși eroina noastră reușește să-și „fenteze” destinul... Poate nu deodată, poate nu definitiv... Dar gesturi mici, risipite ici și acolo amenință securitatea paianjenului: refuzul de a se căsători cu negustorul de ceasuri pentru că e bogat și o ia fără zestre, refuzul de a-l accepta pe Cobadin ca ocrotitor, demisia de la ziar pentru că nu i se permite să spună adevărul... Până și întoarcerea ei face parte din aceste gesturi mărunte... pentru că plecarea la Paris ar fi forțat-o să accepte ajutorul lui Geo, sau Ștefăniță, iremediabil îndrăgostiți de ea și cărora știe că nu le poate întoarce iubirea... A le accepta în aceste condiții ajutorul echivala, undeva în adâncurile ei, cu compromisul la care o îndemna, la 16 ani, Cobadin: *Să știi de la mine că dacă nu faci un compromis serios în viață, mai ales la început, un compromis unul și bun, faci pe urmă o sută, o mie, infinite.*

Iar Diana refuză compromisul. Chiar

(Continuare în pag. 23)

Ana Mihaela NUȚA

P
O
E
M
E

schimbări

de mâine ne mutăm într-o
ladă cu piersici
să legănăm păpuși
din petece răsucite
le vom cînta de noapte bună
dis-de-dimineată
ca să viseze mai mult despre
cum e să fii om

cînd nu e voie se sting fluturi
înfloresc hemoragii chiar dacă

de mâine ne mutăm

echilibristică

azi mă frîng eu
mîine te izbești tu

ne rînduim cu „căzutul”
pîna devenim o constantă

anestezii

mutăm tabla de șah pe podea
e atît de rece
cînd se desfac insomnii
se aruncă praful de pușcă în aer
(încet)ăm să ne ținem echilibrul
e atît de greu
pe străzile aceleeași tăceri
să născocim strategii
la final de capitol
suntem atît de singuri
încît nu mai doare

despre iepuri și alte jurăminte

se văd cercuri
printre liniile duse
tangențial la limitele noastre
continuăm să născocim adevăruri
ca să nu vadă nimeni
cît de speriați suntem
cînd iepurii ne fug
prin măduva spinării
mișcînd o bandă rulantă
din care imaginile
scuipă în noi săgeți curbate
nedefinite ca cercuri

dar nu asta era ideea
iepurii noștri
mănîncă împreună din același
trup încolăcit
în jurăminte

respiră

pîna la coaste se întinde
stadiul larvar al disperării
pîna aproape de miez
se strecoară
cel mai dureros jurămint
dicolo
e doar o clipă
respiră

n-am cum

marea va fi cerul
cerul va fi poezia
poezia va fi fluturile
fluturile vei fi tu
și ziua se va strînge
ca un corset
expirînd libertatea
să nu
//mă întrebi cine voi fi eu//
pentru că n-am cum
sa-ți aduc aminte
că ai uitat marea în părul meu

n-am cum

Punct

încearcă să modelezi
o distanță
una mai mare decît cea
dintre noi
măsoară fiecare centimetru
ca să nu dai greș
încearcă să-ți imaginezi
că în spatele tău e un alt tu
și du o linie dreaptă
spre el urcînd pe umărul drept
întinde mîna spre ochii lui
și continuă linia
inventează un orizont
suspendat între două clipiri
și-încearcă să te ascunzi în el
dispari în el volatilizat absorbit
simte cum se modelează
din acel orizont o distanță
cum își întinde
capătul pîna la un punct
pe care nu-l mai distingi
din mulțimea
de puncte ce respiră
e prea departe
dar ce mai contează
doar e un simplu punct
ai reușit.

(Urmare din pag. 22)

VITRINA CU CĂRȚI

dacă societatea nu o va ierta niciodată pen-
tru asta. Nu o va ierta că e săracă, nu o va
ierta că e frumoasă și deșteaptă, nici pentru
că are curajul să divorțeze deși soțul ei apar-
ține unei clase sociale superioare, căsnicia
aducându-i și schimbarea statutului social, nu
o va ierta pentru că are curajul de a fi altfel
decît ceilalți, că refuză să facă, asemenea
celor mai mulți, compromisuri. Relevantă,
în acest sens este discuția dintre Ilinca și
mama sa:

– Nu mi-a plăcut niciodată priete-
nia ta cu Diana... Totdeauna a fost neseri-
oasă, frivolă. (...) Dar ce să mai vorbim!...
Astea au noroc... Ce, era ea de nasul fami-
lie Ionescu? Și uite, tot ea l-a lăsat, și nici
capul n-o doare. (...) Dar ce caută ea la
Colonia?!

– Poate c-a fost la Bonn, să vi-
ziteze casa lui Beethoven... (...)

– O sărăcie care nu poate fără
Beethoven!... S-a întors lumea pe dos!

– Și Beethoven a fost sărac.

– Beethoven e Beethoven...

– Poate și Diane i o să i se ierte să-
răcia... Poate că și Diana va fi Diana.

– Niciodată! Strigă mama, pufă-
ind ca o locomotivă.

Salvarea pe care o găsește, pentru
moment, eroina noastră este continuarea
vieții alături de cei care n-au totdeauna pâi-
ne pe masă, dar au un ideal. Și se pare că pâi-
za de păianjen va fi, încet, încet, distrusă.
Pentru că... Diana e alta. Simte altfel, gân-
dește altfel, deci e momentul unei renașteri
și a unui nou început. E poate prea devre-
me, - mărturisește ea însăși, - dar simt că
nimic nu mai poate opri primăvara din dru-
mul pe care a pornit...

Astfel, finalul deschis al romanului
lăasă loc speranței, sugerînd că uneori omul
e mai puternic decît destinul...

Marian Dragomir

P
O
E
M
E

mileniul trei

nu se poate nega faptul că
transcendența luptă
cu stalinismul
comunismul
securitatea
cu veninul miresmei
statului de drept
dar recompensa divină
e sula în coaste
et comp

mă duc cu gândul la
fragila vâslire
prin peștera inevitabilului
spălat de țepe uriașe
și șamani ce suflă
peste iaurtul
angajaților de pretutindeni

spulber pur și simplu versul
dar am licoarea
ce clarifică istoria
și nu m-aș mira
dacă peste un veac
cruzimea zăpezii
se va servi cu paracetamol
cu voci tabu și dispreț
ultra/oficial
iar prețul supraviețuirii
va costa o bufniță
cu baliverne

despre movila cu lăutari

ăsta ca poem istoric
e viață
zi de zi
uneori și noapte
cel mai adesea cu treabă
dar uneori fără nicio treabă

filmul lui decembrie

în această producție lirică
viața povestește
un grup de *calalactee*
care spulberă fulgii de nea
dintr-o fabrică aflată
în faliment

decembrie
cu premiera într-o eternitate
este de lung metraj
în regia creatorului
cu legături bolnăvicioase

criza națională
cu debutul în fiecare zi
ajunge în această săptămână
pe aproximativ 40 de
ecrane
iar cel mai frumos gând
este performanța
stelelor de zăpadă

cum spuneam
pe lângă aparițiile
din vârful nasului
pelicula
traversează magherul
și alea vieții
unde se vede nevoia
de clarificare a sufletului

the end

vers

sunt cei care cred
că nu am o activitate

de disident
că nu m-am împușcat în gât
și că cenușul viselor
nu mi-a acompaniat
urletele obscene
ale depravării

firește că nu am o mișcare
de solidaritate
dar sub un satrap
și o birocrație
fac șpagatul ca o curvă de
la kiolemtru
pregătită de perestroika și
de glassnos

n-am contestat explicit
versurile regimului
colectivist
sau ideologia cașcavalului
doar am atacat punctuale
de suspensie
șoptind slogane și critici
ce au ținut cont de
respectarea libertății
la slănă

mie nu îmi trebuie decît
un an de june poesel
din anturajul vieții
pentru a mă bucura de
liberul arbitru
și a denunța sistemul
infernă din interior
căzut printr-o minune
cerească în farfuria mea.

RĂSFOIRI

REVISTA REVISTELOR CULTURALE

**Spații culturale,
nr. 25/ decembrie
2012**

♦ **Cică niște cronici** ne spune, în editorial, **Valeria Manta Tăicuțu**, auzind despre cultură s-au apucat să plivească operele mai mult sau mai puțin literare, crezând că termenul este sinonim cu rezonanța lui agricolă.

„Nu-i grav - notează autoarea - faptul că poezii și prozatorii noștri au început, cum se zice, să illustreze conceptul renascențist de uomo universale și să se amestece ba în politică, ba în administrație, ba în afaceri, ba în agricultură, ba în istorie și critică literară; mulți dintre ei și-au demonstrat talentul și și-au scris cărțile, așa că acum, la bătrânețe, se pot juca frumos cu tot felul de zdrăngănele, precum și cu alte mărunțișuri gonflabile.

Grav este că muncitori necalificați, înscriși, după șomaj, la **particulară** și licențiați la 50 de ani pe banda rulantă de la **Spiru Haret**, se erijează în istorici și critici literari, chit că au un discurs de elev din clasa a treia.

Grav este că moașe comunale, secretare de firmă, administratori de bloc, tașeri și sculerimatrișeri, preoți de la țară și foști primari sunt convingeți că, fără cronicile lor, adevăratele «talente» ar zăcea necunoscute în cine știe ce fund de provincie.

Grav este că prea mulți profesori de română s-au apucat de răspândit prin revistele de specialitate cronici mediocre și călduțe, de același nivel cu lucrările predate de elevii din clasa a unsprezecea la sfârșit de semestru școlar.

Pentru că au în catedră, nu-i așa, literatură, acești bieți dascăli au pretenția să fie recunoscuți de breasla scriitoricească chiar după primul comentariu șchiop și fără dinți, în care orice neica nimeni este «analizat» și decretat «geniu».

♦ În **Sfârșitul istoriei și sfârșitul culturii: POST-CULTURA**, **Petrache Plopeanu** notează despre surogatul cultural (la noi) numit televiziune: „Cultura românească din ultimii 22, 23 de ani, este suplinită cu brio de televiziune, dar doar la modul cantitativ. Cât privește calitatea produselor oferite de către televiziunile numeroase apărute după 1989, lucrurile stau invers. Televiziunile cultivă, fără nici un dubiu, produsele non-culturale, indiferent că este vorba despre carte, artă plastică, muzică, film, religie, cu anumite excepții, desigur, dar care sunt înghițite de marea de produse nonculturale care se împing cu obstinție în față pentru a face rat-ing. Voi spune că non-cultura a căpătat, datorită televiziunii, presei, oamenilor politici, un statut oficial, ceea ce determină intrarea în competiție, care devine tot mai îndârjită, pentru că este vorba de bani, cu adevărata cultură.”

♦ **Ultimul proces al lui Kafka**, eseu semnat de **Florin Dochia**, pune în lumină ipocrizia ce însoțește postumitatea ge-

niilor: „În timpul vieții, Kafka a ars cam 90 la sută din lucrările sale. După moartea sa, la 41 de ani, în biroul din Praga a fost descoperită o scrisoare adresată prietenului său Max Brod. «Dragă Max, Ultima mea dorință: Tot ceea ce am lăsat în urmă-mi... cum ar fi jurnale, manuscrise, scrisori (ale mele și ale altora), schițe și așa mai departe, vor fi arse necitite.»

Două luni mai târziu, Brod, fără a ține cont de cererea lui Kafka, a semnat un acord pentru pregătirea unei ediții postume cu romanele nepublicate ale lui Kafka.

„Procesul” a apărut în 1925, urmat de „Castelul” (1926) și „America” (1927). În 1939, cu cinci minute înainte ca naștii să fi închis granița cehă, Brod ia ultimul tren care pleca din Praga și se îndreaptă spre Palestina, luând cu el o valiză plină cu documentele lui Kafka. Mulțumită în mare parte eforturilor lui Brod, opera nu foarte bogată, dar enigmatică, a lui Kafka, a fost treptat recunoscută ca fiind unul dintre cele mai mărețe monumente ale literaturii secolului 20”.

Pentru manuscrisele lui Kafka există însă, acum, o dispută acerbă, între moștenitoarele lui Esther Hoffe (secretara lui Brod) și statul evreu. „Situția a fost numită în mod repetat kafkiană - notează Florin Dochia - reflectând ciudățenia ideii că Franz Kafka poate fi proprietatea privată a cuiva. Nu este chiar ceea ce a demonstrat Brod, atunci când nu a luat în considerare ultima dorință testamentară a lui Kafka: că operele lui Kafka nu sunt proprietatea privată nici măcar a lui Kafka, ci, mai degrabă, aparțin umanității?”

Concluzia? „În cazul lui Kafka, cercetătorii fac orice pentru a accesa manuscrisul original - nu o fotocopie, nu un facsimil. E un fel de fetișizare a manuscriselor originale, deoarece ele par să ofere acces la un Kafka definitiv, un Kafka dincolo Brod. Poate că este o iluzie. Manuscrisele nu sunt definitive, deoarece definitiv, mai bun sau mai rău, este produsul final al editorilor. Atunci când a pregătit manuscrisele pentru publicare, Kafka a petrecut mult timp cu corectarea greșelilor și decodarea propriilor abrevieri, uneori descifrate chiar cu ajutorul lui Brod, ceea ce îndreptățește un critic să speculeze că «versiunea Brod a scrierilor lui Kafka ar putea, în cele din urmă, să fie mai mult decât ceea ce Kafka ar fi publicat, decât cele mai meticuloase ediții academice germane. Poate că nu există nici un Kafka dincolo de Brod...». În mod bizar, singurii care nu s-au manifestat sunt (îndepărtații) moștenitori ai lui Kafka și țara sa, Republica Cehă.”

**Cetatea culturală,
nr. 3 (101)/
decembrie 2012**

♦ Excelent grupajul din poezia Americii de Sud (traducere **Dan Brudășcu**) care încheie revista. Iată câteva străfulgerări memorabile: „Să vezi în moarte un vis, în amurg/ o tristețe galbenă –

asta e poezia,/ umilă și veșnică, poezia,/ revenind, ca zorii și amurgul.” (**Arta poeziei, Jorge Luis BORGES** - Argentina); „Dacă n-ai nimic de spus taci/ să vorbească Ezra Pound/ din umbrele din care splendidul bătrân/ din linia fină a apei/ magnificul bătrân/ îți arată bancnotele autentice ale norocului lui/ și toate strălucesc asemenea peștilor/ autentici/ ai unui râu infinit ce nu se/ oprește nicicând.” (**Să vorbească EZRA POUND, Luis BENITEZ** - Argentina); „Știi cum e:/ dacă privesc/ luna de cristal, ramura roșie/ a toamnei anevoioase de la geamul meu,/ dacă ating/ lângă foc/ cenușa impalpabilă/ sau trupul zbârcit al bușteanului,/ totul mă duce la tine,/ de parcă tot ce există,/ arome, lumini, metale,/ ar fi bărci mici/ ce navighează/ spre acele insule ale tale ce mă așteaptă.” (**De mi-i uita, Pablo NERUDA** - Chile); „Voi muri la Paris, într-o furtună,/ Într-o zi de care deja-mi amintesc./ Voi muri la Paris - asta nu mă deranjează -/ Fără îndoială într-o joi, ca azi, toamna./ Va fi o joie, căci azi, joia/ Când scriu aceste versuri, mi-am fixat umerii/ De rău. Nu voi mai reveni într-o zi ca asta/ Și voi pleca spre locurile unde voi fi singur./ César Vallejo e mort. L-au lovit, Cu toții, deși el nu le-a făcut nimic,/ l-au lovit cu putere cu un băț și tot tare/ cu capătul unei funii. Martori sunt: joile,/ oasele umărului, singurătatea, ploaia și drumurile...” (**Piatra neagră deasupra pietrei albe, César VALLEJO** - Peru); „Sufăr astfel inconsecvențele iubirii/ Și când cred că durerea e foarte intensă/ Ea a plecat iar, fără să se gândească./ Apoi simt sigure bucuriile mele/ Și a sosit clipa celei mai mari plăceri/ Îmi regăsesc durerea începând din nou peste tot.” (**Trăiesc, mor, ard, mă înec, Delmira AGUSTINI** - Uruguay)

**Cetatea culturală, nr. 4 (102)/
ianuarie 2013**

♦ Întrebându-se (retoric, dar atât de incitant) **Cui aparține Paul Celan?**, **Botris Marian** încearcă să descifreze o parte din enigmele vieții tragice a marelui poet, pe numele său adevărat Paul Peisah Antschel, despre care, în România, s-au spus/scrie atât de puține lucruri, ca despre mai toate valorile noastre refuzate la... import.

Născut la 23 noiembrie 1920, în Cernăuți, după o tentativă de a urma medicina în Franța se întoarce în orașul natal, studiind Filologia românească. Trece prin iadul orori-lor naziste, în care își pierde familia, fiind el însuși deportat în lagărele de muncă forțată din Moldova și Muntenia. În 1945 ajunge la București, este angajat la Editura Cartea Ru-să, datorită cunoașterii limbii, face traduceri, debutând ca poet în revista „Agora”, în 1947, cu numele cu care va fi consacrat - Paul Celan. În luna decembrie a aceluiași an emi-grează ilegal, ajunge la Viena, de unde, în iulie 1948, avea să se stabilească la Paris.

Carierea fulminantă a poetului, are un final neașteptat: la 20 aprilie 1970 se si-

(Continuare în pag. 25)

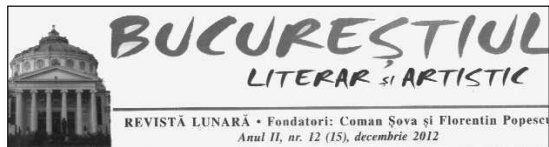

(Continuare în pag. 24)

REVISTA REVISTELOR CULTURALE

nucide aruncându-se de pe podul Mirabeau în Sena, un gest pe care l-au făcut Gherasim Luca (în 1994) și mulți deznădăjduiți poeți sau nepoeți.

Bucureștiul literar și artistic, Anul II, nr. 12 (15), decembrie 2012

♦ În preajma sărbătorilor de iarnă, **Florentin Popescu** deschide fereastra amintirilor către satul de odinioară și constată, cu amărăciune: „Satul românesc de azi - oricât de nostalgici l-am privi! - ne oferă un «peisaj» jalnic: zeci de case în care nu mai locuiește nimeni fiindcă bătrânii au murit, iar tinerii au plecat care încotro; în curțile în care altădată se auzeau cântând cocoșii, lătrân câinii ori behăind oile iarba a năpădit totul. Lacăte și lanțuri ruginite atârnă la porți care stau gata să se prăbușească. Iei - colo, unde de bine de rău mai stă cineva, vezi câte un bătrân trebăluind cu greutate prin gospodărie, apoi retrăgându-se într-o odaie pentru a-și lua medicamentele și a vedea - în trista lui singurătate - cum pe ecranul televizorului se perindă fel de fel de inși, care de care mai mincinos, promițând că o să facă și o să dreagă el pentru țară dacă i se va da votul” (Refugiul în poveste)

♦ Sub genericul „**I.L.Caragiale - 160 de ani de la naștere, 100 de ani de la moarte**” **Toma Roman** semnează un esu în care trecutul își potențează imaginea în oglinzile machiavelice ale viitorului: „Clasa medie românească este, în fond, birocrăția de aparat, funcționăria statului, existentă în toate «orânduiri», supraviețuitoare sub toate regimurile. Socialismul lui Stalin, aplicarea voluntaristă și mecanică a utopiei comuniste, s-a bazat pe acțiunea democrației în cauză, efectul fiind unul monstros, tragi-comic, criminal în multe privințe. Trăsăturile «clasei de mijloc», identificate de Caragiale, s-au menținut în esență, și la continuitatea ei în timp, chiar dacă originea socială a componentelor s-a schimbat...” (Caragiale și Machiavelli)

Acolada, Anul VI, nr.11 (62), noiembrie 2012

♦ Tremurătoare, ca razele de lună în ferestre târzii, poemele din grupajul semnat de **Simona Grazia-Dima**: „Știa: fusese adus să vadă acea pasăre/ care-l fermecase odată cu vocea de orgă./ Să i se-arate piesele zborului, una câte una,/ înșirate pe-o pânză, și ființa ei deschisă,/ da, de aceea-l răpiseră. O zări: desen cuminte,/ stins, împletit din șuvite de toamnă, un plâns/ ruginiu uscat pe stâncărie albă. Ar fi putut acum s-o/ desfăcă-n bucăți după plac, să intre copilărește/ sub bolta de unde izvorăse cântecul,/ ca-ntr-un

palat cu porți descuiate, apoi/ s-o arunce pe cer, întocmită la loc. Iar ea,/ supusă jucărie, să funcționeze și să plutească./ Era în tristul centru unde se zbura descifrat/ și soarele actor zăcea topit în lună,/ în preajma stelelor tasate, cu luciul șters./ (Dar apă era oare sau tăiș culcat?) Pe nesimțite,/ fără să atingă es-crocheria blestemată, rana mută,/ se strecură în valuri, nevăzut, luând-o-n spre țărături,/ când, în spatele lui, cu un țipăt, luntrea pus-tie/ dispăru, sorbită-n bulboana orbitoare.” (A descifra zborul?).

♦ Citind „**Gâștele sacre, Capitoliul... România**”, pamflet semnat de Florica Bud, am râs cu lacrimi, adică - vorba lui Nenea Iancu - un fel de plâns amânat („Copii noștri vor avea poate de ce să plângă - noi am râs destul” - scria marele dramaturg).

Am râs, în primul rând, la gândul că poporul mioritic nu și-a pierdut Firea la recente alegeri. Iată câte ceva din finalul pamfletului: „Dacă doamna Gabriela Pandele ar fi laureata Premiului Nobel Pentru Economie, m-aș atașa în grabă tam-tamului care i se face. Nu pentru că ar fi plin Parlamentul de somități și doctori docenți în ceva! Altfel, nu pot să mă întreb decât cu tristete, nu «Unde ni sunt visătorii» (...) ci... Unde sunt bărbații acestei țări? De ce s-a ajuns ca în România să se ia mamele de la pieptul copiilor, de pe băncile școlii, din paturi confortabile, ca să fie aruncate în lupta înfiorătoare pentru un loc în Parlament sau în alte... Locuri. Spre cine ne îndreptăm privirea noi, alegătorii, când ne întrebăm cum se poate gândi și clădi o Românie care să nu mai scârțâie din toate încheieturile la primul strănut propagat pe unde ultracurte, scurte sau lungi?

Unde ne sunt luptătorii? Ce idealuri îi mână în luptă? Care sunt câmpurile lor de bătălie? Ce soi de populație masculină are acest neam, care cere atâtea sacrificii mai tinerelor sau mai puțin tinerelor femei, pe care, cu nerușinarea, indiferența și neputința lor balcanică le smulg din căldura așternu-turilor, ca să nu le tihnească bietelor ființe nevrigoase anumite momente, stricându-le chiar liniștea de a rămâne însărcinate.

Unde sunt urmașii legali și nelegali ai marilor voievozi? I-ar fi cerut așa ceva Ștefan cel Mare, Răreșoaei? Dați-mi voie, Răzeși Întorși Din Râzbel Prea Curând, să am dubii.

Se spune că la Roma gâștele sacre au salvat Capitoliul. Să fie la București găscuțiile sacre singura salvare a României?

Pagini Românești în Noua Zeelandă, anul VII, nr. 90, decembrie 2012

♦ Acest număr al revistei de la antipozi, editată de **Adina** și **Cristi Dumitrache**, este unul „de vacanță”, dedicat iubitorilor filmului. După sărbători, conform celor anunțate de Cristi Dumitrache, publicația își propune să aducă în paginile sale realitățile esențiale ale lumii românești, lăsând în plan secund disputele dâmbovițene.

♦ **Stelian Tănase (Londra toamna)** inserează un aspect inedit, pentru noi, ro-

mânii, din viața de zi cu zi a capitalei britanice, legat de... taximetriști: „În plus pe Ta-misa poți să porți în timpul cursei o conversație plăcută. Pesemne sunt instruiți (taxi-metriștii - n.n.) să abordeze subiecte în funcție de client. Unii s-au specializat în politica din Downing Street 10, alții pe istoria Marii Britanii, alții pe hobby-uri. Cert este că dacă ai chef de vorbă soferul e un perfect interlocutor. Dacă vrei liniște nu vei auzi o silabă.”

♦ Interviu realizat de Cristi Dumitrache cu actorul Cătălin Păduraru, interpretul rolului „Vlad” din „Liceenii” încearcă să deoaieze „secretul” succesului cunoscutei pelicule, dar și condiția din acele vremuri a actorului: „Ei bine, nu-mi vine să cred că o spun, dar o spun: statutul de actor era unul bine apărut și, ca atare, destul de bine plătit. Nici confuziile nu erau ca în zilele de azi. (...) Azi, sunt actori și cântăreții de manele.” se confesează intervievatul, adăugând: „Câștigul (filmului): o anumită decorsetare, un verb puțin mai liber, curajul de a arăta și oameni senini. Nu m-am gândit că a ieșit un film mare. A fost un film iubit. Succesul a fost instantaneu și cu o magnitudine greu de imaginat.”

♦ **Irina Margareta Nistor**, consecventa colaboratoare a Paginilor, se „filmează” pe sine, în dubla postură de spectator și cronicar: „Filmele, în general, le vezi cu pasiune sau cel puțin eu așa o fac de când mă știu și sper până la capăt, ca profesorul meu Maestrul D.I. Suchianu. Mă pot destinde, râd sau plâng cand e cazul, și îmi iau ceva notițe pe întuneric, pe care nu reușesc întotdeauna să le descifrez, dar care mă ajută, cât de cât, ca punct de reper, la scrisul cronicii. Acela e momentul când redevin cronicar. Prin urmare aș putea spune că e un fel de dedublare și ar fi o dramă să ajung să merg la cinema doar ca să cârcotesc ori să fac măsuratori ca inginerii de la Institutul de Metrologie.”

♦ Revista se încheie cu interviul pe care **Sylvester Stallone** l-a acordat revistei **Star Cinema Hollywood** (reporter **Villis Imberton DeGrujin**), celebrul actor dezvăluind dezamăgirile „rolului” jucat în propria-i viață: „Asta e combustibilul care mă ține în luptă. Nu este succesul, nu sunt banii. Este un regret. Am fost pe pilot automat, nu am făcut nici un material original. Nu am scris, nu am regizat. Eu nu sunt așa. Soarta mea este să îmi produc filmele proprii. Încerc să regizez, de-aia îl respect așa de mult pe Clint Eastwood. A început ca amator și a ajuns un autor. Îmi pare foarte rău, aș fi putut să fac atât de multe. (...) Vezi tu, cu toții suntem de înlocuit. Credem că lumea se oprește-n loc atunci când moare un papă, sau un rege. Și apoi constatăm că viața merge înainte.”

Helis, ANUL X, nr. 12 (116), decembrie 2012

♦ Un „colind” de suflet semnează în prima pagină **Dan Elias**: „Stau în albastru sprijinit pe coate/ Să nu mă tragă norii-n asfințit/ Acolo unde se scufundă toate;/ Abia

(Continuare în pag. 26)

(Urmare din pag. 25)

mă țin de ceruri dezvelit./ Mă pregătesc să ning întâia oară/ Din miezurile-acestui nevăzut/ Și miile de fulgi să nu te doară/ Mai mult decât pe frunte un sărut./ Cum altfel? Nu-ți mai sunt nimic!/ Și nici n-o să-ți mai fiu vreodată./ Biserica de vorbe să-ți ridic/ Să mă închine ție, niciodată!/ Dar nu-i sfârșitul lumilor! Mai sus/ Un ochi de abur luna îl ascunde/ Să tulbure cu genele-n apus/ Și-n valurile lui să ne scufunde./ Acum eu sunt maestrul de culori/ Spre liniștea acestor pânze rare/ Pe care-ntind cu coatele viori/ Să-ți cânte alături necuvântătoare.”

♦ La Festivalului Internațional de Umor „Revelionul caricaturistilor” - Urziceni, 2012, secțiunea Epigramă, eternul vice... președinte (la PNL, la UER etc.), a fost, în sfârșit primul. Dar, după ce am citit epigramele publicate în Helis (bănuim că sunt cele premiate) credem că maestrul barei M.Sălcuțan și-a confirmat doar acest atribut.

Cităm, ca să fim obiectivi și să nu plictisim, în ordine, primele trei epi... grame: „Când pe mulți i-apucă plânsul/ Jaful neputând să-ndure,/ Eu nu conținesc cu râsul.../ Că nu au ce să mai fure”.(Săracă țară bogată); „Hoți sunt mulți, precum se știe,/ Dar cum legea este tare,/ Unii-ajung în pușcărie,/ Și destui la... guvernare.” (Azi în România); „O iubire-i mai frumoasă, / Mai adânci izvoarele,/ Când cu mâinile pe masă/ Împletești picioarele.” (Urzeală). Justificarea juriului (probabil) a fost că aceste banalități rimate sunt... de tot râsul!

Plumb, ANUL VIII, nr. 68 (116), noiembrie 2012

♦ Comentând statutul profesorului, în general, și pe al celui de instrument, din școlile de muzică actuale, **Laura-Petruța Crăciun** notează, cu amărăciune: „Odinioară, climatul auster era impus elevului, chiar și uniformă își avea rostul ei, spre deosebire de astăzi. când profesorul de instrument este în devenirea lui, un elev în fața părinților. Și nu întâmplător, aceștia ocupă deja scaunul magistrului cu nonșalanță, dau indicații și invadează acel centimetru pătrat de libertate asumată.... Iată cum BIG BROTHER a colaborat în mărime naturală și este titular pe instrument cu acte în regulă, fredonează, comentează, din nou fredonează, gesticulează, te acaprează și te ceartă, îți amintește ce vârstă ai și ce statut social ocupi în organizmă, te exasperează și apoi, lovitura de grație, SĂ FII SCHIMBAT. Bine, nu este nici o problemă, părinții privesc zilnic la televizor și-și proiectează visele, având protagoniști copiii, cu doar pentru ei muncesc... Și mai ales, cu câtă nerăbdare plănuiesc ieșirea pe scenă a odraslelor, profesorul este și nu prea în peisaj, eventual doar cu unele treburi administrative, să știe ora, ziua și data cu precizie, să nu streseze copilul, să nu obosească părintele, ba chiar să aibă și ceva dulce în buzunar dacă se poate, așa pentru energii benefice, bune la interpretare. În fond și la urma urmei, cine ești dumneata, profesore și ce ai făcut în ultimii 5 ani? Leață-i mică, lumea-i mare, ne spui ce mai vrei matală?”

Oglinda literară, Anul XI, nr.131, noiembrie 2012

♦ Editorialul semnat de **Ștefania Oproescu (Copii protestând)** pune, față în față, fotografiile copilăriei... militante (poate un termen mai exact ar fi „mutilante”) dezvoltate de revelatorul spălăcit al tranziției:

„Am în față imagini surprinse în curtea unor școli. Una, veche de mai bine de cincizeci de ani, un careu pioneresc în care comandantul de detașament salută ridicând mâna dreaptă, în care ține drapelul roșu al unității. Cealaltă, recentă, în curtea unei școli din București, unde o mulțime de copii cam de aceeași vârstă, între 10 și 14 ani, protestează agitându-și amenințător brațele cu pumnii strânși și scandând o singură lozincă: Huoooo!!! (...)

Legătura dintre cele două imagini despre care vorbesc este că ambele surprind scene emoționale. Și nu știu care din ele mă îngrozește mai tare. Credeam că au rămas în urmă metodele de manipulare emoțională la vârste fragede. Copiii eroi de pe Strada Mezinului, copii educați să-și demaște părinții «dușmani ai poporului», ilegalistul Pistruiatul, șmecherașul folosit fără remușcări în «lupta de clasă» chiar de părinți și de educatori. (...)

Imaginea de coșmar din curtea acelei școli în care copiii își agită pumnii și hui-duie, arată cât de jos au căzut standardele educației și de partea instituțiilor și de partea familiilor. Pe când un protest asemănător al copiilor de la clasa zero? Că și colo sunt destule nemulțumiri! Iar granița este foarte fragilă, până la ipostaza de a ne bate între noi cu copiii sugari în brațe. Un gând amar ironic închide cercul gândului. Acele că «beneficiarii» mult prea îngăduitului abandon școlar își vor completa educația gratis în pușcării.”

Actualitatea literară, Anul III, nr. 27, decembrie 2012

♦ „Cred - notează în editorial **Nicolae Silade** - că zăpada are un farmec al ei, o magie aparte! Puritatea ei naște atâtea sentimente curate încât nu pot fi de acord cu Ana Blandiana când spune că «puritatea nu rodește, fecioarele nu nasc copii» Probabil că acest vers o fi plăcut comuniștilor, care voiau să dărâme mitul Fecioarei Maria. Eu cred, dimpotrivă, că puritatea rodește, că numai spiritele pure sunt capabile să înțeleagă, să se înalțe și să creeze...”

♦ Comentând Festivalul Filmului Românesc de la Londra (22 - 25 noiembrie 2012), **Liviu Antonesei** avertizează: „O să rămânem fără ei (e vorba de artiștii tineri - n.n.). Din ce știu Cristi Mungiu e invitat de multă vreme să facă filme peste ocean. Nu s-a dus numai pentru că, măcar o bucată de timp, vrea să facă filme după scenariile lui, după capul lui, nu după rețete... Dacă nu mă înșel însă, Bogdan Apetri (...) deja a traversat oceanul, nu știu dacă definitiv...”

♦ Ca un spectacol de gală al amintirilor, grupajul de poeme semnat de **Mircea Bârsilă**: sub reflectoarele copilăriei defilează cohortele timpului, pe fundalul unui zid alb, în spatele căruia se află cei ce am fi vrut să fim: „...ce-a fost ziua de ieri?/ - spuneți-mi - decât o bătaie oarecare de aripi?/ Decât un călăreț/ trecând, în galop, spre apus, și din care se desprinde,/ din loc în loc, un alt călăreț?”

♦ **Obiectivul Radu Ulmeanu** (un fragment din viitoarea carte semnată de **Magda Ursache - Comunismul cu rele și rele**) anunță un „regal” trist al cult(urii) române, un „spectacol” al confuziilor împărțirii la Mănăstirea Secu. Și, vorba autoarei: „Nici nu vreau să fiu sigură că a fost așa”. Cât despre mai este Magda Ursache conchide... folcloric: „Ciocârlie/ Lie/ Sie/ Die, ce-ai să-mi spui tu mie?”

Cafeneaua literară, Anul X, nr. 12 (119), decembrie 2012

♦ Citite prin lupa unei lacrimi, două din poeziile semnate de **Adrian Suciu (A nu se dăruie femeilor! și Pune mâna!)**, pot topi (potopi) inima de zăpadă a oricărei femei. O cităm pe prima: „O femeie poate construi o casă dintr-o singură/ cărămidă. De aceea nu se dăruiesc femeilor cărămizi:/ ar da faliment industria de construcții// O femeie poate întemeia o țară cu popor/ fericit pe un fir de nisip. De-aceea nu se dăruiesc/ femeilor fire de nisip: nu s-ar găsi destui regi/ pentru toate țările// O femeie îl poate rescrie pe Dumnezeu cu un pix./ De aceea nu se dăruiesc femeilor pixuri:/ tot ce știm noi ar fi invers. Trupul s-ar duce la cer/ și sufletul în pământ, unde ar fi fericit/ ca un cuțit de măcelărie căruia i se face milă”

♦ Comentând **Glasul Patriei - un cimitir al elefanților în comunism**, cartea istoricului literar **Ana Selejan, Paul Aretzu** citează și obediența neonorabilă a lui Tudor Arghezi la o întrunire din 1962 a Marii Adunări Naționale: „Sunt unul din martorii în viață ai unui trecut nerușinat și nemernic. Astăzi, nici plugarii, nici scriitorii nu mai știu ce-i suferința și ce-i deznădejdea (...) Ca și plugarii, ne simțim colectivizații și noi... Să trăiți, scumpi tovarăși din uzine și de pe brazde!”. Cuvinte... nepotrivite!

CONCURS

Cenaclul Literar „Ion Budai Deleanu” din Geoagiu împreună cu

alte instituții locale, organizează în perioada **23-25.08.2013** cea de-a treia ediție a Festivalului Național de Poezie „Ion Budai Deleanu”. Concurenții vor trimite un număr de trei poezii, până la 01.07.2013, data poștei, una dintre ele având ca temă **Aurel Vlaicu**, iar celelalte două vor fi cu temă liberă. Se vor acorda 3 premii și 3 mențiuni. Textele trimise nu trebuie să fi fost publicate. Poeziile se vor trimite în 3 exemplare tehnoredactate computerizat, însoțite de un motto. În alt plic separat se vor trece datele participantului

Adresa de expediere: **Șimonafi Claudiu Nicolae**, str. Calea Romanilor, nr. 112, C.P.335.400, Loc. Geoagiu, Jud. Hunedoara, cu specificația „Pentru Festivalul Național de Poezie „Ion Budai Deleanu”(relații suplimentare e-mail: cenaculgeoagiu@yahoo.com)

La concurs pot participa membrii sau nemembri ai Uniunii Scriitorilor din România sau ai Ligii Scriitorilor Români.

Prof. Dr. Const. MIU

MELANCOLIA în erotica lui EMINESCU și ARGHEZI

În erotica eminesciană, atitudinea eroului liric care, conștientizând ruptura afectivă a cuplului, va încerca recuperarea tipului pierdut al erosului, îmbracă aspectul melancoliei, în câteva poezii în forma romanței: **De ce nu-mi vii, Pe aceeași ulicioară, Pe lângă plopul fără soț.**

Versurile primei strofe ale poeziei **De ce nu-mi vii** (având un vădit iz de romanță) conturează cadrul natural autumnal, a cărui atmosferă anticipează starea afectivă a eroului liric: „*Vezi, rândunelele se duc./ Se scutur frunzele de nuc./ S-așază bruma peste vii -/ De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii ?*” Dacă primele trei versuri relevă melancolia unui ins ce conștientizează singurătatea sufletului, repetarea sintagmei „de ce nu-mi vii” - în al patrulea vers - accentuează regretul și neputința de a-și apropia ființa iubită. Invocația din strofa a doua anunță rememorarea din partea mediană a poeziei: „*O, vino iar în al meu braț./ Să te sărut cu mult nesaț./ Să razim dulce capul meu/ De sânul tău, de sânul tău!*” În termeni supletivi, protagonistul își recheamă iubita, a cărei absență o resimte acut, făcând aluzie la mitul Androgenului, sperând astfel să-și recapete echilibrul sufletească.

Din perspectiva prezentului (unul al cuplului erotic destrămat), **timpul erosului** - rememorat - e unul **proustian**. Conștientizând postura de mare singuratic, protagonistul încearcă recuperarea acestui timp, prin trăire: „*Ți-aduci aminte cum pe-atunci/ Când ne plimbam prin văi și lunci./ Te ridicam de subsuori/ De-atâtea ori, de-atâtea ori?*” (s.n.). Timpul verbal specific celui ce se află în căutarea timpului pierdut al erosului e **imperfectul evocării**. Aspectul acesta îl regăsim și în poezia **Pe aceeași ulicioară**: „*Ah, subțire și gingașă/ Tu pășai încet, încet ./ Dulce îmi veneai în umbra/ Tănuțului boschet.*” (s.n.). Să remarcăm că timpul erosului e unul **subiectiv**, excesiv dilatat. Construcția e detectabilă în versul al doilea al strofei citate: adverbul „încet” repetat pe lângă verbul de mișcare „pășai” lasă impresia derulării acțiunii - una voit încetinită - sub ochii cititorului spectator „complice” la rememorarea poveștii de dragoste.

În ambele poezii din care am citat, eroul liric îi conferă ființei iubite statut de unicat, prin câteva construcții cu valoare de superlativ stilistic: „*În lumea asta sunt femei/ Cu ochi ce izvorăsc scânteii.../ Dar, oricât ele sunt de sus./ Ca tine nu-s, ca tine nu-s!*” (**De ce nu-mi vii**). De observat că unicitatea e pusă în evidență printr-o afirmație construită negativ. O asemenea construcție apare și în **Pe lângă plopul fără soț**: „*Un chip de-a pururi adorat/ Cum nu mai au perechi/ Acele zâne ce străbat/ Din timpurile vechi.*” (s.n.). Frumusețea exprimată în termeni superlativi, aidoma unei prințese din povești, o regăsim în incipitul **Luceafărului**. Pentru sufletul însinguratului eminescian, prezența partenerei are **valoare curativă** - poate alunga norii tristeții apăsătoare: „*Căci tu înseninezi mereu/ Viața sufletului meu!*”. A se remarca timpul verbal din cele două versuri citate: indicativul prezent e aici unul gnomic - **prezentul continuu**, al iubirii eterne, visate de Eminescu.

Având în vedere finalul poeziei **Pe aceeași ulicioară**, timpul erosului e unul imposibil de recuperat și, ca atare, iremediabil pierdut, căci a intervenit și experiența hiperlucidului, cel care a formulat adevărurile referitoare la vorbele amăgitoare ale femeii: „*Vântul tremură-n perdele/ Astăzi ca și-n alte dăți./ Numai tu de după ele/ Vecinic nu te mai arăți.*” Tentativa de recuperare a timpului erosului a mai existat (vezi versul al doilea al strofei de mai sus), însă de astă dată ruptura afectivă dintre cei doi parteneri e relevată prin **negația totală** din ultimul vers. În poezia **De ce nu-mi vii**, tonul nostalgic rămâne, cu toate că revenirea la realitate e mai apăsătoare, prin reluarea atmosferei autumnale, însă în alte imagini: „*Târzie toamnă e acum./ Se scutur frunzele pe drum./ Și lanurile sunt pustii.../ De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?*”

*

Critica literară a sesizat faptul că în faza de început, erotica lui Tudor Arghezi stă sub semnul eminescianismului. Elocvente în acest sens sunt poeziile **Melancolie** și **De-abia plecaseși**, din volumul de debut **Cuvinte potrivite**, apărut în 1927. În prima creație, așteptarea ființei iubite într-un decor romantic, amintește de poezia Lacul: „*Ca în cunoscuta poemă a lui Eminescu, și în Melancolie poetul se află în preajma întâlnirii cu făptura dorită...*” (**Ilie Guțan, Tudor Arghezi - Imaginarul erotic**, Ed. Minerva, p. 135-136.)

Scenariul erotic se desfășoară, ca la Eminescu, pe două dimensiuni: teluricul și astralul, și are motive de sorginte romantică - **lacul** și **steaua**: „*Am luat ceasul de-nălțare/ Când se turbură-n fund lacul/ Și-n perdeaua lui subțire/ Își petrece steaua acul.*” De observat că între sufletul eroului liric și cel al toposului erosului (care are drept componente lacul și steaua, aceasta din urmă sacralizând toposul și, implicit, erosul) se stabilește o relație osmotică, cele două elemente traducând tectonica unui suflet a cărui coordonată este dorul. Similitudinea cu prima strofă a poeziei Lacul este evidentă: „*Lacul codrilor albastru/ Nuferi galbeni îl încarcă./ Tresărind în cercuri albe/ El cutremură o barcă.*” Cadrul natural evidențiază starea sufletească a fiecărui erou liric, aflat în așteptarea ființei iubite. Dar nu numai cadrul natural pune în evidență așteptarea, ci și timpul, care la rândul său are două componente - profan și sacru - conturând o metafizică a timpului erosului, potențând astfel ideea de sacralitate a acestuia: „*Câtă vreme n-a venit/ M-am uitat cu dor în zare./ Orele și-au împletit/ Firul lor cu firul mare.*”

Ilie Guțan apreciază că indicii exteriori „*definesc spațial și temporal starea erotică a poetului, așteptării conferindu-i-se amplitudine.*” (Op. cit. p. 137). Din strofa a doua se poate lesne sesiza că „obiectul” dorinței are o sursă ipotetică, în sensul că se poate vorbi de prezența prin absență a ființei iubite: dorul eroului liric este - paradoxal - în creștere atâta timp cât aceasta nu este prezență concretă.

Strofa a treia - ultima - oferă o surpriză specifică scenariului erotic arghegian. Dacă la Eminescu eroul liric trăia drama unui mare singuratic, dezamăgit în așteptarea sa de a nu-și fi întâlnit iubita (vezi **Lacul**), eroul liric arghegian din poezia **Melancolie** dorește nu împlinirea dorului așteptării, ci prelungirea reveriei: „*Realității îi e preferată idealitatea (...)*

Nu femeia concretă este făptura așteptată într-un cadru de asemenea arderi pasionale, ci femeia deținătoare a cheii absolutei, pentru a cărei seducătoare iubire poetul e dispus să sacrifice întruparea pământescă” (Ilie Guțan, Op. cit. p. 137): „*Și acum c-o văd venind/ Pe poteca solitară./ De departe, simt un jind/ Și-aș voi să mi se pară.*” (...)

Atitudinea pe care o adoptă eroul liric al poeziei **De-abia plecaseși** este aceea de disimulată detașare față de ființa iubită, de eliberare de sub zodia unei iubiri care i-a răpit libertatea individuală. Ca atare, soluția pe care o propune este despărțirea, dar nu una dureroasă, ci formulată elegant: „*Te-am rugat să pleci*”. Însă detașarea aceasta nu este radicală și nici nu-i aduce libertatea pe care voia să se creadă c-o dorește. Pseudoindiferența eroului liric este o mască ce-l ajută să studieze reacțiile partenerei, spre a-i verifica fidelitatea: „*Te urmăream de-a lungul molatecei poteci / Pân-ai pierit, la capăt, prin trifoi./ Nu te-ai uitat o dată înapoi!*” (s.n.). Ultimul vers trădează adevărata fațetă a sufletului eroului liric: regretul că iubita s-a supus atât de ușor unei dorințe, cum s-ar putea crede, ci unui capriciu de moment. De altfel, verbul la negativ („*nu te-ai uitat*”) și semnul de exclamație de la sfârșitul versului în discuție reliefează acest regret. Că e vorba de regret, o dovedește prezența verbului la condițional optativ din primul vers al strofei care urmează: „*Ți-aș fi făcut un semn după plecare*”.

Însă, eroul liric rămâne în acest perimetru al detașării, tocmai spre a nu-și dezvălui vulnerabilitatea sufletului. Așa se explică posibilitatea schițării semnului **după** plecarea ființei iubite și nu **la** plecarea acesteia. În aceeași tonalitate apare și întrebarea retorică din versul următor: „*Dar ce-i un semn de umbră-n depărtare?*” Alternanța între dorința de a se despărți și aceea de a nu rupe relațiile cuplului ar putea fi considerată drept inconsecvență: „*Voiam să pleci, voiam și să rămân*”. Însă repetarea verbului „a voi”, urmat de două verbe la conjunctiv, cu valoare de imperativ, dezvăluie pornirile firești ale eroului liric, acesta dând de fapt glas celor două „voci” ale sufletului său. Mai mult chiar, cele două alternative, exprimând două atitudini antitetice, traduc, în fond, zbuciumul sufletesc al celui ce mima detașarea.

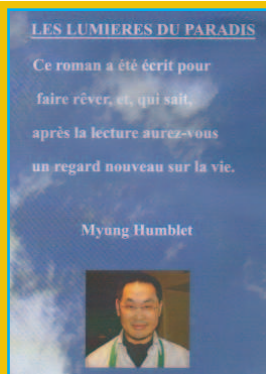
Ușurința cu care partenera s-a supus impulsului de moment al eroului liric este de condamnat, dacă avem în vedere frământarea sufletească a partenerului. Ca atare, versurile „*Ai ascultat de gândul cel dintâi./ Nu te opri-se gândul fără glas*” trebuie considerate ca fiind un reproș venit din partea celui care de fapt n-a dorit o despărțire adevărată, căci a fost doar o închipuire, un fapt posibil (a se vedea lexicul - „*te urmăream*”, „*un semn de umbră*” - care plasează scenariul poeziei la interferența dintre imaginar (vis) și realitate. De fapt, totul a fost un **test de fidelitate**, la care eroul liric și-a supus partenera. Acesta este mesajul poeziei, care se desprinde din ultimul vers: „*De ce-ai plecat? De ce-ai mai fi rămas?*”

INTERFERENȚE CULTURALE

Myung Humblet
(Bruxelles
Belgia)
POEME

Nu aștept decât vocea ta

Doamne,
Tu ai dat omului inteligența
Pentru a putea supraviețui
Tu ai dat omului dragostea
Pentru a putea să trăiască
Tu ai dat omului viața
Pentru a fi nemuritor
Tu ai dat omului adevărul
Pentru a nu mai suspina
Tu ai dat omului libertatea
Pentru a putea să te aleagă sau nu
Tu ai dat omului spirit
Pentru a putea să te descopere
Tu ai promis paradisul
Omului care te are în suflet
Tu ai ...
Doamne, nu aștept decât vocea ta

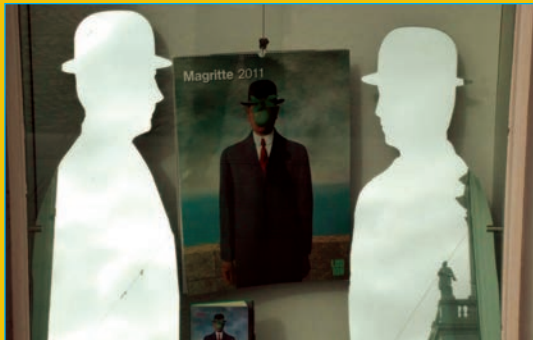

Lumina

Lumina este în mâinile tale
Tu prinzi gust de viață
Bună ca pâinea caldă
Este mai mult decât o viață
A unui orizont magnific
Blândețea ta este ca a unui pește
Surâsul tau strălucitor
Nu face decât să-mi
Înfrumusețeze amintirile
Lumina florilor te cheamă
Deci du-te nu-ți fie teamă de nimic
Acolo viața este în întregime frumoasă
Și tu vei fi printre ai tăi
Nu va curge nici o lacrimă
Și vei trăi cu adevărat
Într-o dragoste infinită
Până în paradis

Alizee în cer

Tu, vântule, prietenul meu
Ești totuși foarte domol
Dar ochii tăi
Se duc drept în ceruri
Și norii te mângâie
Pentru că trăiești cu înțelepciune
A părăsi dragostea
Este întotdeauna trist
Deoarece nu suntem indiferenți
În regăsirea adevărului
Dincolo de univers
Putem vedea lumina
Care nu a plecat niciodată
Din inimile noastre
Tocmai pentru a ne învăța
Iubirea și bunavoința
Cu nădejdea de a dobândi o nouă inimă
Pe care toți suntem capabili s-o avem
Pentru a trăi în fericire
Și mereu cu speranță.

Cântecul trandafirilor

Sub un cer înstelat,
Îmi revăd trecutul.
Sub un cer înșorit,
Am uitat aproape totul.
Dar într-un lan de grâu,
Iată-mă reinnoit.
Fie noapte, fie zi,
Aceasta așa va fi întotdeauna.
Da, există foarte multe lucruri
În memoria trandafirilor
Pe care niciunul nu le poate uita
Într-o lume nemiloasă
În care oglinzile plâng
După oamenii generoși.
Ascultă cu atenție vântul
Nimeni nu minte
Pentru că este chiar cântecul trandafirilor
Un cântec de dragoste și speranță
Pentru un viitor măreț
Într-o lume fără suferință.
Fericirea este paradisul.

Treaducere: prof. Nicolae Pogonaru
Fotografii din Bruxelles: *Lucian Mănăilescu*

REDACȚIA Revista Fereastră

Publicație editată de:

Asociația Culturală
AGATHA GRIGORESCU BACOVIA
- MIZIL -

Cod fiscal: 230324460; Cod
IBAN:

RO60RZBR0000060010080523,
deschis la **RAIFFEIZEN BANK**
- Filiala Mizil -

DIRECTOR: *Emil PROȘCAN*

REDACTOR ȘEF:

Lucian MĂNĂILESCU

CRITICĂ LITERARĂ, ESEU:

Emil NICULESCU

POEZIE-PROZĂ:

Lucian Mănăilescu

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Agatha Grigorescu Bacovia, nr.
13A; **TELEFOANE:** 0244251144;
0722653808 - director; 0769210763 -
redactor șef.
E-mail: lmanailescu@yahoo.ro

La acest număr au colaborat:

◆ *Emil Proșcan* (pag. 1); ◆ *George STOIAN* (pag.4); ◆ *Laurențiu BELIZAN* (pag. 7); ◆ *Emil NICULESCU* (Pag. 9, 20); ◆ *Nicolae GĂLMEANU* (pag. 10); ◆ *Lucian Mănăilescu* (pag. 11, 15, 24); ◆ *Valeria MANTA TĂICUȚU* (pag.12); ◆ *Florin DOCHIA* (pag. 11); ◆ *Tania NICOLESCU* (pag. 13); ◆ *Patricia LIDIA* (pag. 14); ◆ *Florentin POPESCU* (pag. 15); ◆ *Carla Francesca SCHOPPEL* (pag. 16); ◆ *Carmen MĂCELARU* (pag. 16); ◆ *Irina VIȘAN* (pag. 17); ◆ *Andrei VELEA* (pag. 18); ◆ *Corneliu VASILE* (pag. 19); ◆ *Florin URSULEANU* (pag. 20); ◆ *Crisina BÎNDIU* (pag. 22); ◆ *Ana Mihaela NUȚĂ* (pag.23); ◆ *Marian DRAGOMIR* (pag. 23); ◆ *Constantin MIU* (pag. 27); ◆ *Myung HUMBLET* (pag 28)

Grafica:

Bustul lui Eminescu (*Lazăr DUBINOVSKI* - pag. 1); **Fotografii** *Lucian MĂNĂILESCU* - pag.4 - 7 - 8 - 9 - 10 - 15 - 16 - 18 - 27 - 28)

✪ *Autorii materialelor răspund în mod direct de conținutul acestora. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.*
✪ *Abonamentele pot fi făcute pe adresa redacției. Costul unui abonament este de 5 lei pe lună (incluzând și cheltuielile de transport).*